

ODTÜ Mezunları
Derneği Yayınıdır

160

şubat 2007

odtülüler bülteni

---

*“Kim okurdu, kim yazardı
Bu düğümü kim çözerdi
Koyun kurt ile gezerdi
Fikir başka baş’olmasa”
Aşık Veysel*

ENDÜSTRİYEL TESİS YAPIMINDA DÜNYA LİDERİ

**FOSİL YAKITLI ELEKTRİK SANTRALI YAPIMINDA DÜNYANIN EN BÜYÜK 3.,
GENEL ELEKTRİK SANTRALLARI YAPIMINDA DÜNYANIN EN BÜYÜK 18.,
KİMYASAL TESİS YAPIMINDA DÜNYANIN EN BÜYÜK 6. ULUSLARARASI YAPIM FİRMASI(*)**

(*)Engineering News Record Dergisi Aralık 2006, Sourcebook

8 ülkede 25 şantiyede toplam 23000 çalışanımızla uluslararası yapım sektörünün en üst seviyesinde yer almaktan ve ülkelerin gelişmesine katkıda bulunmaktan gurur duyuyoruz.

GAMA ENDÜSTRİ TESİSLERİ İMALAT VE MONTAJ A.Ş.

Kırkpınar Sokak No: 20, Çankaya, 06540 Ankara

Tel: 0312 409 42 00 Faks: 0312 409 43 60

[http:// www.gama.com.tr](http://www.gama.com.tr)

e-mail: industry@gama.com.tr

odtülüler bülteni

ODTÜ Mezunları Derneği
aylık yayın organıdır.
Dernek üyelerine ücretsiz gönderilir.
Sayı: 160
Şubat 2007

Dernek Adına Sahibi
Himmet ŞAHİN (EDS'83)

Yazışleri Müdürü
M. Nilgün EGEMEN (CHE'89)

Yayın Kurulu
Tülay ÜNLÜEVCEK (PSY'83)
Nermin FENMEN (CHE'80)
Çiğdem Berdi GÖKHAN (ARCH'71)
Ümit ÇAĞLAR (EE'93)
Tuna KOLAT (EE'76)
Eren AKDUR (METE'97)
H. Nafi İPEK (PETE'82)
Özcan YALÇINKAYA (MINE'82)
Tanju ERYILMAZ (ME'83)
Şule ŞAHİN (PSY'85)
Melida TANRIKULU (CP'06)
Emrah DELİKAN (CE'06)
yayin@odtumd.org.tr

Reklam Sorumlusu
Kemal BULUT

Grafik Tasarım - Renk Ayrımı ve Baskı
NuroI Matbaacılık ve Ambalaj Sanayi A.Ş.
1. Organize Sanayi Bölgesi Göktürk Caddesi No: 16
06930 Sincan - Ankara
Telefon: (312) 267 19 45
Faks: (312) 267 19 50
Baskı Tarihi: 12.02.2007

İmzalı yazılardaki görüş ve düşünceler yazarlarına ait olup, ODTÜ Mezunları Derneği'ni ve odtülüler bülteni'ni sorumlu kılmaz. Yayınlanan yazılar ve fotoğraflar Derneğin ve yazarların izni olmadan, kullanılamaz.

ODTÜ Mezunları Derneği Yönetim Kurulu

Himmet ŞAHİN (EDS'83), Başkan
Bayraktar BAYRAKTAR (CE'87), II. Başkan
M. Nilgün EGEMEN (CHE'89), Yazman
Nevres DABIL (CE'98), Sayman
Cem YAŞIN (CP'89)
Sedef SOMALTIN (EE'92)
Taner ÖZDEMİR (EE'88)

Ödentileriniz İçin

T. İş Bankası, ODTÜ Şubesi 4229/0528642
Garanti Bankası, Maltepe Şubesi 6201160-6

Burs ve Yardımlar Fonu

T. İş Bankası, ODTÜ Şubesi
4229/0422059 (YTL)
4229/3282408 (EUR)
4229/3165117 (USD)
Garanti Bankası, Maltepe Şubesi
6299535-2 (YTL)

Yönetim Yeri:

ODTÜ Mezunları Derneği
428. Sokak 100. Yıl 06530 ANKARA
Tel: (312) 286 79 79
Faks: (312) 287 75 00
e-posta: odtumd@odtumd.org.tr
www.odtumd.org.tr

Kapak Konusu

Cumhurbaşkanlığı Seçimi

Kapak
Tanju ERYILMAZ (ME'83)

Yerel Süreli Yayın
ISSN 1303-7390

İçindekiler

4	ayın konusu Cumhurbaşkanlığı Seçimi 2007	■
6	ayın konusu Cumhurbaşkanlığı Seçimi ve Önemi	■
10	gündem Hrant Dink	■
11	gündem Halkevleri	■
12	güncel Uluslararası Çevre Yönetiminde Öncesi ve Sonrasıyla Kyoto Protokolü	■
14	panel Siyasette Demokrasi	■
16	üyelerden Trafik Kazalarında İnsanlar Ölmeye Devam Edecek	■
18	neden odtü ODTÜ'lülere Sorduk: İş yaşamında ODTÜ'lü farkı var mıdır?	■
21	söyleşi "BOP ve IRAN" Üzerine Söyleşi	■
22	etkinlik izlencesi	■
26	hocam inecek var Adana	■
29	kültür sanat Yüz Yüze Göz Göze	■
32	odtü'den bir köşe Yaz Gelecek, Mimarlıkta Karadut Yiyeyeceğiz	■
33	anılarla odtü İdari İlimler Fakültemizin İlk Hocalarından Sadun Aren'i Ağırladık	■
34	eski dünya zamanları Mezopotamya Uygarlıkları	■
36	kitaplar arasında Tatar Çölü Yıllar Önce Ankara	■
38	takvim yaprakları	■
39	çalışma gruplarından Engelsiz Yaşam İçin Fotoğraflar	■
40	odtü'den 50. Yılında ODTÜ Kütüphanesi	■
42	odtü'den Odtü'den Bir İlk Daha: İş Yaşamı Temelli ÖğrenmeYüksek Lisans Programı	■
43	anma Mimarlık Fakültesi'nin Üç Acı Kaybı	■
44	etkinlik Uğur Mumcu Komer Uludağ Gezisi Edebiyat Kulübünden Çağrı Felsefe Tartışmaları	■
48	go köşesi	■

MITSUBISHI PAJERO 12. KEZ DAKAR ŞAMPİYONU

Çöl bir kez daha boyun eğdi... Mitsubishi Pajero, Dakar Rallisi'ni üst üste 7. toplamda 12. kez kazandı ve kendi rekorunu bir kez daha kırdı. Evet, bu yıl da rakiplerimiz vardı ama onları sadece yan aynada görebildik. Bu performans deneyimini Yeni Pajero ile çok yakında siz de yaşayacaksınız...

www.pajero-dakar.com

DRIVE ALIVE

www.temsa.com.tr

bizden size

bizden size

10YTL
KAMPANYASI

10YTL
KAMPANYASI

10YTL
KAMPANYASI

Burs fonuna yapacağınız ayda 10 YTL ve üzeri yardımlar bir araya geldiğinde, kaynak yetersizliği yüzünden burs veremediğimiz birçok ODTÜ'lü kardeşimizin yüzünü güldürecek...

Dileriz, bu kampanyada bizi yalnız bırakmazsınız!

ON LARI UNUTMAYINIZ

Burs ve Yardımlar Fonu

• T. İş Bankası, ODTÜ Şubesi 0422059 (YTL)
3282408 (EUR)
3165117 (USD)

• Garanti Bankası, Maltepe Şubesi 6299535-2 (YTL)

Sevgili ODTÜLÜ'ler,

Son yıllarda insanoğlunun karşı karşıya olduğu, ancak ciddiyetinin farkına varmadığı en büyük tehlikelerden birisi çevre sorunlarıdır. 1960'lı yıllardan itibaren hava kirliliğinin insan sağlığına olumsuz etkileri ile gündemimize giren çevre sorunlarının asıl kaynağının kültürel olduğu ve Batı uygarlığının felsefi, metafizik ve dinsel inançlarının bir sonucu olduğunu ilk kez 1967 yılında Science dergisinde yayınlanan "Çevre Sorunlarının Kökeni" makalesi ile Lynn White dile getirmiştir. Sorunun kaynağının insanın kendisi ve çevresine ilişkin düşüncelerde olduğunu iddia etmiş, çevre sorunlarının nedenini insan-merkezci bakış açısı olarak tanımlamıştır. Kısacası mevcut sorunların kökeninde sanayi devrimi ile yaşanan süreçteki teknolojik gelişmeler sonucunda oluşturulan yaşam biçimi olduğu gerçeğine dikkat çekmiştir.

Çevresel sorunlar ve kapitalist anlayışın şekillendirdiği yaşam kültürümüz arasındaki ilişki günümüzde tartışmasız kabul edilen bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu konu ile ilişkili yeni kavramlar oluşturulmakta ve soruna çözüm aranmaktadır. Bunlara sürdürülebilir kalkınma, biyokültür ve biyoetik kavramlarını örnek olarak verebiliriz. 1972 yılında Stockholm'de gerçekleştirilen BM İnsan ve Çevre Konferansında ilk kez gündeme gelen ve "bugünün ihtiyaçlarını gelecek kuşakların kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme olanağından ödün vermeksizin karşılamak" olarak tanımlanan sürdürülebilir kalkınma kavramı, canlı, cansız tüm yaşam değerlerine saygılı yeni bir yaşam kültürünün oluşturulmasını gerekli kılmaktadır.

Çevre sorunları Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Sekreterliği tarafından geçtiğimiz günlerde yayınlanan, küresel ısınmanın yaratacağı iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine yönelik raporla gündemde yer almıştır. İklim değişikliğinin olumsuz etkilerine yönelik öngörülerin, deniz suyu seviyesinin yükselmesinden dolayı ada devletlerin yok olması ile yağış rejimlerinin değişmesi sonucunda dünyanın bazı bölgelerinin çölleşme tehdidi altında bulunması gibi insanlığı korkutan boyutta olması, insanların tüketim alışkanlıklarının sorgulaması ve alternatif üretim teknolojilerinin kullanımı gibi çözüm önerilerini tartışmaktadır. Çevre problemleri artık sadece günümüzün sorunu olmaktan çıkmış, geleceği ve gelecek kuşakların varlığını tehdit eden bir boyuta gelmiştir. Çevre sorunlarının sınır tanımaması, olumsuz etkilerinin uzun yıllar sonra farkına varılması ve birbirini etkileyen karmaşık etkilerinin ölçülemez nitelikte olması bu konunun ciddi bir şekilde ele alınmasını gerektirmektedir. Bunun başlangıç noktasını ise, insanların problemin ciddiyeti ve sorunun önlenmesi için neler yapılabileceği konusunda bilinçlendirilmesi oluşturmaktadır. Gelecek kuşakların ve tüm canlı yaşamının sorumluluğunu taşıyan bireyler olarak, günlük yaşantımızdaki tüm tüketim alışkanlıklarımızı yeniden gözden geçirmeli ve daha dikkatli olmalıyız.

Bildiğiniz gibi Dernek olarak gündemimizde yer alan önemli konulardan birisi de Cumhurbaşkanlığı seçimidir. Bugün karşı karşıya bulunduğumuz sorun her ne kadar mevcut seçim sistemindeki çarpıklığın bir sonucu olsa da, bu sisteminin hele hele Cumhurbaşkanını seçme yetkisini elinde bulunduran ve bu gücü kendi siyasi görüşlerine sahip birisini o makama oturtmak isteyenler tarafından kısa vadede değiştirilmeyeceği bir gerçektir. Bir sivil toplum örgütü olarak, kamuoyunun bu konudaki hassasiyetini dile getirmek, Cumhurbaşkanının toplumsal uzlaşma ile seçilmesini sağlamak için diğer sivil toplum örgütleri ile güçbirliği içerisinde eylem ve söylemler geliştirmek amacıyla geçen ay çalışmalarına başlayan 2007 Cumhurbaşkanlığı Seçimi Proje Grubumuz, üyelerimizin geniş katılımı ile çalışmalarını sürdürmektedir. Bu konu Şubat ayı içerisinde gerçekleştirilecek Konsey toplantısının gündeminde de yer alacak, Proje Grubumuz diğer mezun derneklerimiz ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği içerisinde çalışmalarını sürdürecektir.

**Saygılarımızla,
Yönetim Kurulu**

Derneğimizde Yeni Proje Grubu Cumhurbaşkanlığı Seçimi 2007 (CB2007)

Cumhurbaşkanlığı seçimi yaklaşırken Ülkemiz genelinde oluşan geniş kaygılar göz önünde bulundurularak ve sahip olduğumuz "ODTÜ Ruhunu" uyarınca Derneğimizce "2007 Cumhurbaşkanlığı Seçimi" Proje Grubu (CB2007) oluşturulmuştur.

İlk toplantısını 11 Ocak 2007 tarihinde yapan Grup, Cumhurbaşkanlığı seçimine kadar etkili bir kampanya yürütülebilme hedefiyle çalışmalarını sürdürmektedir. Ayrıca kampanyamızın tüm ODTÜ camiasına mal edilebilmesi için çalışılmasına ve bakışımıza uygun söylem ve tavır geliştirecek tüm toplumsal oluşumlara destek verilmesine karar verilmiştir.

Temel Bakışımız: Toplumsal Uzlaşma

Çalışmalarımız ülke ve ulus bütünlüğümüzü temsil eden bir makama yapılacak böylesi yaşamsal bir seçimin, sadece TBMM'de bulunan siyasi partiler arasında değil, Ülkemizdeki tüm kesimler arasında en geniş uzlaşmayı araması gerektiği temelinde yürütülmektedir.

Üzerinde durduğumuz önemli başlıklar şu şekildedir:

- Sürecin oldu bittiye getirilmesine ve dayatmaya izin vermemek,
  - Seçilecek kişinin olmazsa olmaz niteliklerini vurgulamak,
  - Hazırladığımız "**Toplumsal Uzlaşmaya Çağrı**" bildirimimizi imzalayacak çok sayıda kitle örgütleriyle güç birliği yapmak.
- Amaçları arasında "**Atatürk devrim ve kazanımlarının**

genelde ülke, özelde ODTÜ camiasında yaygınlaştırılması için çaba sarf etmek" olan ODTÜ Mezunlar Derneği, Mustafa Kemal'in koltuğuna Atatürk devrimleri ve Cumhuriyetimizin kazanımları ile kavgalı bir zihniyetin temsilcisinin oturtulmak istenmesine karşıdır, her zaman karşı olacaktır.

CB2007 Çalışma Özeti

- Bir takvim ve yol haritası oluşturulmuştur.
- ODTÜ camiasına açık bir çalıştay gerçekleştirilmiştir.
- Çalıştay sonrasında oluşan uzlaşma noktaları esas alınarak, Topluluğumuzun görüşlerini özetleyen "**Temel Bildiri**" kaleme alınmıştır.
- Konu 17 Şubat 2007'de toplanacak ODTÜ Mezunları Konseyi'nin gündemine alınmıştır.
- Yapılacak eylemler tartışılmakta, medya ile ilişkiler planlanmaktadır.
- Kitle örgütleriyle

işbirliği ve dayanışma amaçlı yoğun temaslar yürütülmektedir.

Tüm ODTÜ camiası mensuplarını bir kez daha çalışmalarımıza ve etkinliklerimize katılmaya tekrar davet ediyoruz. Destek veren tüm arkadaşlarımıza, öğretim üyelerimize, çalışanlarımıza ve Derneğimiz yöneticilerine içtenlikle teşekkür ediyoruz.

İletişim: cb2007@odtumd.org.tr

CB2007 Sözcüleri:
Tanju ERYILMAZ (ME'83),
H. Nafi İPEK (PETE'82)

TOPLUMSAL UZLAŞMAYA ÇAĞRI

Yaklaşan Cumhurbaşkanlığı seçimi ülkemizde derin kaygılar uyandırmaktadır. Zira, ülkemizin birliğini ve ulusumuzun bütünlüğünü temsil eden Cumhurbaşkanının toplumsal uzlaşma ile değil, dayatma ile seçilmesine çalışılmaktadır.

Cumhuriyetimiz, devletimiz ve tüm yurttaşlarımız ile barışık, Atatürk ilke ve devrimlerini özümsemiş, dürüst demokrat ve laik bir kişinin Cumhurbaşkanlığı makamına toplumsal uzlaşmayla seçilmesini savunuyoruz.

Bu nedenle, tüm demokratik kuruluşlarımızı ve duyarlı yurttaşlarımızı toplumsal uzlaşmaya dayalı bir Cumhurbaşkanlığı seçimi hedefi doğrultusunda tavır almaya ve güç birliğine davet ediyoruz.

2007 Cumhurbaşkanlığı Seçimi Proje Grubu

CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMİ VE ÖNEMİ

Cumhurbaşkanı seçimi artık Türkiye'nin gündemine iyice yerleşti. Siyasi partiler yakın bir tarihte yapılacak genel seçimleri de dikkate alarak pozisyon almaya başladılar. İnce hesaplar söz konusu. Her parti seçim sonrası biraz daha çok sandalyeyi nasıl sağlarını kaygısı içinde. Kamuoyunu yani bizleri, düşünce ve beklentilerimizi pek ciddiye alan yok gibi. Demokrasi tükenmiş, her şey medyanın gücüyle yönlendirilmiş, çıkarlar, hesaplar ve bizlerin beklentileri, çocuklarımızın yarınları.

Geçen ayki sayımızda iktidar ve Cumhurbaşkanının aynı partiden olması durumunun aksaklıklarını tartışmaya çalışmış, "nasıl bir Cumhurbaşkanı" konusunda düşünceler üretmeye çalışmıştık. Soruyu şöyle sormuştuk: "her şey yolunda olsaydı Cumhurbaşkanının ne nitelikte olduğu o kadar önemli miydi?" Önemliydi çünkü Cumhurbaşkanı Anayasa gereği hükümet ve Meclisle birlikte devleti yürütüyordu. Ancak bugün daha da önemlidir.

Ülkemizin pek çok sorunu var, yapılmamış, yarıda kalmış pek çok işimiz, eksiklerimiz var. Çağı yakalamak için önümüzde pek uzun bir yol var ve görünen o ki yol uzamakta.

Ülkede yolunda gitmeyen bir şeyler var mı?

Ülkemizde maalesef Atatürk'ten sonra her zaman yolunda gitmeyen şeyler olmuş tüm gelişme ve ilerlemelere rağmen halkımız beklenen refaha kavuşamamış, ülkemiz eski güçlü, saygın durumunu koruyamamıştır. AKP yönetiminin de bir fark yaratamadığı aksine bazı açılardan halkı ve ülkeyi daha

geri bir konuma götürdüğü görüşü çeşitli çevrelerde egemendir. AKP yönetiminin basında yer almış eleştirilerinin bazı çarpıcı olanlarını kısaca birkaç başlık altında toplamak gerekirse aşağıdaki özet bilgiler kullanılabilir. İnternette yapılacak kısa bir dolaşma ile bu bilgilerin detaylarına kolaylıkla ulaşılabilir. Burada bazı çarpıcı olanlar özetlenmeye çalışılmıştır. Doğal olarak karşı görüşte olanlar olacaktır, ancak toplumda AKP'ye oy vermiş olanlar da dahil giderek yaygınlaşan bu görüşleri kısaca sıralamak Cumhurbaşkanının da AKP'li olacağı beklentisi ile önem kazanmaktadır.

A. Ekonomide:

Olumsuzlukların halkın algısı ve genel şikâyetleri olduğunu belirtmek gerekir. Bu algı TÜİK değerleri ile her zaman örtüşmemekte ancak maaşla geçinmek zorunda olan, memur, küçük esnaf ve tarım kesimindeki halkta algının bu yönde olduğu anlaşılmaktadır.

- ◆ Ekonomik göstergeler iyiyi gösteriyor olsa da, enflasyon düşüyor görünse de halk ekonomik olarak fakirleşmiş, zengin-fakir farkı açılmıştır. Enflasyonun ilan edilen üzerinde olduğu her fırsatta dile getirilmektedir.
- ◆ İşsizlik oranı çok yüksektir. İşsizlik oranının ilan edilen değer çok üstünde olduğu söylenmektedir.
- ◆ "Türkiye de yoksulluk oranı % 20.5 tir. Hanehalkı büyüklüğü arttıkça yoksulluk riski de artmaktadır."
- ◆ IMF'ye bağımlılık, dış borçlar artmıştır, Hazine Dış Ticaret Genel Müdürlüğü sayfasında Toplam Borç stoku, "30.11.2006 tarihi itibarıyla 348,5 milyar YTL" olarak belirtilmiştir. Küçük bir hesap ile çoluk çocuk kişi başı borç ortalama 5000 YTL'dir. %20.5 yoksulluk oranı olan bir

Tablo 1. 2005 Ekim-2006 Eylül döneminde işsizlik oranları

Dönem	İşsizlik oranı (%)	Dönem	İşsizlik oranı (%)
2005 Ekim	10,1	2006 Nisan	9,9
2005 Kasım	10,6	2006 Mayıs	8,8
2005 Aralık	11,2	2006 Haziran	8,8
2006 Ocak	11,8	2006 Temmuz	8,8
2006 Şubat	11,9	2006 Ağustos	9,1
2006 Mart	10,9	2006 Eylül	9,1

Tablo 2. Yüzde 20'lik grupların gelirden aldığı paylar, 2004-2005

Yüzde 20'lik gruplar	Türkiye		Kent		Kır	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Toplam	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Birinci yüzde 20 ⁽¹⁾	6.0	6.1	6.4	6.4	6.3	6.1
İkinci yüzde 20	10.7	11.1	10.8	11.5	11.2	11.3
Üçüncü yüzde 20	15.2	15.8	15.2	16.0	15.8	15.9
Dördüncü yüzde 20	21.9	22.6	21.4	22.6	22.7	22.6
Beşinci yüzde 20 ⁽²⁾	46.2	44.4	46.1	43.5	43.9	44.2
Gini Katsayısı	0.40	0.38	0.39	0.37	0.37	0.38

(1) Toplam gelirden en az pay alan grup

(2) Toplam gelirden en fazla pay alan grup

Kaynak: TÜİK

(Bu konudaki bilgiler Türkiye İstatistik Kurumu – ww.tuik.gov.tr; ve www.hazine.gov.tr adreslerinden detaylı olarak elde edilebilir.)(1,2)

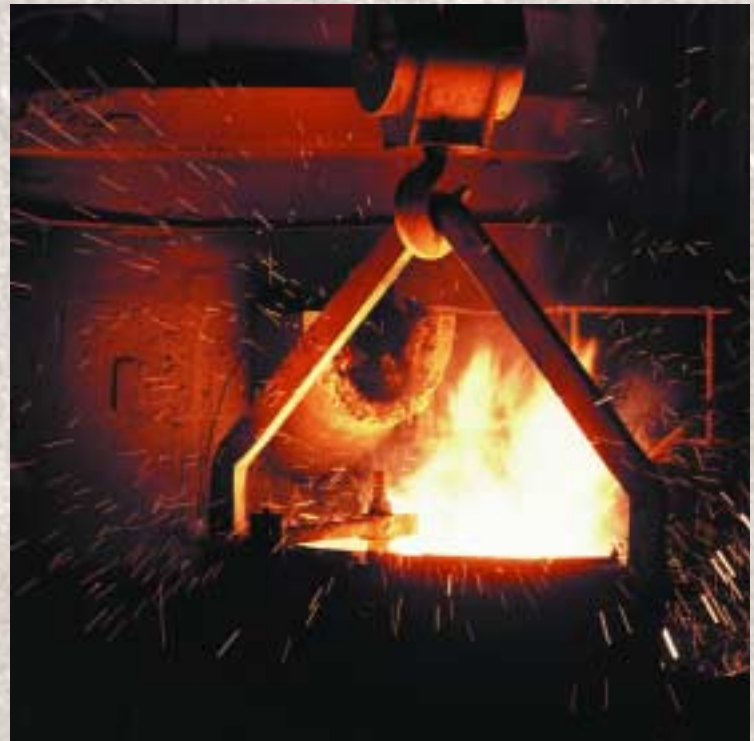
ülkede borcun yüksekliği ortadadır.

- ◆ Dış borç ise 2006 Eylül sonu itibariyle 198.3 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. Bu da kişi başına dış borcun 2830 Dolara ulaştığını göstermektedir.
- ◆ Tarım gerilemiş, köylü ihmal edilmiştir. Küçük esnaf maddi sıkıntı içine düşmüştür.
- ◆ Anadolu Aslanları denilen Anadolu'daki sanayi kuruluşlarında sayısal azalma, ihracat gelirlerinde gerilemeler yaşanmaya başlamıştır. Bu gelişmeler Kamu kurumlarının tüm istatistiklerine rağmen ve tüm göstergelere karşın iktidarı ekonomik başarısızlıkla suçlanmasına neden olmaktadır.
- ◆ İthalat ihracatın çok üzerindedir.

B. Toplumsal yaşam:

- ◆ Büyük şehirlerde suç çeşidi ve oranı artmıştır, kapkaç bu döneme damgasını vuran özel bir suç çeşidi olarak öne çıkmıştır. Hırsızlık da öyle. AB uyum paketi içinde yer alan kanun değişikliklerinin suç oranlarını artırdığı görüşü hakimdir.
- ◆ Yolsuzluk artmış, yaygınlaşmış ve iktidar yolsuzlukların parçası olarak algılanmaya başlamıştır.
- ◆ Birçok belediyede özellikle Büyükşehirlerde insan odaklı olmayan, bireysel taşıma aracı odaklı ulaşım çözümleri, Büyükşehir İmar Planlarının olmayışı ya da uygulanmayışı kentlerin ulaşımını tıkamış, kentler fiziksel özelliklerini kaybetmeğe başlamış, yeşil alan, servis alanları gibi uygar kentlerin yaşamsal oranları hiçe sayılan gelişmeler özellikle büyük kentlerin yaşanamaz duruma gelmesine neden olmuştur. Doğal olarak fatura Hükümete çıkarılmaktadır.
- ◆ Hava ve çevre kirliliği artmıştır. Bu duruma denetimlerin yetersizliği ve konunun ciddiye alınmadığı düşünülmektedir. .

- ◆ Plansız gelişmeler ve zamanında önlem almamak kentlerde büyük bir su sorunu yaşanmasına neden olmuştur. Aynı şekilde yatırımların zamanında yapılamayışı ve önlemlerin zamanında alınmayışı enerji darboğazını getirmiş, basında elektrik kesintilerinin gündeme geleceği haberleri yer almış, doğalgaz sıkıntıları da gerek halk gerekse sanayi açısından geleceğin büyük sorunu olduğunu ortaya koymuştur.
- ◆ Orman alanları imara açılmakta ve kent kamusal arazileri paylaşılmaktadır.
- ◆ Sağlık başlı başına bir sorun olup kamu çalışanları ve emeklileri her gün başka uygulamayla karşı karşıya kalmakta, elzem kanser ilaçları ödenmemekte, "parası olana sağlık hizmeti var" inancı yaygınlaşmaktadır.

- ◆ Asında önemsiz olan ancak gösterge olarak halkın olumsuz tepkisi ve yargılamalarına neden olan bayram tatili-hafta tatili birleştirilmesi uygulaması Meclis üyelerine yapılırken kamu personeline uygulanmaması, vergi muafiyetlerinin milletvekillerine uygulanması halkta çifte standart anlayışını pekiştirmektedir.

C. Dış İlişkilerde:

- ◆ Gerek AB, gerek ABD ile ilişkilerde yeterli politikalar üretilmediği için, Türkiye'nin uluslararası arenada yalnız kaldığı ve küçük düştüğü düşünülmektedir. Kıbrıs'ta ambargonun kaldırılamayışı, Belçika, Fransa başta olmak üzere Batı ülkelerinde Ermeni meselesinde ardarda çıkarılan kanunlar, Kuzey Irak'taki gelişmeler, ABD ile "çuval meselesi", yabancı ülkelerle ilişkilerde ciddi başarısızlık olduğu inancını meydana getirmiştir. AB ilişkilerinde sergilenen bağımlılık, AB üyelerinin diğer ülkelerinde uygulanmayan bazı kanunların Türkiye'de çıkarılması gibi çeşitli durumlar, AB'nin çifte standart uyguladığı görüşünü pekiştirmiş ve bu durum hükümetin zaafiyeti olarak değerlendirilmiştir. Başka uluslararası birlikler, ya da ülkelerle alternatif ortaklık seçenekleri değerlendirilmediğinden, halk AB konusunda tamamen yön değiştirmiş ve AB'den nefret eder olmuştur. ABD ile ilişkilerde de; Ekümeniklik, Papa'nın ziyareti, çuval meselesi, Başbakanın ABD ziyaretlerindeki görüşmelerinde karşılaştığı protokol gibi konular halkın ABD aleyhtarlığı ile birlikte hükümet karşıtlığını da güçlendirmektedir.
- ◆ Büyük Ortadoğu Projesi kapsamında bölgede gerçekleştirilen ABD işgalleri, İran'ın, Suriye'nin tehdit altında bulunması, Türkiye için de tehditlerin arttığı yönünde algılamalara neden olmuş, bu da hükümetin gerekli duruşu göstermemesi, gerekli önlemleri almaması, alamaması biçiminde yorumlanmıştır.

- ◆ Kıbrıs konusunda taviz olarak nitelendirilen Annan planının onaylanmasına rağmen bir gelişme elde edilememiş olması inancı da Kıbrıs'ın "elden gideceği" görüşünü artırmıştır.
- ◆ Güneydoğuda terör sona erdirilememiş, yörenin Kuzey Irak'taki Kürt oluşumla birleşerek ayrı bir Devlet kuracağı, dolayısı ile Türkiye'nin parçalanacağı görüşü halk arasında yaygınlaşmış bir endişe oluşturmuştur. Uygulanan politikalar sonucunda, Türkiye üzerinde yabancı ülkeler her yönden baskılarını arttırmış, bu da tepki olarak halkta milliyetçiliğin yükselişine neden olmuştur.

D. Devlet yönetiminde:

- ◆ Devlet yönetiminde siyasi kadrolaşma had safhada gerçekleşmiş, atamalarda yetenek ve bilgi yani liyakat değil, partililik ve tarikat üyeliği gibi kıstaslar öne çıkmıştır.
- ◆ İhalelerin ve yurt dışından alınan kredilerin halka inmesi sağlanamamış, iktidar ve yanlılarınca paylaşıldığı inancı halkın zihninde yerleşmiştir. Yolsuzluk konusu sadece ihaleler, yatırımlar değil, arazi yağması gibi konularda ve her fırsatta ve alanda yaygınlaşmıştır.
- ◆ Hukuka güven giderek azalmaktadır. Kanunların yanlış uygulanması, suçluların takipsizliği, hukuka müdahale gibi konular her gün gazetelerde yer almaktadır.
- ◆ Bankaların yabancılara satışının küreselleşme sonucu yapıldığı ve belki de engellenemeyeceğini biliyoruz. Ancak yerel bankaların kârları ülke içinde yatırıma dönüşebilirdi, kâr ülkede kalırdı, acaba engellenecek kanunlar, yönetmelikler veya bazı kısıtlamalar getirilemez miydi görüşü dile getirilmektedir.
- ◆ Özelleştirme ile Devletin tüm kârı yatırımları yok pahasına satılmıştır, satılmaktadır. Özelleştirme ile öncelikle kârlı olmayan yatırımların elden çıkarılması gerekliliği, kârlı olanların da arazi ve makine bedelleri dahil asgari değer üzerinde bir bedelle satılması beklentisi, özelleştirme konularında hükümetin "Devlet mallarını yok pahasına dağıtıyor" algısının yerleşmesine neden olmuştur.
- ◆ Yabancılara toprak satışı "karşılıklılık esasına dayanır" dense de yabancılara satışlarda bu esasın pek uygulanmadığı bilinmektedir. Kıyıların Yunan ve İngilizlere, belirli yörelerde Ruslara, GAP bölgesinin ise İsraililere yaygın olarak satıldığı görüşü hakimdir. Devlet tarafından yönetmeliklerle gerekli önlemler alınmadığı için yayınlanmış gerçeği yansıtan istatistiksel değerler de yoktur. Bugünkü hükümet yüzünden belirli bölgelerde yurt topraklarının yabancı şahıs ve şirketler elinde toplandığı görüşü halk arasında yaygınlaşmıştır.

E. Laiklik:

- ◆ Milli Eğitimdeki "tevhid-i tedrisat" diğer bir değişle eğitimde merkezi birlik ve denetim kuralı kaçak din eğitim

kurslarına, tarikat okullarına göz yumarak bozulmuştur. 3-4 yaşındaki çocukların bile gidebileceği, kaçak Kur'an kursları açılmış olduğu basında yer almaktadır. Bu konuda bir denetim yoktur.

- ◆ Diyanet İşleri Başkanlığı ile sadece toplumun belli bir kesimine hizmet götürüldüğü düşünülmektedir. Diyanetin bütçesi pek çok kurumdan çok fazladır. Toplumun bölücü bu yaklaşım Batı tarafından kullanılmaya çalışılmaktadır. Benzer şekilde etnik kimlikler kaşınmakta, hükümet bu konuda yeterli tavır koyamamaktadır.
- ◆ Milli Eğitimin dağıttığı kitaplarda pek çok bilim dışı bilginin yer aldığı basında haber olmuştur. Öğrenciler yanlış bilgi ve hurafelerle eğitilmektedir.
- ◆ Halkın rahatsız olduğu yukarıdaki konularda önlemler alınması açıklamalar getirilmesi söz konusu olamamış, dikkatler "türban sorunu"na odaklanmaya yönlendirilmiştir. Müslüman ülkelerin en tutucusunun uyguladığı, temelini aşiret yapısından alan Suudi Arabistan'a ait dini yorumlar iktidarın şemsiyesi altında halk arasında yaygınlaştırılmaktadır. Gerçek olması mümkün olmayan "dini mucize hikâyeleri ve hurafeler" iktidar yanlısı gazetelerde, televizyonlarda halkı bilimsel düşünce, sorgulama ve akılcı düşünce ekseninden giderek uzaklaştırmaya başlamıştır. Tüm bu gelişmeler dini kalbinde yaşayan sağduyulu halk ve aydın kesimi tarafından "irtica yaklaşıyor, irtica yanlısı hükümet" yorumlarının yapılmasına neden olmaktadır.

Tüm Yukarıdaki Eleştirilerin Cumhurbaşkanı ile İlişkisi Ne Olabilir?

Ortadoğu'daki gelişmeler, Çin'in hızla büyümesi, Avrupa Birliğinin belki de Rusya'yı bile alarak genişleyebileceği, tüm bu ülkelerin süreli zenginleşmeleri ve baş döndürücü bir hızla teknolojiye ileri gitmeleri Türkiye'nin kendi sınırları içinde dilediği hızda gelişmesini, kısır tartışmalarla vakit kaybetmesini, hatalarını kapatabilmesini olanaksız kılmaktadır. Hangi partiden Cumhurbaşkanı gelirse gelsin mutlaka bu gerçekleri bilerek bilgi ve bilinç ile hareket etmek zorundadır. Bu durumda Cumhurbaşkanı'nın eğitiminin çok iyi olması, çağdaş düşüncelere sahip olması, geleceği görebilmesi, dış bağlantılarının olmaması, cesur olması, halksever ve yurtsever olması, yabancı ülkeler nezdinde bizi ağırbaşlılıkla temsil edebilmesi, devlet geleneğini bilmesi, yönetici yeteneği olması, yol gösterici olması, kararlı olması, sözünün eri olması, toplum kurumları, kişiler ve gruplara karşı tarafsız durması, namuslu olması, Atatürk devrimleri ve Cumhuriyet ilkelerine sonuna kadar sahip çıkması gerekmektedir. Demokratik, insan haklarına saygılı, halkın egemenliğine inanan, sorgulanmaktan korkmayan, şeffaf, zeki ve uzak görüşlü olmalı, 21. yüzyılın gerektirdiği düşünce yapısını taşımalıdır. Cumhurbaşkanı seçecek bu Meclis'in

halkı temsil etmediği ve seçeceği Cumhurbaşkanı'nın bu beklediğimiz özellikleri taşıması olanaklı görülmemektedir. Parti içi dengelere göre "uygun" birinin, toplumu çok rahatsız etmeyecek ancak iktidar partisinin dümen suyundan çıkmayacak bir ismin tercihen yine bir tarikat mensubunun olabileceği görüşü toplumda hâkimdir. Bu da yukarıdaki "Cumhurbaşkanı tanımına" uymamaktadır. Ülkenin geleceği açısından çok ciddi bir engel olabilecek bu durumun engellenmesi gerekliliği sürekli olarak dile getirilmektedir. Öte yandan siyasi partiler de kendi Cumhurbaşkanı önerilerini getirmeye çalışacak, muhtemelen gerek iktidar partisi ile gerekse siyasi partiler kendi aralarında pazarlık yoluna gidebileceklerdir. Cumhurbaşkanı partiler üstü olmak zorundadır. Herhangi bir siyasi partiye indirgenebilecek bir yaklaşım, "21. yüzyılın Cumhurbaşkanı" seçimine gölge düşürecek şüpheler oluşmasına yol açacaktır.

Kısacası; yeterli politikaları üretmeyen, halkın çoğunluğunu temsil etmeyen bir hükümet ve Meclis, Cumhurbaşkanı seçmemelidir. Burada rol bize düşmektedir. Herkesin, hepimizin omuz omuza en iyi Cumhurbaşkanı önermemiz ve bu kişinin seçilmesi için gerekli gücü, dayanışmayı, birlikteliği ve çabayı göstermemiz gerekmektedir.

Dr. Çiğdem BERDİ GÖKHAN (ARCH'71)

Kaynaklar:

1. http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?tb_id=23&tb_adi=Yoksulluk%20Analizleri&ust_id=7
2. (http://www.hazine.gov.tr/GuncelDuyuru/KAF_20061229_hazinegarantili_disborc.pdf)

HRANT DİNK ÜZERİNE...

Hrant Dink de diğerleri gibi (çok eskilerden söz etmesek dahi) 1960'lardan beri işlenen faili meçhuller veya (faili bilinenler gibi), Taylan Özgür gibi, Koray Doğan gibi, Abdi İpekçi gibi, Bedrettin Cömert gibi, Cevat Yurdakul gibi, Doğan Öz gibi, Kemal Türkler gibi, Uğur Mumcu gibi, Musa Anter gibi, Bahriye Üçok gibi, Muammer Aksoy gibi, Ahmet Taner Kışlalı gibi ve daha onlarca gibi sokak ortasında katledildi. Hrant Dink de diğerleri gibi bizdendi ve bu ülkenin yetiştirdiği bir aydıydı. Yurtseverdi çünkü birçok yazısında belirttiği bu içten duygusunu son yazılarından birinde şairane dile getirmişti;

"evet

gözümüz var toprağında bu vatanın

gözümüz var

ama

koparıp götürmek için değil,

en dibine gömülmek için".

Yazılarında ve söyleşilerinde sık sık 1915'ler Osmanlısındaki olayların İngiliz, Fransız ve Rus emperyalistlerinin kışkırtması sonucunda yaşandığını vurgulamaktan kaçınmayan, iki halkın arasındaki sorunun yine bu iki halkın ortaklaşa çabaları sonucunda çözülebileceğine inananlardandı. Türkiye sol hareketinin içinde yetişmiş; milliyetçi, ırkçı ve dinci hareketlerin ve düşüncelerin insanlar için tehlikeli bir ayrımcılık olduğunu vurgulayan bir kültürü özümsemişti. Hrant Dink bir yanı ile Ermeni sorununun çözümü için uğraş verirken, bir taraftan da bir aydın olarak ülkenin sosyal, ekonomik politikaları içinde çaba göstermekteydi. Katil zanlısının dahi geleceğinin kurulması için düşünen, çalışan, didinen namuslu bir aydının kaybı bu bakımdan çok önemlidir.

1980'lerden sonra dünyada, her türlü fikri zenginliğe ve kültürel çeşitliliğe karşı çıkan sadece ve sadece liberal düşünce ile serbest piyasa ekonomisini savunan, bunun dışındakileri yok sayan yeni bir düzen hâkimiyetini pekiştirmektedir. Bu yeni dalgadan herkes etkilenmekte, kimileri bu dalganın peşine takılarak yeni dünya egemenleri ile birlikte saf tutmakta ve üretimin önemli iki ayağı olan, sermaye-emek ilişkisi üzerine kurulan gelişme dinamiklerini yok saymakta, serbest piyasa ekonomisi söylemleri ile sermayenin özgürlüğünü kutsamakta, kültürel çeşitlilik diye etnik ve dini ayrılıkları körüklemektedirler. Bunlar, bu görüşlerine karşı çıkmayan herkesle birlikte davranmayı özgürlük bağlamında yorumlamaktadırlar. Bu

gelişmeler, oluşturulan bu yeni düzenin halkası dışında kalan geniş halk kitlelerin de "yok hükmünde sayılma" sendromu oluşturmaktadır. Kimileri yeni hayat tarzını "yaşarken", kimileri ise sadece "kenardan seyretmek" durumunda bırakılmışlardır. Bu dışlanmışlık, kültürel yozlaşma ile ülkede giderek bir "linç kültürü" oluşturmaktadır. Hrant Dink'in katil zanlısı işte bu sendromu yaşayanları kolayca yönlendirenlerce kullanılmıştır. Gerçek suçlular ise, bu yeni düzende "yaşayanlar" halkası içerisindeki, siz, biz, onlar yani herkeştir. Yasal gösteri haklarını kullanan gençlere saldıranlara "bu milletin bazı hassasiyetleri" vardır diyerek müsamaha gösterenlerdir. OECD'nin yeni yayınlanan raporunda Türkiye'ye "15-19 yaş arası işsiz-güçsüz ve okumayan nüfusunuz rekor kırdı" uyarısında bulunularak, bu yaşlar arasındaki kız nüfusunun %47.5 nun, erkek nüfusunun ise %25 nin halen ne okuduğu, ne de bir işte çalıştığı vurgulanmıştır. Bu gençlerin mala karşı işlenen suçlar ve uyuşturucu istismarı dahil çeşitli anti-sosyal davranışlar içinde buldukları, gelecekte çalışma deneyimi, ya da yetenek eksikliğinden dolayı dışlanmışlar havuzuna katılacakları bildirilmektedir.

Türkiye'nin demokratikleşmesi için çaba içinde gözükken her türlü cemaat ve dini örgütlenmeyi demokratikleşme için olmazsa olmaz sayan, ancak Türkiye' nin demokratikleşmesi için mücadele edenlerin üzerinden 12 Martlarda, 12 Eylülde silindir geçirenleri gündeme getirmeyen "dış konjüktür" ve onların "iç konjüktür" yandaşlarıdır.

Bunların yanı sıra gerek Türkiye'de, gerekse dünyada hiç kimse, hiçbir kurum, hiçbir kuruluş, Hrant Dink'in bu trajedisini kullanmamalıdır. Belki de en iyisi eşi Rakel Dink'in "sevgiliye mektup" başlıklı konuşmasının aşağıdaki satırlarını hiç unutmamak, Hrant Dink'i rahat uyutacaktır.

"O, bugün Türkiye'de milat yaptı. Sizler de mührü oldunuz.

Büyük bir bedel ödedi. Bedellerin ödendiği gelecekler Hrant'ları severek, Hrant'lara inanarak olur. Nefretle, hakaretle, kanı kandan üstün tutarak olmaz...

Sevdiklerinden ayrıldın,

Çocuklarından, torunlarından ayrıldın,

Burada seni uğurlayanlardan ayrıldın,

Kucağımdan ayrıldın,

Ülkenden ayrılmadın sevgilim."

Sivil Toplum Komitesi

KAMUOYUNA

Hrant Dink'e sıkılan kurşunlar, demokrasiye sıkılan kurşunlardır. Türkiye'nin laik, çağdaş ve demokratik rejimini yıkmak isteyen hain güçler bu sefer de Hrant Dink'i hedef aldılar. Demokratik, çok kültürlü, çağdaş bir toplumu içlerine sindiremeyen çağ dışı güçler, sıktıkları bu kurşunla, aslında bu ülkenin aydınlık geleceğine saldırmaktadırlar.

Türkiye'yi yeniden Uğur Mumcu'ların, Muammer Aksoy'ların, Bahriye Üçok'ların, Taner Kışlalı'ların ve daha nice değerli aydınımızın öldürüldüğü karanlık günlere çekmeye çalışan demokrasi ve çağdaş Türkiye düşmanı bu hain güçlere, hiçbir şekilde izin vermeyeceğimize olan inancımızı belirtir, Hrant DINK'e Tanrıdan rahmet, yakınlarına ve halkımıza başsağlığı dileriz.

Himmet ŞAHİN, ODTÜ Mezunları Derneği Yönetim Kurulu Başkanı

ODTÜ'lü Dostlara Dünden Bugüne Merhaba

Sivil toplum kuruluşları ile ilişkilerimiz dayanışma içinde devam ediyor. Bu anlamda Halkevleri Başkanı Sayın Abdullah Aydın bu olumlu gelişmeler için teşekkür etmek ve ortak çalışmalarımızın devamını dilemek için Derneğimizi ziyaret etti ve bir plaket sunarak kuruluşundan bu yana geçen 75 yıl içinde Halkevlerinin gelişimini ve Derneğimizle gerçekleştirilen ortak çalışmalar hakkındaki görüşlerini dile getirdi:

“Bir ülkenin ilerici, çağdaş ve demokratik bir yapıya kavuşmasında üniversitelerin taşıdığı misyon hiçbir zaman yadsınamaz. Bu anlamda ODTÜ'nün geçmişten bugüne toplumumuza kattığı değerler, bizler için büyük bir önem taşıyor. Mezunları olduğunuz üniversitenin bu ülkenin barış, kardeşlik ve eşitlik dolu bir geleceğe ulaşması yolunda yaktığı meşale, hala ülkeyi karanlığa sürüklemek isteyenlerin korkulu rüyası olmaya devam ediyor. ODTÜ Mezunları Derneği'nin bu misyonu sürdürdüğüne tanık olmak bizler için büyük bir mutluluk kaynağı oluyor.

Son yıllarda yürüttüğümüz çalışmalara dayalı olarak derneklerimiz arasında gelişen dostluk ve dayanışma Halkevleri için önemli bir değer oluşturuyor. Bu dostluğun yarattığı coşkuyla 19 Şubat 2007'de üç çeyrek yüzyılı geride bırakacağımız mücadele tarihimizi ve dünden bugüne biriktirdiklerimizi sizlerle kısaca paylaşmak istiyorum. Halkevleri dünyada ve ülkemizde, acı-tatlı birçok olaya tanıklık etmiş ulu bir çınar. Öyle bir çınar ki; kökleriyle Homeros'u,

Prometheus'u, Yunus'u, Mevlana'yı bugünlere taşıırken, dallarıyla ve yapraklarıyla Küba'dan Vietnam'a tüm ezilen halkların barış ve kardeşlik türkülerini buluşturuyor. Derneğimiz üç çeyrek yüzyıllık tarihinde ülkemizin düşünsel ve kültürel yapısına önemli değerler katarak büyük bir aydınlanmanın kaynağı oldu. Kuruluş dönemimizde, cehalet içinde bırakılmış, dışlanmış bir halk, yürüttüğümüz çalışmaların sağladığı bilinçlenme ve aydınlanma sayesinde tarih sahnesine çıkarıldı. Kültür-sanat İstanbul'da bir avuç seçkinin tekelinden kurtarılıp kitlelere mal edildi. Suskun, ses çıkaramayan insanlardan araştıran, irdeleyen, kendini ifade edebilen insan tipleri yaratıldı. Bilimde, sanatta, siyasette resmi görüşün dışında, özgür düşünceli, bağımsız bir siyasi geleneğin temelleri atıldı. Bu yenilenmeyi ve değişimi hazmedemeyen kapitalist sistemin, Demokrat Parti aracılığıyla toplumdaki demokratikleşmeye müdahale etmesi sonucu 1952 yılında Halkevleri kapatıldı.

1962'de o dönemin toplumsal dengeleri gözetilerek Halkevleri yeniden açıldı. 60'lı, 70'li yıllarda sistemden daha bağımsız, muhalif ve emekten yana bir kimliğe bürünerek, toplumu aydınlatma ve kitleleri bilinçlendirme misyonunu yerine getirmek üzere yeniden yola çıktı. 1975-1980 arası dünyada yükselen sol değerlere uygun olarak demokrasi güçleriyle omuz omuza, barış, eşitlik ve kardeşlik mücadelesini sürdürdü. 1980 darbesiyle çalışmalarımıza ara verildi. Sıkıyönetim mahkemelerinde yargılandık. 1988 yılında aklanarak yeniden örgütlenme olanağı yakaladık. Elverişsiz koşullara ve engellemelere rağmen bugün genel merkezimiz ve 72 şubemizle 2000'li yılların gerektirdiği görevler temelinde öz gücümüzle yolumuza devam ediyoruz.

Son yıllarda yeni liberal sömürü politikalarının yarattığı yıkımlarla halkın gasp edilen eğitim, sağlık, barınma, ulaşım, enerji, kültürel ve demokratik hakları konusunda bilinçlenme sağlayan kampanya, program ve projelerimiz ülke çapında sürüyor. Yerelden doğru inisiyatif geliştirmeyi ve bizim gibi toplumun demokratikleşmesi için mücadele eden dost kurumlarla omuz omuza olmayı önemsiyoruz. Üç çeyrek yüzyılı tamamladığımız 2007 Şubatı'nda ülke çapında yukarıdaki anlayışlar doğrultusunda basın açıklaması, panel, afiş, bildiri, dayanışma yemeği, bülten vb. görsel ve sözsözsel yollarla coşkumuzu tüm dostlarla paylaşmaya çalışacağız. Bu düşüncelerle başta dernek başkanı Sayın Himmet Şahin ve yönetim kurulu üyeleri olmak üzere ODTÜ Mezunları Derneği mensuplarını tüm halkevciiler adına saygıyla selamlıyor, mücadelenizde başarılar diliyorum.”

Uluslararası Çevre Yönetiminde Öncesi ve Sonrasıyla Kyoto Protokolü

"Atmosferdeki sera gazı birikimlerini, iklim sistemi üzerindeki tehlikeli insan kaynaklı etkiyi önleyecek bir düzeyde durdurmayı başarmayı" hedefleyen BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) 1994 yılında yürürlüğe girmiştir. İklim değişikliği ile savaşım konusunda atılacak adımların etkinleştirilmesi yönündeki ilk adım olan ve 1997 yılında kabul edilerek 2005 yılında yürürlüğe giren Kyoto Protokolü ise güçlü, yenilikçi düzenlemeleri ve bağlayıcı yaptırımlarıyla çevre kaygılarının insan hayatının her alanına müdahale etmesini ve yön vermesini sağlamaktadır. Kyoto Protokolü, esas olarak, BMİDÇS kapsamında sera gazlarının salımlarında tarihi sorumluluk taşıyan ülkelerin (Sözleşme Ek-I Ülkeleri; 1992 yılı itibarı ile OECD üyesi olan ülkeler ve Rusya, Beyaz Rusya, Ukrayna dahil olmak üzere Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri) Sözleşme'de iyi niyet temelinde kalan yükümlülüklerine karşılık, ülkeler bazında sayısal ve zaman içerisinde karşılaştırılabilecek hedefler belirlemelerini (Protokol Ek-B ülkeleri)ve bu hedeflere ulaşamaması halinde çeşitli yaptırımlar uygulanmasını içermektedir.

Aslında Sözleşme'nin zayıf hükümler içerdiği Sözleşme'nin yürürlüğe girdiği 1994 yılından itibaren bilinmekteydi. Bu amaçla, 1995 yılında gerçekleştirilen 1. Taraflar Konferansı'nda (COP1) oluşturulan Berlin Buyruğu Geçici Çalışma Grubu (AGBM), 2 yıllık yoğun müzakereler sonunda Protokol metnini ortaya çıkarmış ve Protokol, Kyoto'da gerçekleştirilen COP'3'te kabul edilerek imzaya açılmıştır. Kyoto Protokolü kapsamında her ne kadar daha kapsamlı yükümlülükler belirlense de, bunların ayrıntıları ve işleyişi, aradan geçen 4 yıl boyunca devam eden ve zaman zaman kesilme noktasına gelen müzakereler sonucunda 2001 yılında belirlenmiştir. Sözleşme ve Protokol'ün tarihsel gelişimi Şekil 1'de, her iki yasal belge arasındaki temel farklılıklar Çizelge 1'de sunulmaktadır.

Şekil 1 İklim değişikliği ile savaşım temel uluslararası adımlar (Arkan, 2003, Türkeş 1999)

Çizelge 1 BMİDÇS ve Kyoto Protokolü

BMİDÇS	KYOTO PROTOKOLÜ
Ek-I Ülkeleri için sadece 2000 yılı hedefi (niyet düzeyinde) var.	Ek-I ülkeleri, 1. Dönem için (2008-2012) somut hedefler alıyor
Yaptırım gücü zayıf.	Hedeflerin tutmaması halinde sonraki dönemler için yükümlülükler ağırlaştırılıyor.
Esneklik kuralları sadece belli ülkeler için geçerli.	Belli kurallar içinde uygulanan esneklik düzenekleri tüm taraflar için geçerli.
Gruplar arası ayırım için tek kriter, OECD üyeliği ve gelişmişlik derecesi.	Her ülke, görüşme yoluyla kendisi için farklı bir yükümlülük belirleyebilir.
Tüm iklim görüşmelerinin temel metni.	2005 yılından itibaren 2012-sonrası dönem için (süre, yükümlülük oranları, ülkeler) yeni görüşmeler başlayacak, bu amaçla yeni ittifaklar kurulabilecektir.
Sera gazları tanımlanmamaktadır.	Protokol kapsamında kontrol altına alınması hedeflenen gazlar (Ek-B: CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O, PFC, HFC, SF ₆) belirtilmiştir.
Sadece ana sektörler (enerji, sanayi, ulaştırma, tarım, atık, ormancılık)	Salımların sınırlandırılması kapsamında ele alınacak alt sektörler tanımlanmıştır. (Ek-A) Dolayısıyla bazı alt sektörler kapsam dışına alınmıştır (Ör. Uluslararası sivil havacılıktan kaynaklanan salımlar)

Sözleşme'nin imzalandığı 1992 yılında, sanayileşmiş ülkelerde bile, CO₂ dışındaki diğer sera gazlarına dair sağlıklı bir veri yoktu. Kyoto Protokolü kapsamında sera gazları ve sektörlerin daha ayrıntılı tanımlanmasıyla, ilk yükümlülük dönemi olan 2008-2012 yılları arasında Ek-I ülkelerinin sera gazı salımlarının 1990 yılı seviyesinin toplamda %5,2'nin altına çekmesi hedefi ortaya konulmuştur. Bu ülkelerin 1990 yılındaki tür gazlar itibarıyla salım miktarları 2006 yılında sunulan son envanterleri ve raporlarına dayanarak kesinleştirilmektedir.

Ülkeler, gerek Sözleşme gerekse Protokol yazılırken, o dönemlerde son derece kapsamlı bilimsel ve teknik veriler bulunmamasına rağmen, insan kaynaklı iklim değişikliği ile savaşım yönünde bir an önce adım atılabilmesi için pragmatik kararların alınmasının gerekli ve zorunlu olduğuna inanmıştır. Bu nedenle, Kyoto Protokolü'nde belirlenen hedefler daha çok siyasi müzakerelerin sonucunda ortaya çıkmıştır. 1997 yılında Avrupa Topluluğu olarak adlandırılan günümüz Avrupa Birliği, diğer ülkelerle karşılaştırıldığında, konuyu bilimsel analizlerle ele alması nedeniyle daha öncü bir konuma yükselmiştir. Ancak diğer sanayileşmiş ülkelerin yükümlülük almak konusundaki isteksizliği nedeniyle, başlarda %15 düzeyinde olması öngörülen 15 üyeli AB salım azaltım hedefi, diğer ülkelerle uzlaşma içerisinde %8'e kadar gerilemiş, diğer ülkelerin hedefleri de AB'nin hedefleriyle paralel bir çizgide belirlenmiştir. Böylelikle, toplamda %5,2 hedefi bir toplam hedef olarak ele alınıp bu hedefin ülkelere dağılımı hesaplanmamış, bunun yerine her ülkenin kendi hedeflerinin toplamı ortaya konulmuştur. Protokol Ek-B listesinde belirtilen Ek-I ülkeleri salım azaltım ya da sınırlandırma hedefleri Şekil-2'de sunulmaktadır.

Kyoto Protokolü Ek-B Listesinde yer alan Ülkeler ve Emisyon Hedefleri (1990'dan 2008-2012'ye)

Şekil 2. Kyoto Protokolü salım azaltım ya da sınırlama yükümlülükleri hedefleri.

Kyoto Protokolü'nü diğer uluslararası çevre sözleşmelerinden farklı kılan en önemli özelliklerinden birisi de hedeflere ulaşmak için tanımlanan esneklik düzenekleridir. Bu düzenekler, esas olarak 1990lı yıllarda tüm dünyada yaygın bir eğilim kazanan piyasa ekonomisinin ilkeleri gözetilerek kurgulanmıştır. Bu düzeneklerin, yükümlülük alan Ek-B ülkelerinin ulusal sınırlar içerisinde yürütecekleri sera gazı salımlarının azaltılması çabalarına ek olarak ve onları tamamlayan nitelikte olmasına özellikle vurgu yapılmaktadır. Bu düzeneklerin temel tanımlamaları Çizelge 2'de sunulmaktadır.

Çizelge 2. Kyoto Protokolü Esneklik Düzenekleri

Kyoto Protokolü'nün Esneklik Düzenekleri

Düzenek Türü	Kyoto Protokolü	Katılan Ülkeler	Geyeri (Karbon Birimi)	Başlangıç Tarihi
Temiz Kalkınma Dönengi (TKDCDM)	12. Madde	Ek-B Ülkeleri (OECD ülkeleri)	Ortaklık (Karbon Sanatı)	2001
Çok Yönlü (JJI)	6. Madde	Ek-B Ülkeleri (OECD ülkeleri)	Ek-B Dışı Ülkeler (Gelişmekte olan Ülkeler)	2005
Sera Ticareti (JET)	17. Madde	Ek-B Ülkeleri	Ek-B Ülkeleri (Orta ve Doğu Avrupa'daki 11 Eski Doğu Bloku Üyesi ile Rusya ve Ukrayna)	2007

Kyoto Protokolü'nün proje temelli esneklik düzenekleri, Ek-I ülkelerinin kendi aralarında (Ortak Yürütme) ya da Ek-I Dışında yer alan gelişmekte olan ülkelerde (Temiz Kalkınma Dönengi) uygulayacakları projeler aracılığıyla elde edecekleri sera gazları tasarruflarının kendi kotalarına dahil edilmesini öngörmektedir. Salım Ticareti ise gerek ülke içinde, gerek ülke dışındaki yatırım ve projeler sonucunda elde edilecek sera gazı salım tasarruflarının, oluşturulacak karbon borsalarında, gerek firma gerek ülke hedeflerine ulaşılması için ticaretinin yapılmasını öngörmektedir.

2001 yılında iktidara gelen yeni federal hükümetin reddettiğini açıklamasına rağmen, ABD, ilk günden itibaren Kyoto Protokolü ile ilgili bütün müzakerelere katılmış, hatta özellikle Esneklik Düzeneklerinin kurgulanmasına öncülük etmiştir. ABD, Protokolü 1997'de Kyoto'da imzalamış ancak bu uluslararası protokole katılım yönünde ulusal yasama süreçlerini işletmemiştir. Dolayısıyla, gelecekte bu konuda kararlı bir yönetimin iktidara gelmesi halinde, ABD'nin de Protokol'e katılma hakkı bulunmaktadır.

Türkiye, 1991-1992 yıllarında Sözleşme kaleme alındığında OECD üye olması nedeniyle hem sera gazı salımlarının artışında tarihsel sorumluluğu tanımlayan Ek-I listesinde hem de bu alanda yürütülecek çalışmaların mali sorumluluğunu paylaşan Ek-II Listesinde yer almıştır. Türkiye, yürütülen uzun müzakerelerin ardından, 2001 yılında kabul edilen 26/CP/7

numaralı karar uyarınca Sözleşme Ek-1'de, diğer ülkelerden farklı bir konumda yer almaya hak kazanmış ve 2004 yılında da Sözleşme'ye katılmıştır.

Kyoto Protokolü 1997 yılında kabul edildiğinde, Beyaz Rusya ve Türkiye - her ikisi de henüz Sözleşmeye taraf olmadıkları için - salım azaltım yükümlülüklerinin belirlendiği Ek-B Listesinde yer almamaktadır. Beyaz Rusya 2005 yılında Protokol'e katılmış, 2006 yılında -%5 hedefiyle Ek-B Listesinde yer almak istediğine dair bir talepte bulunmuştur. Beyaz Rusya'nın bu talebi Aralık 2006 tarihinde Nairobi'de düzenlenen COP/MOP2'de görüşülmüş ve Beyaz Rusya'nın -%8 hedefiyle Ek-B Listesinde yer alması kabul edilmiştir.

2007 yılı itibarı ile, Türkiye Sözleşme Ek-1 Listesinde yer aldığı için CDM projelerinde evsahibi olamamaktadır. Türkiye, bugün Kyoto Protokolüne katılsa dahi, adı Ek-B listesinde yer almayacağı için JI ya da ETS projelerine de katılamayacaktır. Dolayısıyla, Kyoto Protokolü'ne katılmak Türkiye için siyasi bir adım olarak yorumlanacak ve Türkiye Kyoto Protokolü'nün gerekliliğine ve işleyişini kabul eden ülkeler arasında yer alacaktır. Kyoto Protokolü Esneklik Düzenekleri'nde yer almak sera gazı salımlarının sınırlandırılmasına ya da azaltılmasına dair bir yükümlülük hedefi içerdiği için mevcut koşullarda Türkiye'nin bu sürecin dışında kalması söz konusu olabilecektir. Türkiye'nin Kyoto Protokolü'ne katılması, çok büyük olasılıkla, Ek-B dışı ülke konumunu garantileyerek, 2012 sonrası müzakerelerde oluşacak ve daha esnek koşullar (karbon yoğunluğunun azaltılması, gönüllü hedefler, sektörel hedefler gibi) içerecek yeni Ek-C, Ek-D gibi listelerinde G. Kore, Meksika ve diğer İleri Gelişmekte Olan Ülkeler ile beraber yer almak yönünde bir strateji izlenmesine de olanak sağlayacaktır. Bu süreç ayrıca önümüzdeki dönemde daha da yoğunlaşacak AB Katılım Müzakerelerinde Türkiye için avantajlı bir konum oluşturabilecektir.

Kyoto Protokolü, tüm dünyada sürdürülebilir toplum modellerinin hayata geçirilebilmesi için küçük ama önemli bir adımdır. Kyoto Protokolü'nün yaşaması, iyileştirilmesi ve sürekliliğinin sağlanması, bu yöndeki çabaları daha da güçlendirecektir.

Yunus ARIKAN (ENVE'94)
Bölgesel Çevre Merkezi Türkiye Ofisi (REC Türkiye) (1)
İklim Değişikliği Proje Yöneticisi

(1) Bölgesel Çevre Merkezi (REC) Merkezi Macaristan'da bulunan kar amacı gütmeye, bağımsız ve tarafsız bir uluslararası kuruluştur. REC Türkiye 2004 yılında çalışmalarına başlamıştır. REC Türkiye 2005 yılı Mayıs ayında BMİDÇS 6. Madde (Eğitim, Öğretim ve Kamuoyu Bilinçlendirilmesi) alanında Ulusal Odak Noktası olarak görevlendirilmiştir.

KAYNAKLAR

- ARIKAN Y., 2003, "Kyoto Protokolü Öncesinde Değişen İklim, Kızıyaşan Müzakereler ve Türkiye", 9. Türkiye Enerji Kongresi Bildiriler Kitabı Cilt-I, Sayfa: 393, DEK-TMK, İstanbul.
- Çevre ve Orman Bakanlığı, 2004, "İklim Özen Göstermek", Ankara.
- TÜRKEŞ M., Sümer U., Çetiner G., 1999, "İklim Değişikliğinin Bilimsel Değerlendirilmesi", BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Seminer Notları, Çevre Bakanlığı.
- ARIKAN Y., 2006, "İklim Değişikliği için Müzakerecinin El Kitabı", REC Türkiye.
- ARIKAN Y., 2006, "BMİDÇS ve Kyoto Protokolü - metinler ve temel bilgiler", REC Türkiye.

Siyasette Demokrasi

Derneğimizde 21 Ocak'ta gerçekleştirilen "Siyasette Demokrasi ve Yeni Açılımlar" konulu panele CHP Ankara milletvekili Prof. Dr. Mehmet Tomanbay ile Toplumsal Ekonomik ve Siyasal Araştırmalar Vakfı (TESAV) ve Sosyal Demokrasi Derneği Başkanı Erol Tuncer katıldılar.

Aşağıda Sn. Tuncer ve Sn. Tomanbay'ın konuşmalarından bir özet sunuyoruz:

Erol Tuncer

Parti İçi Demokrasi

"Çok partili yaşama 1945 yılında girdik. 60 yıl oldu. Epey yol aldık ama Türkiye'nin hala bir demokratikleşme sorunu var. İçinde yaşamadan, yoğrulmadan demokrasiyi mükemmel hale getirmek mümkün değil. Burada ciddi bir sorun siyasi partilerdeki demokrasi sorunu. Zira siyasi partiler demokrasinin vazgeçilmez unsurlarıdır. Bu sorun salt yasalarla çözülemiyor, aynı zamanda bir kültür sorunu.

Sistem içi demokrasi çalışmazsa hangi kurum olursa olsun sorun yaşanır. Bugün siyasi ahlak gereği parti içi demokrasi isteniyor ancak esasında parti içi demokrasi aynı zamanda "işletme" gereğidir. Halkın siyasi partiler ve seçim yasasında bazı değişiklikler yapılması beklentisi var, fakat uygulamada köklü anlayış değişikliği olmazsa bu yetmez. Zaten, iyi niyet olsa, demokratik yönetim mevcut kanunlarla da sağlanır. Örneğin, yasa hiçbir siyasi partiye "ön seçim yapamazsın" demiyor.

Halk, seçeneksiz hale getirildi. Yıllardır, iktidarlar yıpranıyor, muhalefette kalan partiler güçleniyor. Dünyada çoğulcu, katılımçı demokrasi uygulanırken, Türkiye'de siyasi partiler toplumdan soyutlanmış durumdadır. Sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, meslek odaları, vakıflar gibi kuruluşların katılımını temin etmedikleri için, yeni çözüm önerileri sunamıyor, parti içi yenilenmeyi sağlayamıyorlar. Aksi mümkün olsa, Türkiye'de de politika üretilebilir, gençlerin önü açılabilir. Partiler içinde fikir üretebilenler, kendilerini hukuk dışı durumda buldukları zaman ya siyasi hayatı terk ediyorlar ya da yeni parti kuruyorlar. Bu da bölünmeye neden oluyor ve halk arasında birleşme çağrılarının sebebiyet veriyor.

Şu anda sağ partilerin oylarının düşmesine rağmen sol partilerin oylarının yükselmemesi parti içi demokrasilerin geliştirilememesinden kaynaklanıyor.

Anayasaya sivil toplum kuruluşlarının vazgeçilmezliğinin konulması gerekiyor, çünkü tek tek yerine grup olarak daha etkili olabilir vatandaşlar. Demokrasilerde toplumsal baskıya ihtiyaç vardır. Bizim seçmen sağduyulu, iyi oy kullanıyor. Seçim sonuçları siyasi partilerin bilânçosudur. Türkiye'de akışkan seçmen oyu var. Hiç bir parti seçim sonuçlarını masaya yatırmayı özeleştiriyor, niye kazandığını veya kaybettiğini sorgulamıyor. Hatalarımızı tekrarlamamalıyız.

Siyasi partiler demokrasinin, parti içi demokrasi de siyasi partilerin vazgeçilmez unsurudur. Şu yıllarda bizzat siyasi partiler demokrasinin önünde bir sorun haline gelmiştir. 'Ülke mi, parti mi?' sorusu vatandaşlar ve bilhassa onların örgütlü kuruluşları

tarafından partililere sorulmalıdır; bu bir çözüm yaratabilir çünkü bu konuda bir toplumsal baskıya gereksinim vardır.

Cumhurbaşkanlığı Seçimi

Şu anda, Cumhuriyetin değerlerine karşı çıkan bir zihniyetin Cumhurbaşkanlığı makamını ele geçirmek istemesi çok büyük tedirginlik yaratıyor. Bu zihniyet doğrultusunda birisi bu önemli pozisyonu da ele geçirirse ve arkasından yapılacak seçimlerde de AKP hükümet olursa, kadrolaşma hızla devam edeceğinden, kaleleri geri almak imkânsız olacak.

Daha önce de Cumhurbaşkanı seçimi krizleri yaşandı. 1973'te genelkurmay başkanlığından istifa edip bu göreve talip olan Faruk Gürler 14. tura kadar seçilemedi. Fakat 15. turda tüm partiler, Fahri Korutürk üzerinde anlaşılabilir ve sorun çözüldü. Cumhurbaşkanlığı seçimi 1980'de de beş buçuk ay gerçekleştirilemedi. O zamanlar tur sayısında bir kısıtlama olmadığı için 115 tur yapılarak 12 Eylül'e gelindi. Uzlaşma siyasetimizin sıhhati için gerekli.

Şimdi ise ilk iki turdan sonra salt çoğunluğu alan seçilebiliyor. Üçüncü turda AKP kendi içinden birisini Cumhurbaşkanı seçecek çoğunluğa sahip. Kuramsal olarak bu mümkün olmakla birlikte, kamunun vicdanında meşruiyet sağlamıyor; yurttaş olarak isteriz ki, iktidar ve muhalefet halkın çoğunluğunun gönül rahatlığı ile mutabık kalacağı birisi üzerinde uzlaşsın. Bu, Cumhurbaşkanı olacak kişinin otoritesini sağlaması için de gerekli.

Ahmet Necdet Sezer, supap (açval) görevini iyi yürüttü. Yeni Cumhurbaşkanımız da böyle devam ederse, memlekette huzur olur. Fakat halkın baskısı iktidarı ne yazık ki henüz etkilememiş durumda.

Solda Bütünleşme

Partilerin bölündükleri için mi zayıfladıkları, yoksa zayıfladıkları için mi bölündükleri üzerinde düşünmek gerek. Solda birçok birleşme çağrıları ve gayretleri başarısız kaldı. Birleşmeyi temin şartlarını incelemek için kurulan komisyon, birleşme değil, bütünleşme sağlayan güçlü irade gösterilmesini salık verdi. Birleşmeler, düşüncelerin yenileştirilmesinin başlangıcı olarak kabul edilmeli.

Küreselleşme Karşısında Ne Yapmalı?

Küreselleşme ne her derde deva, ne de korkulacak bir canavar. Durduramayacağımız bir süreç olduğu için, yarattığı fırsatlardan nasıl yararlanabileceğimizi ve solucanlarından nasıl korunabileceğimizi öğrenelim. Genelde kalkınmakta olan ülkelerin zararına işlemesine rağmen, Çin ve Hindistan küreselleşmeden karlı çıktılar.

Ülkemizde Sola Neden Gereksinim Var?

Düzelmüş görünmesine rağmen, ciddi bir ekonomik sorunumuz var. Cari açık dışa bağımlılığımızın göstergesidir. BM'nin dünya refah sıralamasında Türkiye 92. sırada, Yunanistan 25. sırada. Gürcistan ve Ermenistan bile bizim seviyemizdeler. Gelir dağılımında, kişiler arasında uçurum olduğu gibi coğrafi dengesizlik de mevcut. Toplumsal adaletin en önemli unsurlarından eğitim ve sağlık konularında fırsat eşitsizliği var. İşte bu nedenlerle Ülkemizde sola ihtiyaç var.

TBMM'de Kadın Kotası

Mecliste kadın temsilcilerin bulunması bir uygarlık göstergesidir. İspanya iş hayatında bile kota sistemini uyguluyor. Türkiye parlamentosunda kadın temsilci oranı %4,4, kota olan İsviçre'de ise %45,3. Milletvekili listelerini fermuar sistemi denilen bir kadın, bir erkek şeklinde de yapabiliriz.

Mehmet Tomanbay

Sözlerine Hrant Dink cinayetini kınayarak başlayan ve bu olayın Türkiye'nin geçmekte olduğu sıkıntılı sürecin ve Ülkemizin hangi tehlikelerle karşı karşıya olduğunun bir örneği olduğunu belirten Tomanbay konuşmasını şöyle sürdürdü:

" Sayın Erol Tuncer o engin birikimiyle konuları ve sorunları ayrıntılı bir şekilde ortaya koydu. Benim de değinmek istediğim pek çok konuya değindi. Dolayısıyla ben sadece bazı eklemelerde bulunmak istiyorum.

Siyaset sorunlara çözüm üreten makam. Dünyanın her yerinde, ülkelerde sorunlar ortaya çıktığı zaman - ekonomik, sosyal, kültürel, askeri, uluslararası – siyaset kurumunun çözüm üretmesi bekleniyor. Dolayısıyla bu çözümü üretecek olan siyaset kurumunun çok yakından incelenmesi, gözaltına alınması ve sorunlarının tespit edilerek çözülmesi ülkenin sorunlarının çözülmesi ile birebir eş değerde. Bu açıdan siyaseti çok yakından incelemek ve sorunlarına bakmak gerekiyor. Türkiye'de uzun süreden beri siyasette bir tıkanmanın olduğunu görüyoruz. Hepimiz bir arayış içindeyiz. Özellikle solda çok ciddi bir arayış süreci yaşandı, hala yaşanıyor. Neden? Siyasette bir boşluk, bir büyük gereksinim var; Türkiye büyük bir sıkıntı içinde. Bir çözüm gerekiyor; bu çözümü de siyaset kurumunun yapması gerekiyor. Siyaset kurumunun dışına çıktığınız zaman demokrasi dışına çıkarsınız. Siyaset nedir peki? Sözlüklerde siyasetin tanımı şu:

"Devlet işlerine katılma, devlet etkinliklerinin amaç, biçim ve içeriğini belirleme." Peki, bunu kim yapıyor? Siyasetçiler yapıyor.

Siyasetçiler bu görevlerini yani devletin etkinliklerine düzgün katılabilme, devletin etkinliklerine doğru yönde biçim verebilme ve içeriğini doğru yönde belirleyebilme görevlerini yaptıkları zaman o

ülkelerde sorun kalmıyor. O ülkelerde ekonomik, sosyal, siyasal istikrar oluyor. Ama eğer siyasetçi bu görevini bu tanıma uygun bir şekilde yerine getiremiyorsa, işte o zaman o ülkelerde istikrar söz konusu olmuyor. Siyasal, sosyal, ekonomik sıkıntılar yaşanıyor. Türkiye'de aynen bunu yaşıyoruz, siyasetçi işini doğru yapamıyor. Siyasetçi işini ancak demokratik bir ortamda iyi yapabilir. Sağlıklı siyasal bir yapının kurulması gerekir. Bu noktada siyasette demokrasi sorunu gündeme geliyor. Siyasette demokrasi olmadan siyasetçinin işini sağlıklı yapması mümkün değildir. Bu durumda ülkenin sorunlarına siyasi çözüm bulmak söz konusu olamıyor. Peki, siyasetçinin işini sağlıklı yapabilmesi için demokrasinin önemi nereden geliyor? Neden mutlaka 'demokrasi' diyoruz? Çok basit bir nedeni var: Toplumun çok çeşitli paydaşları, çok farklı kesimleri var. Bu kesimlerin birbirlerinden çok farklı sorunları ancak ortak akılla çözülebilir. Bir ortak akıllı, bir toplumsal vicdanı egemen kılmadıkça ülkelerin sorunlarını çözebilmek mümkün değil. Bakın dünyanın en istikrarlı ülkeleri hangileri? Genellikle demokratik sorunlarını çözmüş, sağlıklı demokratik bir ortama sahip ülkeler. Ekonomik ve siyasi istikrar içindeler. Demokrasinin egemen olmadığı yerde sürekli sorun çıkıyor. Bu anlamda siyasetin demokratik olması çok önemlidir. Toplumsal vicdanı, toplumun ortak aklını egemen kılmak gerekiyor. Bu yapıyı nerede ve nasıl kuruyorsunuz? Siyasi partilerde ve parti içi demokrasi ile kuruyorsunuz. Eğer parti içi demokrasi yoksa siyasetçiler kendi çözüm önerilerini ortaya koyamıyorlar. Elbette, siyasal partilerin demokratik gelişimi yönünde salt yasa değişiklikleri yetmez. Sayın Tuncer çok haklı olarak "yasa her şey değil" diyor ama yasaların eğitici bir etkisi var. Yasalar olmadan da olmuyor. Aynen, trafik kurallarını uygulamadığınız zaman inanılmaz bir kaosu ortaya çıkması gibi. Son 20–25 yılda sistem giderek daha anti-demokratik hale geldi. Hep ileriye gitmek amaçlanırken, daha da geriye giden bir yapı söz konusu. Parti meclislerinde, demokratik bir şekilde Türkiye'nin sorunlarının hiçbirisi tartışılmıyor. Genel Başkanların ve yakın çevrelerinin önerdiği çözümler kamuoyuna sunuluyor, milletvekilleri de yalnızca el kaldırıp indirmek zorunda kalıyor. Bu nedenle, ortak akıl olmayınca ortaya çözüm önerileri de çıkmıyor. Siyasi partilerde etkili hak arama mekanizması da yok. Hakkınızı ancak partiden atılma durumunda arayabiliyorsunuz ve partiye geri dönebiliyorsunuz. Parti içindeyken maruz kaldığınız haksızlıkları şikâyet edebileceğiniz bir merci yok. Bu nedenle, siyasal partiler yasaasının Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin adil yargılamayı öngören 6. maddesine ve etkili hak arama talebini öngören 13. maddesine göre yeniden düzenlenmesi gerekir. Bazı ülkelerde Ermeni iddialarını kabul etmeyenlere haksızlık yapıldı ama genelde Avrupa'da Türk kökenli siyasetçiler milletvekili seçilebiliyor. Zira parti içi demokrasi işliyor ve farklı kesimden insanlar görüşlerini duyurabiliyorlar. Sorun Türkiye'de demokratik bir siyaseti oluşturmaktır. Ancak demokratik bir siyasette yenileşme gerçekleşebilir, ancak demokratik bir siyasi ortamda kiteselleşme sağlanabilir, ancak demokratik bir siyasi ortamda Türkiye'nin sorunlarına çözüm üretilebilir."

Derleyenler: Fatma SARIKAYA (CE'75)

H. Nafi İPEK (PETE'82)

Trafik kazalarında insanlar ölmeye devam edecek!

Karayollarındaki bayram kayıp bilançosuna iki politikacının kaybı da eklenince; medya, toplum, hepimiz birkaç günlüğüne yeniden trafik kazalarını konuştuk ve sonra hemen unuttuk. Unuttuk! Çünkü dikkatlerimizi ülkenin, dünyanın 'daha önemli sorunlarına' kaydırdık.

Konuşmalarda sorulan şeydu: "Türkiye her gün ortalama yirmi beş, her yıl da on bin insanını karayollarında öldürmeye devam edecek mi?"

Yanıt verildi mi? Ben bilmiyorum. Ancak trafik güvenliği alanında yıllardır bir akademisyen ve uygulamacı olarak çalışan ve kendisini Türkiye'nin -ne yazık ki- neredeyse 'hiç bulunmayan' alan uzmanlarından birisi olarak sayan benim yanıtım hep aynı:

"Evet devam edecek!" Dahası bu gidiş; her üç Türk yurttaşından birinin beklenen ömür süresi ve kalitesini tamamlayamama nedeni olarak 'trafik kazası ölümü ya da ağır yaralanması' sonucunu doğuracak şekilde devam edecek! Neden? Laf kalabalığına girmeden somut söylemeye çalışacağım:

Evet, ölmeye ve öldürmeye devam edeceğiz, edilecek çünkü;

1. Trafik Güvenliği konusunun temel bileşenlerini- mühendislik, denetim, eğitim ve acil yardım- bilimsel yaklaşımlarla ele almıyoruz. Yıllardır bu başlıklarda, ilgili kurumların (Karayolları Genel Müdürlüğü, Belediyeler, Emniyet Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı) rutin, plansız, eşgüdümsüz ve çoğunluk bilim dışı yaklaşımlarıyla bu işi 'idare edebileceğimizi' sanıyoruz. Böyle de devam ediyoruz!
2. Trafik Güvenliği ile ilgili tüm bu bileşenlerin başta trafik mühendisliği olmak üzere bilimsel çalışmayı, üretimi gerektirdiğini yalnız bilim değil; bu alanda başarı sağlamış ülkelerin deneyimleri de ortaya koyuyor; ancak biz inatla

Türkiye'de bunu kimi taşralı uyanık politikacılar ile rantçı belediyelerin yürütücüsünde 'klasik uygulama numaralarıyla' becerebileceğimizi sanıyoruz.

3. Binbir çeşit alt disiplinin lisans, yüksek lisans programları kapsamında açıldığı halde; ne karayollarına dizilmiş on binlerce ölü, ne milyarlarca dolarlık kayıp, ne de alt yapı ve otomotivin yine milyarlarca dolarlık işlem ve üretim hacmi; kazaların sayısının ve şiddetinin azaltılmasının ancak daha güvenli ve affedici karayolu tasarımları ile işletimlerinden tutun da, planlı denetimlere ve yaş gruplarına uygun riskleri ortaya koyan eğitime kadar farklı disiplinleri bir araya getirecek lisans ve yüksek lisans programlarından yetişecek uzmanlarla olabileceğini anlatmaya ve anlamaya yetmiyor!

4. Üniversite yetiştirmiyor! Öğreteni de bulunmuyor! Böyle olunca talep edeni de bulunmuyor. Sonuç: On iki milyon nüfuslu İstanbul'da, dört milyon nüfuslu Ankara Belediyelerinde görev alan tek bir tane trafik mühendisi bile yok! Ya kim karar verip uyguluyor? Bilimsel uzmanlığı, konulara yakınlığı sıfır, gözlerini rant ve motorlu taşıt bürümüş kimi yöneticiler ve onların sözüm ona teknik üç beş 'evet efendimci' personeli.

5. Yetmiş milyon insanın kullandığı şehirlerarası karayolu ulaşım altyapısını projelendiren ve işleten Karayolları Teşkilatı ise halen politikacıların dayattığı 'duble yollar' ve geçici yüzey kaplamalarıyla on yıllardır yapageldiği yol yapma işini bile bırakın güvenli yapma seviyesine çıkarmayı, haniyse unutacak duruma düşürülmüş durumda!

6. Sürekli Trafik Yasasıyla oynuyoruz, ekliyoruz, çıkarıyoruz. Sanıyoruz ki yasa değiştirmekle sorunlar çözülecek! Ondan sonra başta milletvekillerinin büyük kısmı, illerin en yüksek mülki amirleri ve hatta hukuk adamları olmak üzere; birçoğumuz başta hız ve parkla ilgili yasa maddelerini ihlal ediyor, yasayı kırık dökük, plansız programsız da olsa uygulamaya çalışan sokaktaki 'gariban polis memurunu' görev yapamaz hale getirecek her türlü gölgelemeyi marifet sayıyoruz!

7. Ülkenin aşırı yüklenen karayolu ile taşımacılığını, diğer ulaştırma türleriyle yıllar içinde daha sağlıklı dengelere çekecek bir "Ulaştırma Ana Planı" bulunmuyor. Yalnız bugünü değil, önümüzdeki on yılları etkileyen büyük ulaştırma yatırım kararları her dönem iktidar politikacıları tarafından 'kafadan' alınıyor! Büyük iller bazında da, nazım planları ve bunlarla eşgüdüm içinde Ulaştırma Master Planları da bulunmuyor! Her şeyi bilen Başkanlar bu işten de anlıyorlar!

8. On yıllardır çıkarılmayan ve karayolu taşımacılığını disipline edecek "Taşıma Kanunu" güya yasalaştı ancak uygulanamıyor, uygulanmıyor!

9. 1998-2001 yılları arasında gerçekleşen ülkenin şimdiye kadarki ilk ve tek bilimsel, bütüncül trafik güvenliği projesi olan

"Trafik Güvenliği Ulusal Programı", uygulanmak için ulusal irade bekliyor! Ancak neredeyse her ailesinden bir trafik kurbanı veren Türkiye insanları, ne siyasi partilerinden ne de yasada emredildiği halde yıllardır toplanmayan kurullara başkanlık etmesi gereken siyasilerden; Başbakanlardan, Bakanlardan -bu konuda da- hesap sormasını bilmiyor!

10. Nihayet.... Türk insanı günlük yaşadığı ve kazandığı gibi trafikte davranmak istiyor ve davranıyor! Kafasına estiği gibi, kuralsız, gücü gücü yetene, bilime, basit gerçeklere bile sırt çevirerek. Milyonları yönetenler bile hala kemer takmıyor, takmamayı da marifet sayıyor! Çok aceleleri var ya, trafik işaretlerine uymak "sıradan vatandaşların" sorumluluğu! Nereden, nasıl başlanabilir? Mesleğim trafik mühendisliğini referans olarak eklemeler/öneriler yapacak olursam;
- a) Türkiye'de "kazaların önlenmesi için duble yol yapma işi kapasite gerektirmeyen binlerce kilometre için içi boş siyasi bir girişimdir. Bu yatırımlarla hem milyonlarca dolar hiç gerekmediği ve istenmediği halde karayolu ulaştırma sektörüne aktarılmaya devam edilmekte (böylece diğer ulaşım sektörleri ve alanlar ıskalanmakta) hem de son derece başarısız ve demode kaplamalarla, birkaç ayda elden çıkan yollar nedeniyle de kaynaklar boşa akıtılmaktadır.
- b) Duble yol yerine onlarca kez düşük maliyetlerle ancak trafik mühendisliği prensipleri içinde mevcut karayollarını daha güvenli işletmek, ilave şeritler yapmadan daha güvenli tasarım revizyonlarıyla kaza sayıları ve şiddetlerini azaltmak mümkündür.
- c) Bölünmüş yollar doğal olarak yüksek hızları özendirir.

Ancak bu yolların gerek yerleşim geçişleri, gerek başka yollardan katılma ve ayrılmalar ile kavşak noktaları hemen bütünüyle güvenlik unsurları eksik ya da hatalı projelendirilmekte ve uygulanmaktadır. Özellikle yapım sırasındaki yöntem ve işaretlemeler hemen tümüyle standartlar dışıdır. Son model araçları içinde meslekleri ya da eğitimleri ne olursa olsun haniyse milyonlarca "trafik güvenliği cahili" sürücü (hepimiz) bu tuzaklarla dolu yollarda yüksek hızlar, tehlikeli araç kullanmalar ve en basit önlemlerden biri olan emniyet kemeri takmayı bile ihmal ederek kendi ve başkalarının ölümlerine koşturmaktadırlar.

d) Mevcut haliyle bölünmüş yol yapımına son verilmeli, bütün kaynaklar yolların trafik mühendisliği prensipleri çerçevesinde güvenli hale getirilmesine harcanmalıdır. Aynı durum, başta Ankara olmak üzere büyük kentler için de geçerlidir. Derhal 'konuyu bilmeyen ve öğrenmek istemeyen' yöneticilerin yola ve trafiğe müdahaleleri durdurulmalıdır.

e) Türkiye'de mevcut üniversitelerde "güvenli, standartlara uygun karayolu projelendirilmesi ve yönetimi" eğitimi verecek geniş bir akademik kadro-ne yazık ki- bulunmamaktadır. Bu konuda güçlü olabilecek tek bir üniversitede -ilk yıllar için özellikle yabancı uzman ağırlıklı alanla ilgili "Araştırma Merkezi" ve "çekirdek programlar" devreye sokulmalıdır.

f) Trafik Kanununun başta 'hız'la ilgili olmak üzere tüm maddeleri her zaman, herkese, her koşulda uygulanacak bir denetim seferberliğine girişilebilmelidir.

g) www.kgm.gov.tr web sayfası ve trafik bağlantısından 'Trafik Güvenliği Projesi Nihai Raporu' başlığıyla erişilebilecek 'Ulusal Trafik Güvenliği Programı' önermeleri, eylem planları; bir ulusal davayı ele alma heyecanı, iradesi ve disiplini ile hayata geçirilmelidir.

h) Medya yalnızca toplu ya da ünlü trafik ölümlerinin arkasından 'timsah gözyaşı dökmek' kolaycılığını ve vurdumduymazlığını bir yana bırakıp; hem karar vericiler üzerinde bilimsel, planlı, bütüncül girişimlerin başlatılmasına yönelik baskı oluşturmalı hem de bireysel kullanıcılara hızın etkileri, emniyet kemerinin koruyuculuğu gibi temel konularda risk temalı eğitici, bilgilendirici yayınları "adam gibi saatlerde" hazırlayıp, yayınlamalıdır. En azından daha fazla hızlı gitmeyi teşvik eden son model araba tanıtımlarına ayırdıkları zaman ve detayda! Şehirlerarası ve şehir içi güvenli yollar tasarımı ve işletilmesinin bilimle ve bilgiyle bağlantısı kurulamıyor. Toplu taşımayı destekleyecek kapsamlı planlama ve uygulamalar yapılamıyor. Ya bizler... Milyarlarca dolar borçlu ülkenin olmayan kaynaklarının; bilgisiz, rant düşkünü kimi yöneticiler ve politikacılar elinde gereksiz yatırımlarla-üstelikte-yanlış tasarımlarla uygulanmasının- bazen bencil bir sevinçle el çırpan seyircileriyiz.

Bütün bu plansızlıkların, bilgisizliklerin ve yanlışların hazırladığı güvensiz ortamda; trafik ölümlerinde sıranın bize gelmesini beklemeye -bazen de bunu hızlandırmaya katkıda bulunmaya- daha ne kadar zaman seyirci kalacağız?

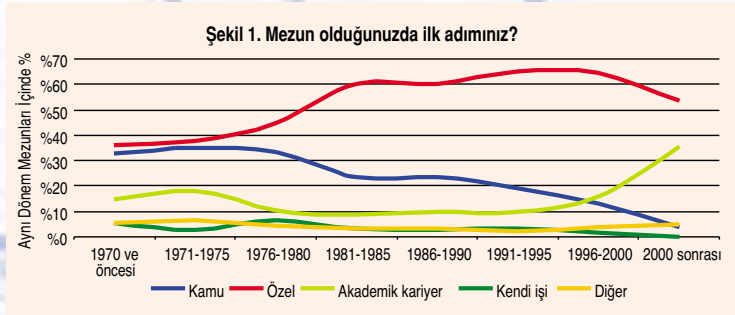
Dr. Cumhur AYDIN (CE'85)

ODTÜ'lülere Sorduk: İş yaşamında ODTÜ'lü farkı var mıdır?

Bültenimizin bu sayısında, farklı yaşta, farklı bölümlerden mezun 2982 ODTÜ'lü tarafından yanıtlanan kapsamlı anketimizin son bölümüne geldik. Bu bölümde iş yaşamında ODTÜ'lü olmanın ayrıcalıklı olup olmadığını, varsa iş yaşamında bölümler arasında farklılık olup olmadığını ve öne çıkan eğilimlerin mezuniyet dönemine bağlı olarak değişim gösterip göstermediğini inceleyeceğiz.

Mezun olduğunuzda ilk adımınız ne oldu?

İş yaşamına ilişkin ilk sorumuz, ODTÜ'lülerin mezuniyetlerinin hemen ardından hangi sektöre daha fazla yöneldiklerine ilişkin idi. Mezuniyetten sonra ilk adımının ne olduğu, anketi yanıtlayanların mezuniyet yılına göre oldukça farklı. Şekil 1'de verilen bu

sonuçlara bakıldığında yeni mezun bir ODTÜ'lünün iş yaşamına atılmasındaki kararının Türkiye'deki ekonomik ve iş dünyasındaki eğilimlerle birebir örtüştüğünü görmek mümkün.

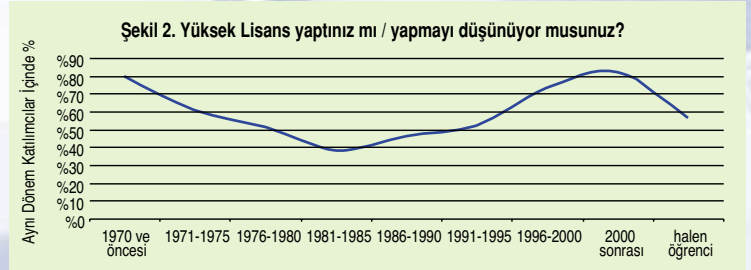
Genelde %5'i geçmeyen "diğer" seçeneği içinde belirtilenlerden bazıları "yurtdışına gittim", "aile işimizin başına geçtim", "bir sivil toplum kuruluşunda göreve başladım" şeklinde. Çoğunluğun mezuniyetten hemen sonra iş yaşamına atıldığı görülüyor.

Özellikle 1990'lardan sonra göze çarpan bir özellik, önceleri sürekli olarak yükselen orandaki mezunun özel sektöre yönelme eğiliminin düşüğe geçerek akademik kariyere yönelen mezun sayısındaki büyük artış. Anketimizde yüksek lisans çalışmalarına başlamanın da akademik çalışma kapsamında ele alınabileceği

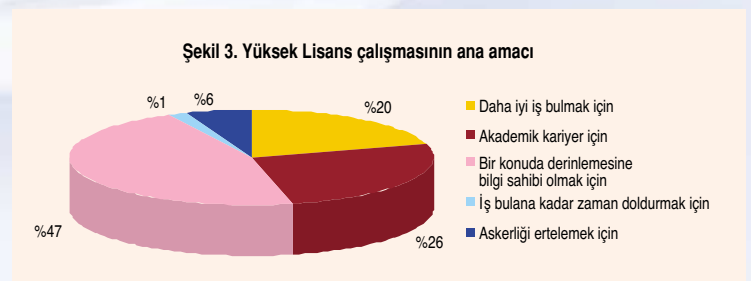
gözönüne alınarak bu eğilimi özellikle sorgulamak istedik. Mezunlardan yüksek lisans yapanlar, bunu hangi amaçla gerekli görüyordu? Acaba Türkiye'nin 1990'lardan sonra giderek ağırlaşan ekonomik koşullarından doğan işsizliğin boyutu ODTÜ'lüleri de etkilemeye başlamış ve ODTÜ'lü Yüksek Lisans'ı, işsizliği erteleme çerçevesinde mi değerlendiriyordu?

Yüksek Lisans yapmakta ana amacınız neydi?

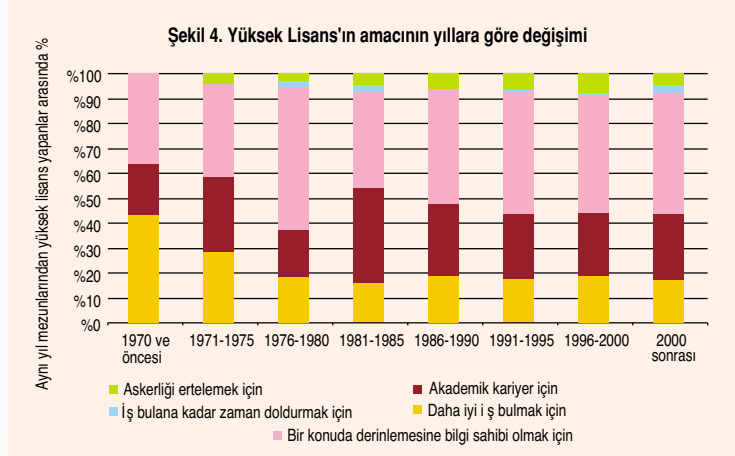
Anket katılımcıları arasında Yüksek Lisans çalışmalarına yönelenlerin oranının mezuniyet yılına göre dağılımı Şekil 2'de verilmektedir. Halen öğrenci

olanlar arasında Yüksek Lisans çalışmalarına yöneleceğini beyan edenlerin sayısında düşüş olması, Yüksek Lisans'ın öğrenciler arasında çok da belirgin bir hedef oluşturmadığını düşündürmektedir. Bununla birlikte yeni mezunlarda Yüksek Lisans yapanların oranının oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Yüksek Lisans çalışmasına duyulan gereksinimin 1980'lerde düşük bir seyir izlediği de dikkati çekmektedir. Bu çerçevede Yüksek Lisans'ın ana amacını sorgulamak ve yanıtları yine yıllara göre vermek anlamlı olacaktır. Mezuniyet yılları gözardı edilerek genel dağılım Şekil 3'de verilmiştir. Görüldüğü gibi Yüksek

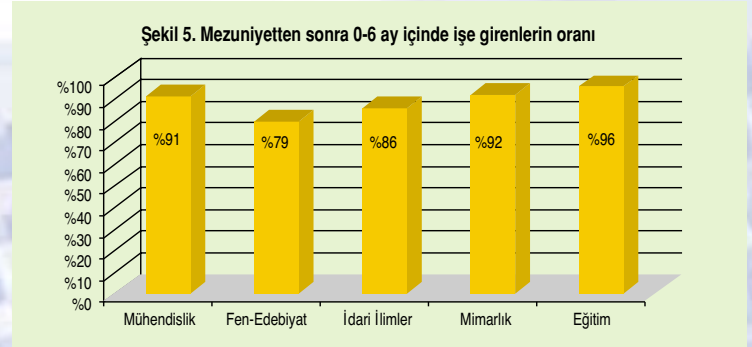
Lisans çalışmalarını iş bulana kadar zaman doldurmak için, ya da askerlik görevini ertelemek için bir araç olarak gören ODTÜ'lülerin oranı, ODTÜ'lü bilincine yakışır biçimde bir hayli düşük. ODTÜ'lünün büyük bir çoğunluğu Yüksek Lisans çalışmalarını, olması gerektiği gibi, bir konuda derinlemesine bilgi sahibi olmak için yaptığını beyan etmiş. Yüksek Lisans yaparak daha iyi iş bulacağını düşünenlerin oranı da %20'de kalmış. Bu eğilimin mezuniyet yıllarına göre değişimi Şekil 4'de

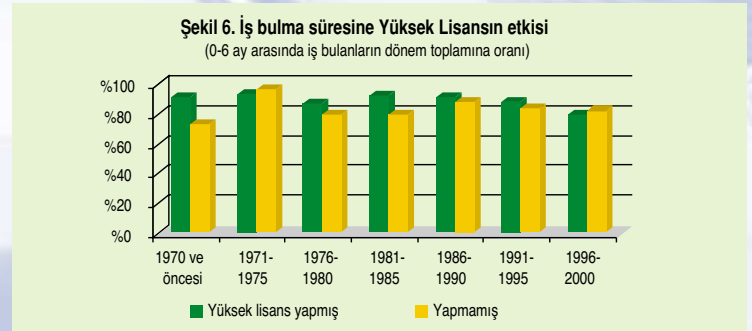
verilmiştir. Görüldüğü gibi, Yüksek Lisans dönemini iş bulana kadar zaman doldurma aracı, ya da askerliği ertelemek için bir araç olarak görenlerin sayısında 1990'lar sonrasında artış olmasına rağmen oran genelde ihmal edilebilir düzeyde kalmakta, özellikle 1970'ler sonrası mezunlarda bir konuda derinlemesine bilgi sahibi olmak birincil amaç iken bu çalışmayı akademik kariyere yönelim olarak düşünenler ile Yüksek Lisans sayesinde daha iyi bir iş bulmayı düşünenler sırasıyla ikinci ve üçüncü sırada yer almaktadır. 1970 öncesi mezunlarda ise daha iyi bir iş bulmak için Yüksek Lisans yaptığını söyleyenler, az farkla bir konuda derinlemesine bilgi sahibi olmayı hedeflediğini beyan edenlerin önünde yer almıştır. Yüksek Lisansın amaçlarına yönelik olarak yaptığımız bu analizden hareketle, Şekil 1'de bir işsizliği erteleme aracı olabileceğinden kuşku duyulabilecek akademik kariyere yönelimin ardındaki gerekçenin gerçekte bu olmadığı sonucuna varılabilir. O halde ODTÜ'lünün mezuniyetinden sonra iş bulmakta fazlaca sorun yaşamadığı varsayımına dayanarak anketimizin bu konudaki sorularına verilen yanıtları analiz edelim.

Mezuniyetten sonra ne sürede işe girdiniz?

Fakültelere göre dağılım, Şekil 5'de verilmektedir. Bu dağılım, mezuniyetinden en çok 6 ay içinde işe girenlerin oranının ODTÜ'lü farkını göstermeye yettiğini

düşünüyoruz. Kimi fakülteler diğerlerinin önüne geçmiş olsa da ODTÜ'lülerin ortalama %89'u, mezuniyetlerinin ardından en geç 6 ay içinde iş buldukları görülmektedir. Bu tablo karşısında mezuniyetinden sonra 6 ay'ı geçkin bir süre iş arayanların analizine gerek görülmemiştir. Yüksek Lisans'ı daha iyi bir iş bulmak için bir araç olarak görenlerin oranının gözardı edilemeyecek düzeyde olduğu dikkate alınarak iş bulma süresinde Yüksek Lisans derecesine sahip olanlarla olmayanlar arasında farklılık olup olmadığını belirlemek istedik. Buna ilişkin dağılım, mezuniyet yılına göre Şekil 6'da yer almaktadır.

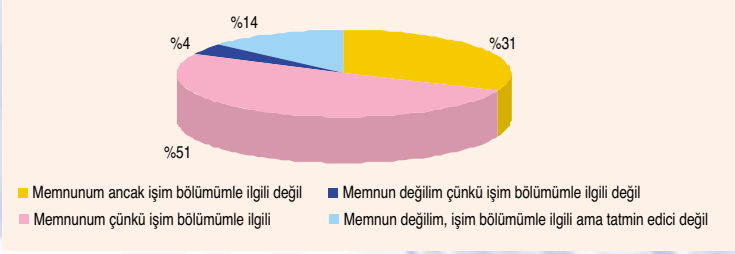
Bu dağılım, Yüksek Lisans yapmış olmanın iş bulma süresine fazlaca bir etkisi olmadığını göstermektedir. Ancak iş bulma süresine etkisi olmasa da acaba ODTÜ'lünün istediği işi bulmasına yardımcı olmuş mudur? Bu çerçevede sıra, iş tatminiyle ve anket katılımcılarının çalıştıkları iş ile mezun oldukları bölüm arasındaki ilişkinin sorgulanmasına gelmekte.

Halen çalışmakta olduğunuz işinizden memnun musunuz?

Anket katılımcılarının kendilerini oldukça kısıtlanmış hissettikleri 4 seçenek sunulmuştu anketimizde. Bu yanıtlardan yalnızca birini seçmeye zorlarken katılımcıların iş tatminlerini almış oldukları eğitimi uygulayıp uygulamadıklarıyla ilişkilendirmek hedeflenmişti.

Bu sorumuza verilen yanıtların genel dağılımı Şekil 7'de verilmektedir.

Şekil 7. İş tatmini

Her ne kadar soru, katılımcıların halen çalışmakta oldukları iş ile ilgili sorulmuş ve böylelikle olmuşsa bundan önceki iş deneyimlerini sorgulamamakta ise de anket katılımcılarının %82 gibi büyük bir çoğunluğunun işinden memnun olduğu gözlenmektedir.

İşinden memnun olduğunu söyleyen katılımcıların bölümlerine göre dağılım Şekil 8’de verilmektedir. İlk üç sırayı Eğitim Fakültesi bünyesindeki Kimya Eğitim, Fizik Eğitim ve Bilgisayar Eğitim (1998 öncesi girişli) bölüm mezunları paylaşıyor. İlk bakışta Eğitim Fakültesi mezunlarının doğrudan almış oldukları eğitimle ilgili işlerde çalışıyor olma olasılıklarının yüksek olduğu düşünülerek genelleme yapma eğilimi doğsa da, 1998 sonrası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri olarak ismi ve bölüm içeriği değişerek CEIT kısaltmasını alan Bilgisayar Eğitim Bölümü’nün, anket katılımcıları içinde en düşük oranda iş tatmini vermiş olması böyle bir genellenenin yanlış olduğunu çarpıcı bir biçimde ortaya koyuyor.

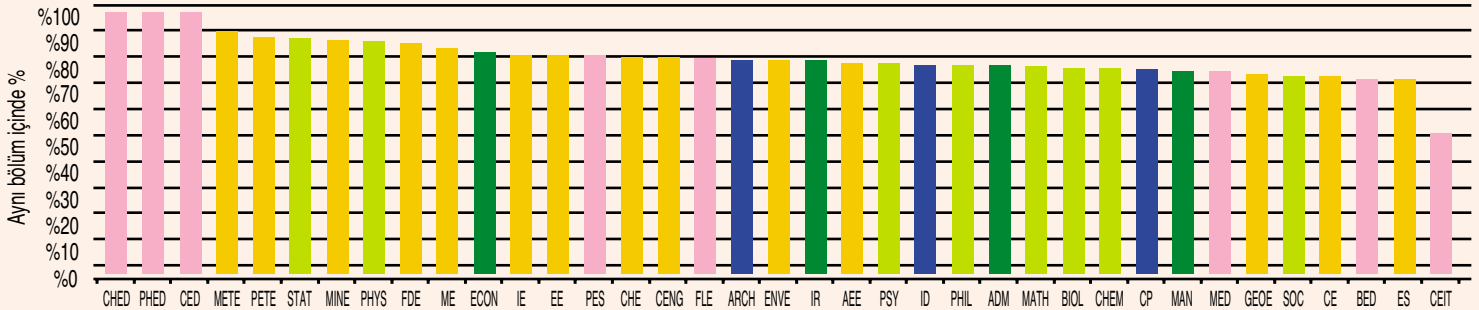
Bölümler arasında iş tatmininde farklılık olmasına karşın ODTÜ’lülerin genelde %80’inin işinden memnun olduğunu görüyoruz. Anket katılımcılarının işlerinden memnuniyetlerinin, almış oldukları eğitimle ilgili bir işte çalışıp çalışmadıklarıyla ilişkisini analiz etmek amacıyla yine bölümlere göre, bu kez ne kadarının mezun oldukları bölümle ilgili bir işte çalıştıklarını grafiğe döktüğümüzde (Şekil 9) iş tatmininin mesleğiyle ilgili bir işte çalışmayla birebir örtüşmeyebildiği görülmektedir. Özellikle Fizik Bölümü mezunları, buna çarpıcı bir örnek oluşturmaktadır. Anketi yanıtlayan Fizik Bölümü mezunlarından %87’si işinden memnun olduğunu belirtirken halen çalışmakta olduğu iş mesleğiyle ilgili olan Fizikçilerin ancak %21 oranında olduğu görülmektedir.

Şekil 8 ve 9’un birlikte verdiği en önemli mesaj, biz ODTÜ’lülerin zaten hep bildiği birşey: ODTÜ bizlere öğrenciliğimizde belki çok da farkına varmadığımız güçlü ve çokyönlü bir altyapı kazandırmıştır. Mezuniyetten sonra büyük ölçüde tatmin edici işler bulabiliyoruz, bölümlerimizde almış olduğumuz mesleki eğitimle birebir ilişkili olmasa bile.

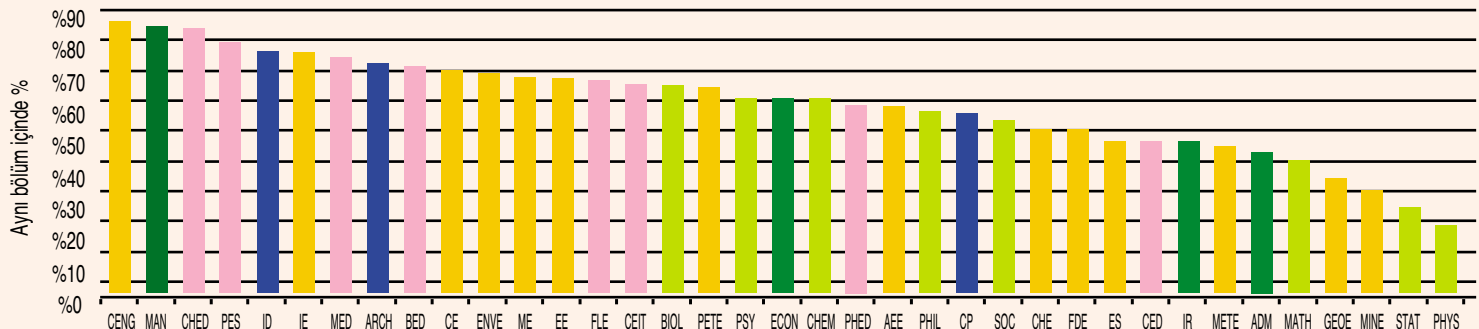
Tekrar teşekkürler ODTÜ, bizlere eşi olmayan bu altın bileziği kazandırdığın için.

Derleyen: Nermin FENMEN (CHE’80)

Şekil 8. Hangi bölüm mezunu, işinden ne kadar memnun?

Şekil 9. Hangi bölüm mezunları almış oldukları eğitimle ilgili işlerde çalışıyor?

“BOP ve İRAN” ÜZERİNE SÖYLEŞİ

Büyük Ortadoğu Projesi Çalışma grubumuz Büyük Ortadoğu Projesi Bölgesindeki gelişmeler ve Türkiye'nin alternatifleri çerçevesinde bu ülkelerle ilişkileri ve bu ülkelerin durumları konusunda görüşmeler yapmaya karar vermişti. Geleneksel olarak yaptığı toplantılarında ilk toplantı Lübnanlı bir yetkili ile idi. Geçtiğimiz Pazar günü de İran İnsan Hakları Derneği'nden bir yetkili ve Türkiye'de eğitim görmekte olan İranlı bir yüksek lisans öğrencisi ile bir sohbet gerçekleştirdik. Sohbet ana tema tanımadığımız İran'ı tanımak, İran'ın Büyük Ortadoğu Projesi yorumu ve Türkiye - İran ilişkileri konusunda görüşler almak. Misafirlerimizle Türkçe konuştuk. Aşağıda konuşmacıların ağzından konuşmaların bir özetini bulacaksınız:

İran'ın tarihi M.Ö 3-4000'lere kadar dayanır. Daha ilk çağlardan beri İran etnik yapısı Persler ve Türklerden oluşmuştur. Persler ilk çağlardan beri kurdukları hükümdarlıklarda güçlü bir devlet idaresi ve yapısı kurmayı başarmışlardır ki bugünkü İran devletinin gücü de o zamandan beri devam eden bu sistemden kaynaklanmaktadır. Persler İslam'a Hz. Ömer zamanında geçtiler. Fars kelimesi Arapça yazıda "p" harfi bulunmamasından, Pers kelimesindeki "p'nin, "f"ye dönüşerek Fars olmasından kaynaklanmaktadır. Arapça Farsça'yı çok etkilemiştir. Dil yapısı farklı olmakla birlikte Farsçada Arapça kelime sayısının % 80 gibi bir oranda olduğunu söyleyebiliriz.

İran'da 7 eyalet vardır. 24 "ostan"a ayrılmıştır. Pek çok büyük şehir vardır, Tahran 11 milyon nüfusu ile en büyük şehirdir, sonra Meşhed, Tebriz, Şiraz, İsfahan, Qum büyük şehirlerindedir.

İran'ı İslam'ın Şii inancı yönetir. Hz. Ali'nin devamı olan 12 imam Şii inancının temelini meydana getirmişlerdir ki bugünkü Ayetullah'lar o sistemin devamını uygulamakta ve o sistemin bir parçası olmaktadır. Bu sisteme fakih sistemi denmektedir. Dini eğitimde ve dini bilgide en yükseğe çıkanlar bir çeşit değerlendirme ile Ayetullah rütbesi alırlar. Bu 86 kişi aralarında bir büyük İmam seçerler, bu tüm Müslümanların İmam'ı olarak kabul edilir. İmam ve Ayetullahlar ölene kadar bu rütbelerini korurlar. Devlet başkanı ve hükümeti bu İmam atar. 86 kişilik Fakih tarafından kendi aralarından seçilen 6 tane Ayetullah ile 6 Şeriat hakimi beraberce kanunların ve devlet idaresininin Şeriat hükümlerine göre uygulanıp uygulanmadığını kontrol ederler. Meclis seçime gelir. Ülkede sizdeki Türkiye'deki gibi partiler yoktur, yerine dini teşkilatlar vardır.

İslam'ı uygularken de Maturitilik'in İslam'ı yorumladığı biçimde yorumlarlar: "Akıl ile izah edemediğini İslam ile izah edemezsin". İran'da İslam dini MS 735'te kabul edilmiştir. Sünnilik ile Şiiliği Orta Asya'da Hoca Ahmet Yesevi birleştirmeye ve ortak paydaya oturtmaya çalışmıştır. "İnsan insan olmasından dolayı kutsaldır." Bu felsefi inanış aynı zamanda eski şaman inanışındaki Türk Dünya görüşü ile de örtüşür. Dolayısı ile Yesevi hem Sünni hem de Şiiler için önemli bir isimdir. Dini görüşleri yaymak ve eğitimini yapmak üzere kurulan ilk üniversiteler bilindiği gibi Selçuklu Nizamiye Medreseleridir. Ancak dil Farsçadır. Selçuklular Türk'tür ama devlet yönetiminde Farsça kullanılır.

İran'daki Şiilik ile Türkiye'deki Alevilik pek birbirine benzemez. İranda Büyük Selçuklu, Sasani gibi Türk Devletleri kurulduğu ve halkları Türk olduğu için Türk dili konuşan kişi sayısı ciddi bir biçimde çoktur. 1925'te yapılan nüfus sayımında 11 milyonun 8 milyonu Türk'tü. Ancak sistematik olarak yapılan asimilasyonla bu oran şimdi % 50'nin altındadır. Asıl önemli olan bu Türk asıllı Türkçe konuşan kişiler tamamen kendilerini İranlı olarak kabul etmişlerdir. Dolayısı ile Türkçe konuşmalarına rağmen onları Türk sayamayız, ruhen İranlı olmuşlardır. Bu anlattıklarım İran'ın güçlü ve birlik yapısını belirtmek için önemlidir. En çok Türk, Kuzey Batıda Türkiye ve Azerbaycan'a yakın kesimlerde. Tüm bölgelerde Türkçe konuşan bulunur ancak tüm eğitim ve resmi yazışmalar Farsça'dır. Resmi nüfus yapısını bilememekle birlikte etnik olarak 70 milyon İranlınının 35 milyonunun Fars asıllı

olduğu resmi kaynaklarda kabul edilmektedir. Dini yapısı Şii olan İran'da hala Zerdüşti dinine inananlar da vardır. Şii'ler de kendi içlerinde alt mezheplere bölünmüşlerdir.

İran kendi konumunu sağlama almak ve güçlü devlet konumunu korumak için büyük bir devlet gibi davranır. Bundan 10 yıl kadar önce İran büyük devlet davranışı ile bölgeyi inceledi, İsrail, Pakistan ve Hindistan'da nükleer silah varsa kendimi korumak için ben de nükleer silah yapmalıyım dedi ve çalışmalara başladı. İran nükleer çalışma yapmaya mecbur kaldı. Bir nükleer silah yapımı oluşması 10 yıl kadar vakit alıyordu. Tüm Batılı ülkeler bunu biliyorlardı ve hiçbir şey yapmadılar, ama şimdi aniden karşı çıkıyorlar. Bölgede İsrail ile düşman gibi görünse de gerçek bilinemez. Bugün İsrail devlet başkanı ve genelkurmay başkanı İran'da doğmuş, 12 yaşına kadar İran'da yaşamış, iyi Farsça bilen kişilerdir. Tıpkı İsrail istihbarat teşkilatı gibi İran istihbarat teşkilatı da çok güçlüdür ve gerek ülke içindeki yönetimde gerekse dış komşu ülkelerde ve yönetimlerinde etkileri vardır. Çıkarlarını koruyan herhangi bir büyük devlet gibi İran'ın yarin kiminle işbirliği yapacağını ve piyonlarını nasıl oynatacağını bilemezsiniz. Dolayısı ile İsrail ile de işbirliği yapabilir, ABD ile de aynı masaya oturabilir. Amerikan çıkarlarını reddetmeden kendi çıkarlarını koruyabilir. Akıllı bir İran Türkiye'yi sınırında komşu isteyebilir. Türkiye Batı Dünyası-Avrupa'ya karşı İran'ın kalkanıdır. İran sürekli olarak uzun vadeli planlar yaparak tavır alır, bunun arkasında duygusal değil çıkarlarını gözetenek uzun vade için çalışır.

İran'a pek çok saldırı, işgal falan olsa da sonunda İran bütünlüğünü korumuştur. Kanımca bu sefer de ABD İran'a pek bir şey ya yapmayacaktır, ya da İran'ın kabul edebileceği değişiklikleri beraberce yapacaklardır. Bölgede her zaman İngiltere büyük etki sahibidir. Hamas'ın da İngiltere ve İran ile bağlantısı vardır. İran da esas olarak, kendi emperyal çıkarları için huzurlu bir Ortadoğu istemez. Atatürk zamanında Pehlavi İran'ı ile Türkiye dosttu, ancak 2. Dünya sonrası bu değişti.**

BOP konusuna gelince, BOP diye bir şey zaten yoktu. ABD Ortadoğu'da petrol çıkarları için var. Bugün Irak'la 30 yıllık petrol anlaşması yapıyor, neden 30 yıllık çünkü bu gidişle 25 yılda rezerv bitecek, 5'te yedek koyup ona göre anlaşma yapıyor. Bölgeye ne demokrasi, ne insan hakkı ne de huzur getirmediği ortada. Ortadoğu bölgesinde her türlü doğal kaynak var, ABD bunu biliyor.

AB 20 yıl sonra bitecek. Aralarında güçlü bir birlik yok. İngiltere'de bölgede hep etkin olmuştur. Şimdi de ABD tarafında hareket etmektedir.

Derneğin için düşüncelerim ise şu: Bölge Halklarının kendi aralarında dayanışmayı gerçekleştirmeleri gerekir. İran'da bir tane İngilizce eğitim veren üniversite vardır, diğerleri Farsça eğitim vermektedir. Büyük şehirlerdeki Tahran, Tebriz gibi üniversitelerin eğitim düzeyi oldukça yüksektir. Üniversite Mezunlar Dernekleri orada da vardır. Oradaki mezunlar dernekleri ile anlaşarak ortak çalışmalar yapabilirsiniz.

Konuşma bu sözlerle tamamlandı. Misafirimizin söylediklerini ve yorumlarını belki bir başka İran'lı bir başka biçimde yapacaktı ancak bize verdikleri bilgiler gerçekten çok ilginç. Bölgede Türkiye'nin yapabileceklerinin yapılmadığını görerek, Sadabat Paketi girişimi ile Atatürk'ün daha 1937'deki uzak görüşlülüğünü bir kez daha anladık. Eğer o pakt gücünü ve devamlılığını koruyabilseydi belki de Büyük Ortadoğu projesi diye bir şey bölgeye dayatılmayacaktı.

Derleyen: Dr. Çiğdem BERDİ GÖKHAN (ARCH'71)

** Atatürk'ün girişimi ile Türkiye, İran, Irak ve Afganistan arasında, 8 Temmuz 1937'de, Ortadoğu'nun güvenliği için Tahran'da Sadabat Sarayı'nda imzalanan dörtlü pakt. Sadabat paketi hukuki olarak bugüne kadar devam etse de Türkiye'nin Batı ile yaptığı antlaşmalardan, 1945'lerden başlayarak, giderek fiili geçerliliği azaldı. İran-İrak savaşı ile de geçerliliği kalmadı.
<http://www.itusozluk.com/goster.php?=-sadabat+pakt%FD>

şubat

her salı

Mangalda Balık Çeşitleri
Üye: **15.-YTL**
Katkı Paylı Üye: **12.-YTL**
içecek hariç)

her çarşamba

Açık Büfe
Mangalda Et/Tavuk Çeşitleri
Üye: **20.-YTL**
Katkı Paylı Üye: **16.-YTL**
(içecek hariç)

her perşembe

Deniz Ürünleri Sofrası
Üye: **30.-YTL**
Katkı Paylı Üye: **24.-YTL**
(Limitli yerli içecek ile)

her cuma/cumartesi

Canlı müzik eşliğinde alakart menümüze ilave olarak ekonomik fiyatlara özel menü seçeneği sunulmaktadır. Rezervasyon sırasında bilgi almanızı öneririz.

her pazar

10:30 - 13:30
Açık Büfe Kahvaltı
Üye: **15.-YTL** Katkı Paylı Üye: **12.-YTL**
0-6 Yaş: **Ücretsiz** 7-12 Yaş: **10.-YTL**
7-12 Yaş Katkı Paylı: 8.-YTL

hafta içi her gün

12:00 - 13:30
Açık Büfe Öğle Yemeği
9.-YTL
10.-YTL (1 Meşrubat ile)

BAR'56 da

Salı-Çarşamba-Perşembe-Cuma günleri
18:00-19:30 arası Happy Hour ile tüm içecekler % 25 indirimli olarak sunulacaktır.
Cuma akşamları Caz Geceleri
Saat 21.45'den itibaren Blue Cats
Cumartesi akşamları Grup Bluesette

organizasyonlar

Özel yemekler, kokteyller, kurumsal seminer, nikah, nişan organizasyonları için Vişnelik Tesis İşletmemiz her zaman hizmetinizdedir.

birlikte size özel menüler hazırlayalım

Vişnelik'te kullanılan menülerin dışında sizin istediğiniz, düşündüğünüz, yakınlarınıza ve misafirlerinize sunmak istediğiniz hemen her şeyi hazırlayabiliriz. Bunun için ziyafet sorumlumuz İsmail Kayaarslan ve mutfak şefimiz Muhlis Baysal ile görüşmeniz yeterli. Telefonlarınızı bekliyoruz.

Özel ve temalı gecelerde menü içerikleri ve fiyatları değişebilecektir

Rezervasyon

Rezervasyonlarınızı e-posta yoluyla (visnelik@odtumd.org.tr) kolaylıkla yapabilir ve hemen onay alabilirsiniz.

Rezervasyonlar, rezervasyon saatinden yarım saat sonrasına kadar tutulur. Geç kalınması durumunda lütfen Rezervasyon Birimini bilgilendiriniz.

Rezervasyon ve bilgi için saat 10:30-22:00 arası 0312 286 79 79/11 52-11 53 ve 0312 287 73 38 no'lu telefonlarımızı arayabilirsiniz.

şubat

6
salı

ODTÜ Hour

9
cuma

Saat: 19:00-22:00
Briç Kursumuz başlıyor!

10
cumartesi

Panel: "Neden Latin Amerika?"
Saat: 17:00

11
pazar

Saat: 10:00-13:00
Çini Boyama Kursumuz başlıyor!

12
pazartesi

Saat: 19:00-22:00
Çini Boyama Kursumuz başlıyor!

13
salı

Saat 20:00
Sunum: "İskandinavya"

14
çarşamba

Sevgiler Günü
Trio Esinti Latin Sax Grubu

14
çarşamba

Saat: 21:00
Tango Gecesi Yer: Bar'56

19
pazartesi

19 Şubat -31 Mart 2007
"Proje Yönetimi Sertifika Programı"

20
salı

Wine Hour

Devam
Eden
Etkinliklerimiz

Resim Kursu
Gitar Kursu
Bağlama Kursu
ODTÜ Mezunlari TSM Korosu

ODTÜ MEZUNLARI TÜRK SANAT MÜZİĞİ KOROSU 2007 yılı ilk konserini veriyor.

ODTÜ Mezunları Türk Sanat Müziği Korosu
2007 yılı ilk konserini 1 Mart 2007 Perşembe
akşamı verecek.

ODTÜ Fizik Bölümü mezunu Kanun Sanatçısı
Sayın Tahir Aydoğdu yönetiminde, 2005
yılından bu yana çalışmalarını Derneğimiz çatısı
altında sürdüren ve ODTÜ'nün çeşitli dönem
mezunlarından, eşlerinden ve yakınlarından
oluşan koro, Şef Tahir Aydoğdu Yönetiminde
vereceği konserin ilk bölümünde Uşşak Faslı,
ikinci bölümünde ise Korodan ve Solistlerden
Hüzzam ve Hicaz makamında eserlerle, yakın
zamanda kaybettiğimiz Selahattin İçli'den
eserler seslendirecek.

Sizleri, müziğin ruhlarımızı okşayan nağmeleri
yüreğimizi titretirken bizimle birlikte olmaya
davet ediyoruz.

Verdik gönül gönüle
Toplandık yanık yürekle
Çaldık söyledik eğlendik
Elimizle, dilimizle,

3. yılımızda vereceğimiz konserimizde tüm
dostlarımızla ve Türk Sanat Müziği
Sevenlerimizle, biz bize buluşmak istiyoruz.

ODTÜ Mezunları TSM Korosu
Şef: Tahir Aydoğdu
Tarih: 1 Mart 2007, Perşembe
Saat: 20:00

Yer: ODTÜ Mezunları Derneği, Vişnelik Salonu

Fabrika / Ankara
Bostancı Cad.55
Çaylıtepe 06320 Sıteler
T: 0312 350 39 17 - 351 91 56
F: 0312 350 58 07

Merkez / Ankara
Karacıkaya Cad.
144 Sıteler
T: 0312 349 22 33 (pbx)
F: 0312 349 49 23

Ankara
Cetin Ermeç Bulvarı
50 / B Balgat
T: 0312 267 44 44
F: 0312 265 37 40

İzmir
Yeşilik Caddesi No:227
35400 Karabağlar
T: 0232 265 61 20-21
F: 0232 265 61 20

Bursa
Eyke Yapı Ltd. Şti.
Fahri Sultan Mehmet Cad.
Akagündüz Apt. 1/11
T: 0224 249 53 00
F: 0224 241 74 53

Artvin
Kodl İnş. San. Tic. Ltd. Şti.
Musazade Mah. Ataluk Bulvarı
Ömek 1 Sitesi Arhavi
T: 0466 312 56 19
F: 0466 312 49 05

www.bulututfak.com
info@bulututfak.com

her kadının arkasında bir mutfak vardır...

BULUT
ANKARA 1951 BULUT MUTFAK Mobilya San. ve Tic. A.Ş.

ADANA

Havalar iyice soğudu. Biz de bu durumu bahane edip bir-iki ay boyunca sıcak iklimlere yelken açacağız. İlk durağımız "sarı sıcak topraklar"ın merkezi olan Adana.

Adana, tarihte Kilikya olarak adlandırılan bölgenin en önemli kenti. Geçmişini Hititlere kadar uzanmakta. Seyhan ya da antik adıyla Sarus nehri kıyılarında kurulan şehir, adını bir söylenceye göre gök tanrısı Uranus'un oğlu Adanus'tan almış. Kent, çeşitli dönemlerde Asurlulardan Makedonlara, Romalılarından Sasanilere, Selçuklulardan Ermenilere kadar çok sayıda devlet tarafından yönetilmiş. Daha sonra Türklerin eline geçmiş. 1918-1922 yıllarında işgal kuvvetlerinin ve onları destekleyen Ermenilerin yönetiminde kalan kent, 5 Ocak 1922'de ulusal sınırlarımız içindeki yerini almış. Doğrusunu söylemek gerekirse, günümüz Adana'sı tam anlamıyla birbirinden ayrılmış iki bölümden oluşmakta: Eski kent merkezi ve yeni yerleşim alanları. Bu iki bölüm arasında inanılmayacak kadar büyük sosyo-ekonomik farklılıklar bulunmakta. Hemen belirtiyim ki, gezilip görülmesi gereken yerlerin tümü eski kent merkezinde yer almaktadır.

Taş Köprü

Seyhan kıyılarına indiğiniz zaman gözünüze çarpan görkemli bir yapı Taş Köprü. Köprü, tek kelime ile Adana'nın simgesi olmuş durumda. Roma İmparatoru Hadrianus tarafından yaptırılan köprü 1600 yıllık bir geçmişe sahip. Anlatıldığına

göre halen dünyanın kullanılan en eski köprüsü. Burada bir parantez açayım: Bu denli büyük olmasa da Aizonai/Kütahya'da bulunan yaklaşık aynı yaştaki köprü de halen kullanılmakta.

Taş Köprü değişik zamanlarda tamirat görmüş, son olarak geçtiğimiz yıllarda bir kez daha elden geçirilmiş. Köprü'nün eski Adana yakasında olan kıyıları son derece güzel bir şekilde düzenlenmiş; gerçekten olağanüstü güzellikte bir park oluşturulmuş, ama nedense oturmak için yeterli sayıda bank yok! Ne bileyim, şöyle Seyhan kıyısında bir bardak çay içeyim dersanız, küçücük bir büfe bile bulunmamakta. Aslında, bu durum sanırım bütün Adana parkları için geçerli!

Köprü halen taşıt trafiğine kapalı; ama tümüyle seyyar satıcıların işgaline uğramış durumda. Keşke, adına ve kimliğine uyan bir şekle sokulsa, kim bilir ne kadar güzel olur!

Arkeoloji Müzesi

Adana Arkeoloji Müzesi, 1924'te bir bölge müzesi olarak kurulmuş. Türkiye'nin en eski müzelerinden biri. Müzede, yöredeki höyüklerde yapılan kazılarda bulunan, Çukurova'nın ilk çağlarına ait seçkin eserler sergilenmekte. Müzenin özellikle sikke koleksiyonu gerçekten son derece zengin.

Müzenin bahçesinde de Hititlerden başlayarak Adana tarihinde yer alan medeniyetlere ait buluntular sergilenmekte. Adana'nın önde gelen siyasetçilerinden Kasım Gülek'in koleksiyonundan çıkan ve varisleri tarafından müzeye bağışlanan eserler de burada yer almakta.

Etnografya Müzesi

Eski kent merkezinde 1845'te yapılmış ve sonradan terk edilmiş bir kilise, 1983'te müzeye dönüştürülmüş. Müze

iki bölümden oluşmakta. Bahçede taş eserler sergilenmekte. Çeşitli dönemlerden kalma mezar taşları ve kitabeler önemli eserler arasında. İçeride ise çeşitli müzik aletleri, giysiler, takılar, silahlar yer almakta; burada ayrıca zengin bir halı-kilim koleksiyonu da bulunmakta. Aynı yerde bulunan Yörük çadırı da bölgesel yaşantıyı aktarması bakımından ilginç.

Atatürk Bilim ve Kültür Müzesi

Adana'nın köklü ailelerinden ve en eski sanayicilerinden Ramazanoğlu Suphi Paşa'ya ait olan bina, 1981 yılında Atatürk Müzesi olarak düzenlenmiş. Seyhan nehri kıyısındaki konak, XIX. yüzyılda yapılmış, iki katlı, çıkmalı, kırma çatılı, kâgir bir yapı. Mustafa Kemal, 1923 ve 1925 yıllarında Adana'yı ziyaret ettiğinde bu konakta misafir edilmiş. Bu konağın hemen yakınında da Bosnalı Salih Efendi'nin, tabir-i caizse "sahilhane"si bulunmakta. Salih Efendi, Adana'nın ilk Müslüman-Türk sanayicisi olması nedeniyle önemli bir şahsiyet. Konağı, kısa bir süre önce Kültür Bakanlığı tarafından restore edilmeye başlamış. Nasıl kullanılacağını bilmiyorum, ama Adana sofrasının seçkin örneklerinin sunulduğu bir mekan haline getirilmesi sanırım ilginç olabilir.

Bu noktada, müzecilik açısından Adana'nın bir eksiğini de belirtmek gerek. Adana gerçekten önemli ve büyük bir sanayi kenti. Acaba neden, söz gelimi eski Milli Mensucat Fabrikası'nın binalarının bir kısmında bir sanayi müzesi kurulmasın ki!

Ulu Cami

Adana'da görülmesi gereken bir diğer mekan Ulu Cami. Ramazanoğulları devrinde inşa edilen yaklaşık 500 yıllık cami gerçekten son derece görkemli. Kısa bir süre öncesine kadar inanılmaz derecede bakımsızdı. Neyse birkaç yıl önce restore

edildi ve kullanıma açıldı. Kanımca, Anadolu'nun görülmesi gereken eserleri arasında.

Saat Kulesi

Ulu Cami'nin hemen yakınında bulunan saat kulesi ünlü sanatçımız Abidin Dino'nun dedesi Abidin Paşa tarafından 1882 yılında yaptırılmış. 35 metre yüksekliğindeki kulenin inşasında dönemin belediye başkanı Hacı Yunus Ağa'nın da büyük katkısı olmuş.

Evler... Evler...

Adana sivil mimarisinin en güzel örnekleri Tepebağ mahallesinde görülmekte. Aslına bakarsanız, Tepebağ, 3500 yıllık bir höyük. Hititlerden başlayarak çeşitli uygarlıkların eserlerini burada görmek mümkün. Tepebağ'da yarım metre kazı yapsanız mutlaka ve mutlaka tarihi bir eserle karşılaşılırsunuz. Dünyada her halde başka hiçbir şehir merkezinde bu denli eski bir yerleşim yerine rastlamak mümkün olmasa gerek!

Bu arada bir anekdot: Tepebağ'daki evlerin biri vakti zamanında bugün IMF'si sayılabilecek olan Düyun-u Umumiye tarafından kullanılıyormuş. Ve bu bina anlatıldığına göre Avrupa Birliği Araştırma Merkezi haline getirilecekti!

Ve Yemek Faslı

Adana sofrasını anlatmaya bültenimizin sayfaları yetmez. Gerçekten, apayrı bir dosya açmak gerekir. Ama yine de birkaç temel noktaya değinelim. Şüphesiz ki Adana, denilince akla ilk önce kebab gelmekte. Adana kebab, kendine özgü "ritüel"i olan bir yemek. Belirli nitelikteki etler "zırh" ile

kıyılarak kıyma haline getiriliyor, daha sonra şişlere geçirilip pişiriliyor. Sofrası ise bir başka alem... Bir porsiyon bile ısmarlasanız, masanıza, mevsimine göre domates ezme, sumakla ovulmuş soğan, limonla birlikte maydanoz-roka/tere salatası, turp ve benzerleri gelmekte. Tek başına bunlar bile karın doyurmaya yeterli! Ve bunun yanında tabii ki "şalgam suyu". Belki garip gelecek ama, şalgam suyu şalgamdan değil de kırmızı havuçtan yapılmakta!

Doğrusunu söylemek gerekirse, son yıllarda börek, kesinlikle kebabın tahtını teslim almış. Tarihi kent merkezindeki börekçilerin sayısı kebabçılarınkini kat be kat aşmış durumda! Orta boy bir elma büyüklüğündeki hamur yağ ile yoğrulmuş açılmakta, merdane ile biraz genişletilmekte, daha sonra mermer tezgahta havaya savrulmuş el ile incecik hale getirilmekte. İşlemleri anlatmak mümkün değil görmek lazım. Önce ikiye katlanıyor, sonra içine kıyma ya da peynir konuyor ve özel fırınlarda pişiriliyor. Servis edilirken yanına bol domates ve acı biber turşusu ekleniyor. Gerçekten müthiş bir tat...

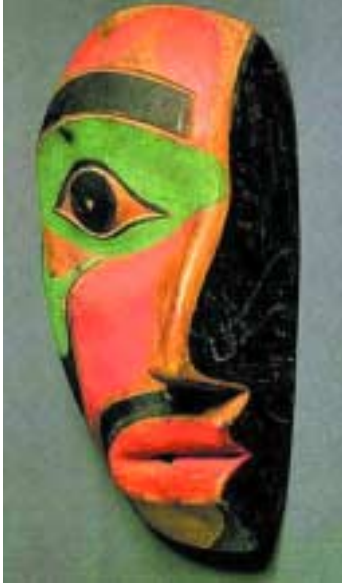
Tabii, bu yemeklerin üstüne bir de tatlı yemek gerekir. Doğrusunu söylemek gerekirse, Adana, o sıcak iklimine rağmen bir "tatlı cenneti". Çok sayıda dükkandan ayaküstü değişik hamur işi tatlılar almak mümkün. Ama, farklı bir tercih seyyar satıcıdan alıp yiyeceğiniz "bici" olabilir. Bici aslında bir tür muhallebi. Ama, Adana'da bu "sıradan" muhallebiye tat katan unsurlar bulunmakta. Üstüne kar ya da buz atılıyor, gül suyu ile daha hoş bir hale getiriliyor! Afiyet olsun. İneceğimiz bir diğer durakta karşılaşabilmek dileğiyle,

M. Bülent VARLIK (ECON/STAT'OCAK-76)

Fotoğraflar: M. Bülent Varlık arşivi

YÜZ YÜZE GÖZ GÖZE

Empresyonizm (İzlenimcilik) ve Ekspresyonizm (Dışavurumculuk). Sanat tarihine damgasını vurmuş iki büyük akım. Doğayı izlemekten, taklit etmekten sıkılan ressam, insan benliğinin sahip olduğu sırları keşfe çıkmıştır. Duyguların ve iç dünyanın ön plana çıkarıldığı Ekspresyonizm'in temel ögesi figürden hareketle 'portre'dir. Mantığın ve duygunun izleri sadece ve sadece insan yüzüne yansır. Kimi zaman, bu izler doğal bir şekilde yansırken, kimi zaman da insan adeta tiyatrunun sembolü olan

maskelerden takınarak gerçek yüzünü saklamaya çalışır. Ancak, unutulmamalıdır ki "gözler kalbin aynasıdır."

Başlangıçta krallar, hükmedenler, zamanın ünlü ressamlarına portrelerini sipariş etmiş, böylelikle saray ressamları türemiştir. Teba toplumundan birey toplumuna geçişle birlikte bu kez de ünlü, zengin ve popüler şahsiyetler yaşamın faniliğinden hareketle ve bir "iz" bırakabilmek, suretlerini olsun yaşatabilmek kaygısıyla tuvalin karşısında yerlerini almışlardır. Yine bu dönemden başlayarak sanatçı etkilendiği, ilgi duyduğu yüzleri resmetmeye, sanatının ve duygularının izlerini bu portrelere yansıtmaya başlamıştır. "Da Vinci'nin Şifresi"ne de konu olan Leonardo'nun 'Mona Lisa'sı ('La Joconde') saflık, zerafet, belli belirsiz bir gülümseme ile etkileyici, düşündürücü ve yanıltıcı şekilde şifreli ("enigmatic") bir bakışı da beraberinde barındıran dünyaca ünlü gizemli bir portredir.

Portre örneklerini resim sanatının yanısıra fotoğrafta da görmek mümkündür. Ara Güler '100 Yüz' adlı kitabında Türk Edebiyatının Yüzleri'ni ölümsüz kılmıştır. Tam da bu noktada resim ile fotoğrafın farkı enikonu ortaya çıkmaktadır. Bir "t" anında çekilen fotoğrafta 'görünenin görünmeyen yüzünü' yansıtmak hiç de kolay değildir. Çok özel çaba ve vizyon gerektiren bu durumu ancak Ara Güler gibiler başarabilir. Bu konuda daha şanslı olan resimde bu hem kolay, hem zordur. Sanatçı çizgi, renk, leke ve benek gibi resmin

enstrümanlarından faydalanmak suretiyle yaratıcılığının sınırlarını zorlar. 'Vesikalık' benzetimden çok poz verenin kişiliğini, karakterini, iç dünyasını ortaya koyan bir benzerlik arayışı içine girer. Karşılaştığı insanların yüzlerini resmeden sanatçı, kimi zaman da başka başka yüzlerde kendi ifadesini, kendi yansımasını bulur; tıpkı berrak bir suda kendini izler gibi. Orhan Peker, figür resimlerinde, çocuk yüzlerine kendi gözlerinden yansıyan hüznü iliştiirmiştir. Portrenin hakkını verebilmek için fiziki benzerlikten çok daha önemlisi o kişiyi, o yüzü yakından tanımaktır. Aksi takdirde resim, yavan, cansız bir portreden öte gitmez. Bir Aşık Veysel portresi, Narmanlı Han'dan yansıyan bir Aliye Berger portresi Onlar'ı Onlar'ın anlatamayacağı kadar iyi anlatır. Çünkü Onlar Peker'in yakından tanıdığı dostlarıdır. Sırasında 'berberlerin berber koltuğuna oturması' gibi ressamın modeli yine bir ressam da olabilir. Bu noktada, sanatçı Andre Derrain'in resimlediği Henri Matisse portresi ile Cemal Tollu'nun resmettiği Eşref Üren portrelerini iyi birer örnek olarak sıralayabiliriz.

Leonardo Da Vinci

Van Gogh

Zamanla nasıl değişiyor insan

Modelinden ayrılan, odasına kapanan, kendisi ile baş başa kalan ressam, yalnızlığını unutmak istemesine aynanın karşısına geçer ve kendisine, ruhunun derinliklerine seslenir; kendisi ile 'gözgöze' gelir. Bunun adı 'yüzleşme'dir. Kendi yüzünü sorgular, adeta kendisiyle hesaplaşmak-yüzleşmek adına 'otoportre'sini* resmetmeye başlar. Van Gogh'un kendi portreleriyle yüzleşmeye başlaması modele ödeyecek para bulamadığı dönemlere rastlar. Bunun sonucu olarak, satın aldığı aynadan faydalanarak otoportrelerini resmetmeye başlar; iki yıllık Paris döneminde 20 kadar resmini yapar. Bu resim dizilerinden portrelerindeki renk ve stil farklılıklarını okumak mümkün olur. Başlangıçta kullandığı ağırbaşlı renkler sarı, kırmızı, yeşil ve mavilere dönüşürken fırça vuruşları da Empresyonistlerin kesikli çizgilerine bürünür. Kız kardeşine yazdığı mektupta, amacının aynı kişinin birbirinden çok farklı pek çok portresinin yapılabileceğini göstermek olduğunu anlatır. Tam da bu noktada Cahit Sıtkı Tarancı'nın "Otuz Beş Yaş" şiirinin Van Gogh ve 'otoportre'leri ile özdeşleşeceğini düşünüyorum:

"Şakaklarıma kar mı yağdı ne?
Benim mi Allahım bu çizgili yüz?
Ya gözler altındaki mor halkalar?
Neden böyle düşman görünüyorsunuz;
Yıllar yılı dost bildiğim aynalar?
Zamanla nasıl değişiyor insan!

Eşref Üren

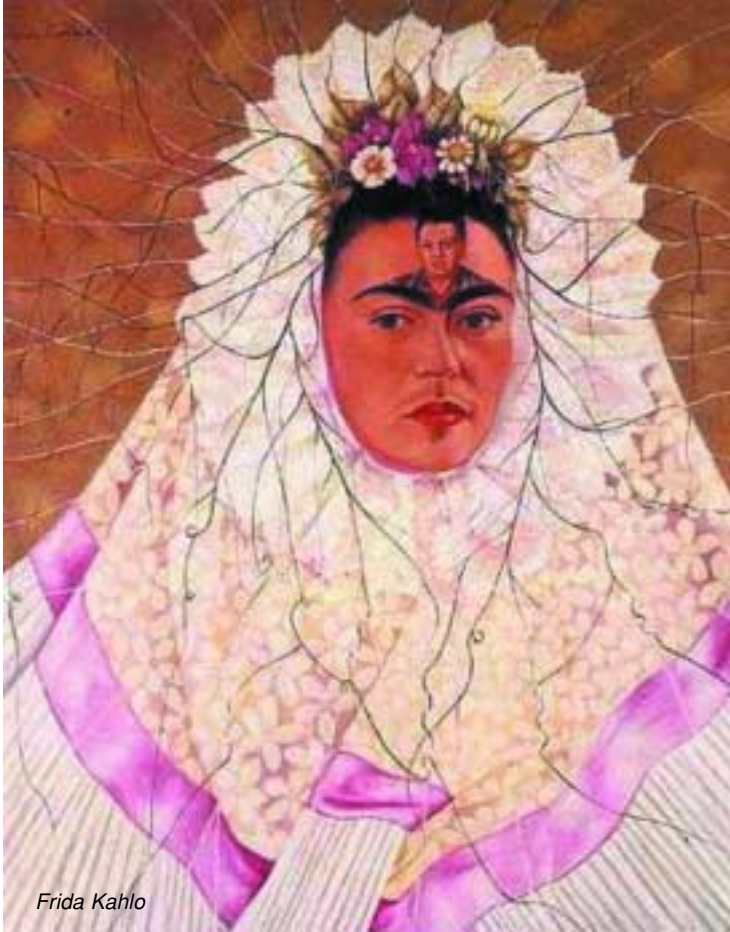
Hangi resmime baksam ben değilim:
Nerde o günler, o şevk, o heyecan?
Bu güler yüzlü adam ben değilim
Yalandır kaygısız olduğum yalan."

"Tutkulu, coşkulu, duygularına çabuk kapılan bir insanım ben" diyen Van Gogh birbirinden özgün pek çok otoportresini resimlerken 'değişende değişmeyi', kendi özünü aramıştır. Gauguin ile kavga ettikten sonra kestiği kulağını bandajlar bandajlamaz, bunun gerçek nedenini ararcasına yine kendisi ile yüzleşmek için tuvalin başına geçmiştir. Bir tedirginlik, bir gerilim sinmiştir yüzüne.

Çok arayan, çok deneyen, cebinden kalemini, elinden fırçasını düşürmeyen, parmakları her daim boyalı ressamımız Bedri

Bedri Rahmi Eyüboğlu

Frida Kahlo

Rahmi Eyüboğlu yaşamının her döneminde sanki günlük tutarcasına kendi yüz motifini kağıtlara, yazmalara resmetmeyi ihmal etmemiştir. Bir tür iç hesaplaşmaya girerek resmettiği otoportrelerine 'Bedros' adını vermiştir. Haşmetli Karadenizli burnu çenesine değdi degecek, simsiyah, kıvrır kıvrır saçları önüne düştü düşecek, sanatçı duyarlılığını yansıtan zeytin tanesi gözlerini dikti diyecek bu portrelerdeki özgün yorumu usta işidir. Doludizgin didinen, delifişek, çakmak çakmak parlayan uçarı mizaçlı sıcakkanlı bu adamın ruh halini otoportrelerine bakarak da keşfetmek mümkündür. Nuri İyem ise önce yüzlerle, çehrelerle sarmalamakta insanı. Sonra gözler. O gözler ki asla ve asla yalan söylemezler. Kayan gözler, mahzun bakışlar. Türk resminde özellikle Anadolu kadın portreleri ile öne çıkan özgün isim Nuri İyem'i de anmadan geçemeyeceğim.

Asla hayallerimi resimlemedim.

Aliye Berger'in aşkını gravür plakalarına kazıdığı gibi Frida Kahlo da sanki acılarını kazımaya gelmiştir bu dünyaya. Kendisini sürrealist olarak değerlendirenlere "Ben sürrealist bir ressam değilim. Asla hayallerimi resimlemedim. Yalnızca kendi gerçeğimi resimledim" diyen Kahlo'nun resimlerindeki imgelerin, duygu yoğunluğunun, fiziksel ve psikolojik acının en yalın açıklaması, onun yaşam öyküsünde ifadesini bulur. Acı ve umut onun resimlerinde iç içe geçmiştir. Altı yaşındayken geçirdiği çocuk felci sonrasında bir bacağı özürü kalmış ve kendisine 'Tahta Bacak Frida' denmiştir. Bu yetmezmiş gibi 18 yaşında

geçirdiği trafik kazası sonrasında ölen yolcuların arasından bacağı ve omurgası kırılmış, omzu çıkmış şekilde yaralı kurtulurken demir bir çubuk vücudunu delip geçmiştir. Artık, kolu-kanadı kırılmış bir güvercin gibidir. Babası sara hastasıdır, annesinden pek hazetmemektedir. Hani hepimizin bildiği bir halk türküsü vardır:

"Amman avcı vurma beni
Ben yaralı aybalam yaralıyam
Yaralıyam ben yaralı
Avcı vurmuş aybalam yaralıyam"

İşte, Kahlo da bir resminde kendini oklarla vurulmuş bir ceylan olarak resimlemiştir. Onun için bu dünya tehlikelerle, acılarla doludur, hep saklanmak, hep sakınmak zorundadır kendisini. Ama buna rağmen de umudunu yitirmemeye, başını hep dik tutmaya gayret etmiştir.

Başıma gelen en iyi şey acı çekmeye alışmaya başlamam

Frida geçirdiği trafik kazası sonrasında acılarını bir nebze olsun dindirebilmek amacıyla zaman zaman kendisini izlediği aynasından da faydalanarak resim yapmaya başlamıştır. Çektiği acılar hiç dinmemekle birlikte "Başıma gelen en iyi şey acı çekmeye alışmaya başlamam" diyerek acılarını, ağrılarını kanıksar. Resimlerini göstermek için gittiği Meksikalı ünlü ressam Diego Rivera ile tanışır ve 1929'da evlenir. Kahlo'nun "Ben Diego, Evren Diego" diyerek yaşadığı tutkulu aşk zaman zaman sekteye uğramış, gebelikleri düşükle sonuçlanmış; boşanmış, tekrar Diego ile evlenmiştir. Rahatsızlıkları ve ağrılarının giderek artması sonucu 1954 yılında akciğerlerindeki damarların tıkanması sonucu yaşama şu sözlerle veda eder: "Umarım gidişim eğlenceli olur ve umarım bir daha geri dönmem. (I hope the exit is joyful - and I hope never to come back.)" Yaşamla ölüm arasında salınan bir çizgide yaşama tutunmak, tarifsiz kederler ve acılar içinde yaşama katlanmak, uzunca bir süre sedyeye çakılı kalmak Frida Kahlo'yu tamamıyla içe döndürmüştü, cinsellik dahil yaşamındaki tüm perdeleri kaldırarak tüm çıplaklığıyla kendi yaşamını resimleri aracılığıyla dış dünyaya sergilemiştir. Bu aynı zamanda Kahlo'nun direncini ve cesaretini gösterir. Sanırım bu anlamda Kahlo, otoportre sanatının en iyi örneklerini vermiştir. Ünlü şarkıcı Madonna'nın Kahlo hayranı olması ve 50 kadar resmine sahip olması da bir rastlantı olmasa gerek!

Frida Kahlo, Paul Cezanne ve Van Gogh gibi ressamların yanında en fazla kendi portresini resmeden sanatçının Rembrandt olduğu da bilinen bir gerçektir. Ancak, modernizm ile birlikte sanatçı kimliğinin, bir birey olarak kendini sorgulaması; 'değişende değişmeyi', 'görünende görünmeyi' görmesi, kendisi ile 'göz göze' gelerek 'yüzleşme'si cesaretini gösteren iki sanatçı bana göre Vincent Van Gogh ve Frida Kahlo. Ortak yönleri ise aynalarına yansıyan yalnızlıkları ve ıstırapları.

Alaattin BENDER (EE'87)

<http://www.alaattinbender.com/>

'otoportre*': Sanatçının kendi yüzünü (portresini) resimlemesi.

YAZ GELECEK, MİMARLIKTAKİ KARADUT YIYECEĞİZ

Kış günlerinde kuru bir gövde ve incecik dallarla o kadar zavallı görünüyorlar ki. Bahar geldiğinde kısa zamanda çıkıveren yeşil yaprakları ile heybetli bir görünüme kavuşacaklar ve yaz geldiğinde yaprakların arasında önce yeşil, sonra kırmızı ve sonunda kararmış dutları görecekiz. O zaman mimarlığa gidip karadut yiyeceğiz.

Öğrencilik yıllarımda kampustaki elmaları, vişneleri keşfetmiştim ama mimarlıktaki karadutların farkına varamamışım. O karadutları ilk yediğimde neden daha önce buralara gelmedim diye pişman olmuşum. O zamandan bu yana Haziran aylarında fırsat buldukça gider ve karadut yerim. Geçen yaz küsmüşler ve çok az dut vermişlerdi. O zaman onları unutmadığımı ve yazacağımı söyleyip, söz vermiştim. Bu yazıyı o sözü tutmak için yazdım. Mimarlıktaki otoparkı çepeçevre saran dut ağaçları allede görmeye alışkın olmadığımız arabaların önünü kapatarak güzel bir görev üstlenirler. Altmışlı yıllarda çekilen fotoğraflarda alle taşlarla döşenmiştir, aralarda bazı yerler toprak kalmış görünür. O boşluklara, şimdi yediğimiz dutların fidanları dikilmiş.

Öğle yemeğinden sonra bir alle yürüyüşünün arasına karadutlara bir ziyaret ve ziyafet eklemek öğle arasını güzelleştirir. Bodur ağaçlar oldukları ve dalları aşağıya sarkık durdukları için ağaçlardaki meyvelerin çoğuna ulaşma şansımız olur. Haziran başında dutlar kararmaya başlar ve yaklaşık bir ay süresince her gün yeni dutlar kararır. Kimi yaz daha az dut olur ama her yaz mutlaka vardır. Değişmeyen şey, her yaz aynı lezzette olmalarıdır, değişen ise her yaz beraber dut yemeye gittiğim arkadaşlarımdır. Fotoğraflarımda

aynı dutlar var ama o dutları yiyenler farklı.

Dut ağacından dut yemek ustalık ister. Dalların arasına özenle gireceksiniz, olgun dutların hiçbirine sürünüp üzerinizi boyamayacaksınız, üzerinize dut düşürmeyeceksiniz. Eğer ağaçtan dut kolay düşüyorsa tam olgunlaşmıştır ve üzerinizi öyle bir boyar ki, güzel karadut molanız kabus oluverir. O günün anısını taşıyan giysileriniz olur. Alçak dallardaki dutlara erişmek kolay olduğu için kopartılmışlardır. Üstteki dutlara ulaşmak için ya ayaklarınızın ucunda yükselmeniz ya da yüksek bir yere çıkmanız gerekir. Yine ulaşamazsanız daha uzun boylu bir arkadaşınızın koparttığı dutları yersiniz. Sonra bir yaprak kopartıp avucunuzun içine yayıp üzerine dut toplarsınız ve geri döndüğünüzde arkadaşlarınıza ikram edersiniz. Müzenin karşısındaki alanda üç karadut ağacının yanında bir de beyaz dut vardır. O kadar karadutun arasında nasıl olmuş da orada büyümüştür, bilinmez. Belki de yanlış bir fidan dikilmiştir. Bu ağaç aşılı olmasa gerek; küçük, çok tatlı olmayan lezzetli meyveleri var. Kendinizi tutamayıp çok karadut yediğiniz için boğazınız yanıyor ise birkaç beyaz dut yiyin. Ama mutlaka yiyin.

Aydın TIRYAKİ (CHE'81)
Fotoğraflar: Aydın Tiryaki

İdari İlimler Fakültemizin ilk hocalarından Sadun Aren'i ağırladık

Prof. Dr. Sadun Aren'i çoğumuz siyasi kişiliğiyle biliriz. Sadun Aren, aynı zamanda 1956 - 1960 yılları arasında ODTÜ İdari İlimler Fakültesi'nin öğretim üyesi olma sıfatını taşıyor. Sadun Aren hocamız ile, ODTÜ kütüphanesinde 1964 - 1977 yılları arasında kütüphaneci olarak çalışmış olan eşi Munise Aren, Yayın Kurulu'nun konuğu oldular. Kendileriyle ODTÜ'nün ilk yıllarını ve biraz da siyasetten konuştuk. Hocamızla yaptığımız bu keyifli ve bir o kadar da öğretici söyleşinin bir derlemesini aşağıda sunuyoruz.

ODTÜ'nün ilk öğretim üyelerinden birisiniz. ODTÜ'ye nasıl başladığınızı ve o günleri anlatır mısınız?

1955'in Mayıs ayında İngiltere'den dönmüştüm. ODTÜ İdari İlimler Fakültesi Dekanı Fuat Çobanoğlu aradı. ODTÜ'de yeni kurulan bu fakültede öğretim üyeliği teklif etti ve görüşmeye çağırdı. Görüşmemizin tümünü İngilizce olarak yaptık. Belli ki benim İngilizce bilgimi de ölçmek istiyordu. Görüşmemizin ardından beni yeterli görmüş olmalı ki ODTÜ'de işe başlamamı önerdi. Bu sıralar ben Mülkiyeliler'de öğretim üyesiydim. Bu nedenle ODTÜ'de ancak yarı zamanlı çalışabileceğimi söyledim. Kabul ettiler, derslere başladık. İlk öğrencilerim arasında Muhan Soysal'ı, Ömer Saatçioğlu'yu, Ege Cansen'i hatırlarım. O zamanların öğrencileri, yoklama vb yöntemlerle zorlanmadıkları veya denetlenmedikleri halde her derse gelirlerdi. Derse katılırlar, öğrenebileceklerinin tümünü almadan bırakmazlardı. İdari İlimler Fakültesi'nin eğitim-öğretime ilk başladığı 1956 yılından 1960'a kadar yarı zamanlı öğretim üyesi olarak ODTÜ'de ders vermeyi sürdürdüm. 1960'da tam zamanlı olmamı teklif ettiler. Mülkiye'yi bırakamayacağımı söyledim. Böyle olunca ODTÜ'den vazgeçmek zorunda kaldım.

ODTÜ'den vazgeçip Mülkiye'yi tercih etmeniz belli bir nedeni var mıydı?

Demokrat Parti döneminde meşhur 1951 tevkifatı oldu Türkiye'de. Bütün sol görüşlüler, aydınlar tutuklanıyordu. Ben o sırada İngiltere'deydim. Türkiye'deki yakınlarım dönmemi istemiyorlardı, tutuklanmamdan çekiniyorlardı. Hatta mektuplarımız açılıp okunduğundan eşim Munise ile aramızda bir şifre kararlaştırmıştık. Şimdi unuttum ama, ne bileyim her satırın beşinci harfini sırayla okuduğumuzda bir mesaj içerecekti. Fakat ben şifreyi unuttum. Türkiye'den arkadaşlar meğer gelme diyorlarmış, benim haberim yok. Bir akşam Londra'da bir resepsiyonda bir Rus mülteci ile tanıştım. Çocuk öz vatanından ayrılınca kimliğini bulamamış gibiydi. Kendini içkiye vermiş, üstüne başına özen göstermeyen, pejmürde bir hali vardı. Ülkeme dönmezsem ben de mi bunun gibi olurum diye korkmuştum.

Dolayısıyla herşeyi göze alıp dönmeye karar verdik. 1955 Mayıs ayıydı. Marsilya'dan vapura bindik, hatta bir basiretsizlik olduğu belliydi, vapur kaza yaptı, İtalya'da 15 gün bekledik. İstanbul'a yanaştık. Kızım o zamanlar 3 yaşında, onu kucağıma almış, etraftaki tarihi yerleri işaret ediyor, İstanbul'u anlatıyordum. Henüz iskeleye yanaşmamıştık. Küçük bir motor ile sivil giysiler içinde 2-3 adam vapura yanaştı. Kaptan ile görüşükten sonra yanıma geldiler.

- İsm-i aliniz?

Bu soruyu hiç unutmam. İsmimi söyledim. Tutuklu olduğumu, vapurdan indiğimizde kendileriyle gelmem gerektiğini söyledi, ancak bundan kimseye söz etmememi rica etti.

Vapurdan hep birlikte indik. Polisler bavullarımızı indirmeye yardımcı oldular. Trenle Ankara'ya doğru yola çıktık. 4 kişilik kompartmanda ben, eşim ve kızım ile bir polis memuru. Önce birbirimize nasıl davranmalıyız, pek kestiremiyorduk. Ben polis memuruna pencereyi açabilir miyiz diye sordum. Ayağa kalktı, emrinize amadeyim dedi. Bu beni çok şaşırtmıştı.

Ankara'ya geldiğimizde önce kayınpederime uğradık, eşimi ve kızımı oraya bıraktım. Ardından beni valiliğe götürdüler. Valinin yanına girdik, Mülkiye'nin Dekanı Prof. Bedri Gürsoy da orada. Vali, "merak etmeyin, çok önemli birşeyiniz yok" dedi. Rüzgarlı Sokak'ta askeri cezaevinde kaldım 1 ay kadar. Buradan çıkınca Fakülteye gittim, derslere girip çıkmaya başladım. Bu arada devam sürdüğü için ara sıra mahkemeye gidip gelmem gerekiyordu, kimi zaman derslere zor yetişiyordum. Bu zor dönemim süresince Fakülteden gördüğüm hoşgörü, bende Mülkiye'ye büyük bir bağlılık oluşturmuştu. Bu nedenle ODTÜ'den birini seçmem gerektiği söylenince tercihim Mülkiye'den yana kullandım.

Eşiniz Munise Hanım ile sohbet edelim biraz da. Siz de ODTÜ'deydiniz, hem de ODTÜ'nün en hareketli yıllarında. Siz neler anımsıyorsunuz?

Evet ben ODTÜ'ye 1964'de başladım. Hasan Tan'ın görevime son verdiği 1977'ye kadar çalıştım. Kütüphane önceleri Mimarlık Fakültesi'nin alt katındaydı. Yeni yerine taşınacak dedikleri zaman hepimiz seferber olduk, kendi imalatımız olan derme çatma ahşap teknelerin içine kitapları doldurarak sürüyerek götürmüştük bütün kitapları. Bunlar kendi kitaplarımız gibiydi. Kitaplara bir zarar gelmesin diye kendimiz taşımıştık onları Mimarlık'tan kütüphaneye. ODTÜ'nün en hareketli yıllarının öne çıkmış öğrencilerinden Sinan Cemgil, İbrahim Seven, Mustafa Yalçiner, hepsi kütüphanede saat başı ücretle yarı zamanlı çalışırlardı. Onlarla yakın bir diyalogumuz vardı, bana Munise Abla derlerdi. Bir gün Mustafa'nın ağabeyi geldi. Mustafa üç gündür eve gelmiyor, siz nerede olduğunu biliyor musunuz, diye sordu. Bilmediğimizi söyledik. Sonradan radyoda haberlerini alınca öğrendik ki Nurhak'a çıkmışlar. Sinan ölmüş, Mustafa ağır yaralanmıştı. Çok üzülmüştük. Zor günlerdi.

Sadun Hocamız ve Munise Ablamıza bize zaman ayırdıkları için çok teşekkür ederiz.

Röportaj: Nermin FENMEN (CHE'80), H. Nafi İPEK (PETE'82), Ümit ÇAĞLAR (EE'93)

MEZOPOTAMYA UYGARLIKLARI

"Eski Dünya Zamanları" yazı dizisinin bu bölümünden itibaren birkaç ay boyunca MEZOPOTAMYA'DA konaklayarak, yüzyıllar boyunca bu topraklarda hüküm sürmüş, insanlığın gelişimine katkıda bulunmuş ve kanlı çıkar savaşlarına tanık olmuş uygarlıkları inceleyeceğiz. Böylece geçmişin aynasından bugüne bakarak, içinde yaşadığımız olaylara tarihin penceresinden bir yorum katmak mümkün olacak. İşte tarih boyunca kurulmuş olan Mezopotamya Uygarlıkları ...

Güneydoğu Anadolu'dan başlayarak, Basra Körfezine kadar uzanan, Dicle ve Fırat nehirleri arasında kalan bölgeye Mezopotamya denir. Mezopotamya isim olarak eski Yunancada **"iki nehir arasındaki yer"** demektir. Mezopotamya verimli topraklara ve uygun iklim koşullarına sahip olması nedeniyle sık sık istila ve göçlere sahne olmuş, insanlar arasındaki kültür etkileşimi fazla olduğundan medeniyet bu bölgede gelişmiş ve **Medeniyetler Beşiği** olarak anılmıştır. Bölgeye uzun süre devam eden göçler, hem siyasi iktidarın belirli bir çizgi izlemesini engellemiş, hem de kültürel ve teknolojik anlamda kent ve toplumların gelişimini körüklemiştir. Mezopotamya bölgesi dünyanın en tanınmış ve köklü medeniyetlerinden pek çoğuna ev sahipliği yapmıştır; HİTİTLER, BABİLLİLER, ASURLULAR, SÜMERLER, AKADLAR, LİDYALILAR, MEDLER, PERSLER bunlardan bazılarıdır. Mezopotamya denince akla ilk olarak HAMMURABİ KANUNLARI, PARANIN TARİHİ MEDENİYETLERİN GELİŞİMİ VE SU konularının gelmesi bile ne kadar önemli bir tarih hazinesi üzerinde yaşadığımızın bir göstergesidir.

HİTİTLER

- Anadolu'ya Kafkaslardan geldikleri tahmin edilmektedir. Kızılırmak çevresinde kurulmuştur. Başşehirleri HATTUŞAŞ (Boğazköy)'dür.
- Hititlerin Suriye toprakları için Mısır ile yaptıkları savaş sonucunda imzaladıkları KADEŞ ANTLAŞMASI tarihte bilinen ilk antlaşmadır.
- Asillerden oluşan PANKUŞ isimli bir meclis vardı. Bu meclis kralın yetkilerini kısıtlıyordu. Hititlerde kraldan sonra en yetkili kişi TAVANANNA denilen kraliçeydi.
- Hititler krallarının hayatlarını anlatan ve ANAL adını verdikleri yıllıkları hazırlayarak, tarafsız TARİH YAZICILIĞINI başlatmışlardır. Ayrıca kayaları düzleştirerek, tanrı kabartmaları yapmışlardır.
- Hititler Asurlular tarafından yıkıldılar.

ASURLULAR

- Yukarı Mezopotamya'da (Güneydoğu Anadolu) kurulduktan sonra Toroslar ve Kapadokya'ya kadar yayılmışlardır.
- Anadolu'da ticaret kolonileri kurdular.
- Çivi yazısını Anadolu'ya öğrettik, tarih devirlerini başlattılar. Tüm çivi yazılı eserleri başkentleri NİNOVA'da toplayarak, ilk KÜTÜPHANECİLİK ve ARŞİVCİLİK faaliyetini başlattılar.
- Asurlular, Sami ırkına mensuptur. M.Ö. 2000'lerde Mezopotamya'ya geldiler. Başkentleri en önemli ticari merkezleri Asur kentiydi. Tüccar bir kavim olan Asurluların varlığına M.Ö. 612'de Medler, Babilliler ve İskitler tarafından son verildi.

BABİLLİLER

- İlk "Mutlak Krallık" anlayışı Babil'de ortaya çıkmıştır.
- Ünlü kralları HAMMURABİ, ilk ANAYASA olarak bilinen "Hammurabi Kanunlarını" oluşturdu. (Bu kanunlar Sami geleneklerinden ve Urukagine kanunlarından yararlanılarak hazırlanmıştır).
- "Babil Kulesi" ve "Babil'in Asma bahçeleri" en önemli eserleridir.
- Başkent Babil olmak üzere M.Ö. XIX. yy'da Mezopotamya'nın en güçlü devletini kurdular. Birinci Babil Devleti'ni M.Ö. 1594'te Hititler, ikinci Babil Devleti'ni M.Ö. 539'da Persler yıktı.

LİDYALILAR

- Bugünkü Gediz ve Menderes ırmakları arasındaki bölgeye eski çağlarda LİDYA deniliyordu.
- Başkentleri SARDES (Sard)'dir.
- Lidyalılar ticarete geliştiler. Tarihte PARA' yı ilk kez kullanan Lidyalılardır.
- Lidyalılar Efes'ten başlayıp, Mezopotamya'daki Ninova'ya kadar uzanan KRAL YOLU'nun açılmasında etkili oldular.
- Lidyalılara Persler son vermiştir.

PERSLER

Anadolu, M.Ö 543-333 yılları arasında İran'da kurulan PERS İMPARATORLUĞUNUN hakimiyetinde kaldı.

SÜMERLER

- Birbirinden bağımsız SİTE denilen şehir devletleri halinde yaşadılar. En önemli şehirleri; Ur, Uruk, Lagaş'tır. Bu şehir devletleri ENSİ veya PATESİ denilen Rahip-krallar tarafından yönetiliyordu.
- Çok tanrılı inanca sahip Sümerlerin tapınaklarına ZİGGURAT denirdi.
- Mezopotamya'da evler ve tapınaklar taş az olduğundan kerpiç ve tuğladan yapılmıştır.
- Günümüz Uygarlığının temeli olan yazıyı (Çİ Vİ YAZISI) ilk kez Sümerler bulmuştur. (MÖ. 3500)
- Tarihte ilk yazılı hukuk kuralları Sümerler tarafından oluşturulmuştur. Lagaş Kralı URUKAGİNE tarafından oluşturulan ilk yazılı kanunlar "fidye ve bedel" sistemine dayanıyordu. Sümerlerin en önemli edebiyat eserleri; Gılgamış Destanı, Yaradılış Destanı ve Tufan Hikayesi'dir.
- Sümerler Matematik ve Geometrinin temellerini atmışlardır. (Dört işlemi bulmuşlar, dairenin alanını hesaplamışlar, çarpma ve bölme cetvelleri hazırlamışlardır.)
- Sümerler astronomide de gelişmişlerdir. (Burçları bulmuşlar, bir ayı 30, bir yılı 360 gün olarak hesaplamışlardır. Dünyada ilk kez AY YILI hesabına dayanan takvimi Sümerler bulmuşlardır.
- Son araştırmalara göre örf, adet, gelenekler ve dil yapılarına, kullandıkları aletlere bakılarak Sümerlerin Mezopotamya'ya Orta Asya'dan geldikleri, Türk olabilecekleri tahmin edilmektedir. Akadlar tarafından yıkılmışlardır.

AKADLAR

- Arap Yarımadasından Mezopotamya'ya gelen Sami kökenli bir kavimdir.
- İlk sürekli ve düzenli orduları kurmuşlardır. (Bu sayede kısa zamanda Mezopotamya'nın tamamına sahip olmuşlardır).
- Akadlar, Sümer Uygarlığı'nı devam ettirerek M.Ö. 2350 yılında Kral Sargon önderliğinde tarihte ilk kez daimi orduyu ve bilinen ilk büyük imparatorluğu kurdular. Başkentleri AGADE'dir. (Tapınaklarına da AGADE denilirdi.) M.Ö. 2150 tarihinde Uruk Krallığı tarafından yıkıldı.

ELAMLILAR

Elam güneydoğu Mezopotamya'ya verilen addır. Başkentleri SUS'dur. Bilim ve teknikte ileri olmamalarına rağmen, güzel sanatlar ve süsleme alanında gelişmişlerdir.

MEZOPOTAMYA'DA BİLİM-DİN-MİTOLOJİ VE YAZININ GELİŞİMİ

Mezopotamya'da hüküm sürmüş imparatorluklar yazıyı, matematikte birçok teoremi icat eden (ör: Pisagor teoremleri), Türkçe, Macarca, Fince, Moğolca gibi Ural-Altay dil ailesine mensup olan, Asya kökenli uygarlıklardır. İlk yazı denemeleri; hikâyelerin ve tarihi olayların tabletlere çizilmiş resimlerdir. Daha sonra farklı harfler için farklı işaretler geliştirmeye başladılar ki buna çivi yazısı denmiştir. Harfler, kil tabletler üzerine oyulurdu. Matematik, Tıp ve Astronomi alanında çok önemli buluşlara imza atmışlardır. Mezopotamyalılar iki sayı sistemine sahipti. Sümerler, zamanı altmış dakikalık saatlerde ölçerek haftada yedi günlük bir takvim oluşturmuşlardır. Babilli astronomlar gündönümü ve tutulmaları hesaplamışlardı. Astronominin gelişimi din ve mitoloji ile iç içedir zira insanlar astronominin bir amacı olduğuna inanıyorlar ve ona bazı dini veya mistik unsurlar yüküyorlardı. Örneğin tutulmalar kötüye işaretti. Bugüne ulaşan çivi yazılı kayıtlar, tabletler sayesinde Mezopotamya'nın en yaygın dillerinin Sümerce ve Akadca olduğu söylenebilir. Antik Mezopotamya dini, kayıtları bilinen en eski dindir ve temelleri Erken Sümer Hanedanları tarafından atılmıştır. Destanlar çoğu zaman hem tarihi, hem de dini/mitolojik öğeler taşımaktaydı. "Tufan" ve "Yaratılış" bunlardan bazılarıdır.

Sonuç olarak; Mezopotamya tarih boyunca sahip olduğu stratejik önemin ve verimli toprakların bedelini çok sayıda istila ve savaşlarla ödemiş ancak buna rağmen üzerinde yaşayan uygarlıklar sayesinde çivi yazısı, astronomi ve matematikteki çok sayıda icatla insanlığın gelişimine büyük katkıda bulunmuştur. Eski Dünya Zamanlarında herkesin sahip olmak istediği Mezopotamya toprakları, bugün de aynı cazibesini sürdürmekte ve devletlerin çıkar çatışmalarına ve sahiplik kaygılarına maruz kalmaktadır.

Kaynakça:

- www.ansiklopedi.gen.tr
- Mezopotamya Uygarlıkları, Vahap Polat, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Mezopotamya Bibliyografyası
- Michael Roaf, Mezopotamya ve Eski Yakındoğu, İletişim Yayınları
- Kemalettin Köroğlu, Eski Mezopotamya Tarihi, İletişim Yayınları
- <http://tr.wikipedia.org/wiki/Mezopotamya>

Şule ŞAHİN (PSY'85)

TATAR ÇÖLÜ

Tatar Çölü, Dino Buzzati tarafından yazılmış, 1938 yılında yayınlanmış bir roman. Aradan bunca zaman geçmesine rağmen günümüzde her insan bu kitapta kendinden bir şeyler bulabilir. Kitap, yaşamın, farkına varmadan nasıl sıradanlaştığını, yok edildiğini anlatıyor.

Kahramanımız, teğmen Giovanni Drago okuldan yeni mezun olmuştur. Kendisine sınırda bulunan Bastiani Kalesi'nde görev verilir. Amacı, onurlu ve başarılı bir asker olmaktır. Ailesinden ve sevdiklerinden oldukça uzakta bulunan Kale'ye ulaştığında, yaşamını bu ıssız Kale'ye saldırı yapılacağı duygusu içerisinde geçiren askerleri görür. İçini bir üzüntü, garip bir his kaplar. Onlardan biri olmamalıdır. Geri dönmelidir. Burada yapılacak bir iş yoktur. Tayinini isteyecektir ya da hasta raporu alacaktır. Bir şeyler yapmalıdır ve burada, bu küçük yerde asla kalmamalıdır. Bastiani Kale'sinde hareketsizlik ve sıkıntı vardır. Teğmen Drago gençtir, güçlüdür, enerji doludur. Yaşamına istediği gibi bir yön verebilecek yaşta. Ama Kale'nin diğer yanındaki çöl kendisini etkiler. Orada bir bilinmezlik vardır. Bu düşünceler içerisinde, komutanının söylediği "sadece dört ay kalın sonra gidirsiniz" sözüyle kalmaya ikna olur. Bu karar tüm yaşamını etkileyecektir.

Teğmen Drago'nun yaşamı, odasının bulunduğu duvarın arkasındaki su sarnıcından damlayan su sesleri gibi geçmeye başlar. İlk geldiği gece bu ses kendini çıldırtmış olmasına rağmen ilerleyen zamanlarda bu sesi hiç duymaz. Artık Bastiani Kalesi onun için, heyecanlı, neşeli, ya da sıkıcı ve gerilimli bir yer değildir. Kale'de yaşamaya alışmıştır. Tüm askerler gibi kendisini de en çok çeken yer Tatar Çölü'dür. Orası, gizemli bir yerdir. Herkesin gözü Çölün üzerindedir. Orada yaşanan en ufak bir değişim Kale'de olay olmaktadır. Çölde bir atın gözükmesinin ardından atı kendisinin sanarak almaya giden askerin Kale'ye giriş parolasını bilmediğinden vurulup öldürülmesi üzüntü yaratır. Ayrıca, sevdiği arkadaşı Angustina'nın hastalanarak ölmesi ve çölde Tatarların yaptığı yol çalışmasının görüntüleri dışında olağanüstü bir durum, önemli bir olay yaşanmaz. Kale'nin dışında atıyla dolaştığı bazı zamanlar aklından geri dönmek

geçer, bunun çelişkisini içinde yaşar ama Kale'den uzaklaşmayı beceremez. Buraya geldikten yıllar sonra, ailesinin yaşadığı yere izinli olarak gider. Ama herşey değişmiştir. Hiç birşey bıraktığı gibi değildir. Ailesi, çok sevdiği arkadaşları, sevgilisi... herşey değişmiştir. Artık onlara uyum sağlayamayacağını anlar ve tekrar Kale'ye geri döner.

Drago'nun hayatı, su damlalarının çıkardığı sese benzer. Direnmez, karşı koyup düzeltebileceğini sandığı şeylere alışır. Yaşamı, ne kadar farklı olmasını istese de kendisinden önce yaşananların bir tekrarıdır aslında. Drago'nun 35 yılı, Tatar saldırısını beklemekle geçer ancak Tatarlar Kale'ye saldırdığında, Drago yaşlı ve hasta bir kişidir. Kendisi Kale'den ayrılmak istemese de üstleri tarafından zorla uzaklaştırılır. 35 yıl, Tatarlarla savaş, Kale'yi korumayı ve gerekirse onurlu bir asker gibi ölmeyi hayal etmiştir. Bir ömür boyu beklediğinden uzak bırakılmak onun tüm hayatını anlamsız kılmıştır. Su sesinin aslında kendisini ne kadar rahatsız ettiğini Kale'den ayrılırken yeniden fark eder.

İnsan yaşamını inceleyen bir kitap. Hayatımızdaki küçük kararların bütün hayatımızı nasıl etkileyeceğini çok güzel bir şekilde gözler önüne seriyor. Kendimizi çok özel ve sıra dışı zannederken, geriye dönüp baktığımızda aslında ne kadar da sıradan, hatta gençken kınadığımız bir hayatı yaşadığımızı gösteriyor. Kitap, bir yerde insanın içinde var olan umudu anlatıyor. Umut, var olduğu sürece yaşamınızı sürdürüyorsunuz. Nasıl olsa yaparım, daha bunun için zamanım var dediğiniz an yaşadıklarınız sıradanlaşıyor, olanları kabul ediyorsunuz. Kitap, bizim mücadele gücümüzün yaşam boyu devam etmesi gerektiği gerçeğini gözler önüne seriyor.

Kitap, konunun ve karakterin işlenmesi, anlaşılabilirlik ve okuyucuya kattıkları açısından oldukça başarılı bir çalışma. Derneğimizde düzenlenen "Edebiyat ve Yazma Semineri"ni veren ve bu güzel kitabın okunmasını öneren Sn. Mehmet Eroğlu'na teşekkür ediyorum.

Tülay ÜNLÜEVCEK (PSY'83)

YILLAR ÖNCE ANKARA

Ankara Rehberi/1930, (müellif ve sahibi: Şehbender Zade Osman Veliyettin), Hakimiyeti Milliye matbaası, [Ankara]-1930, ss: 120.

Bu ay tarihe yolculuk yaparak döneminin verileri ile 1930 Ankara'sının sokaklarında dolaşacağız. Cumhuriyet daha yeni ilan edilmiştir. XX. yüzyılın başlarında küçük bir Anadolu kenti olan Ankara, artık bir başkenttir. Geleni gideni çoktur. Ve sadece Ankara'yı görmeye gelenlere değil, aynı zamanda Ankara sakinlerine de kentte nelerin bulunduğunu gösterecek, anlatacak bir rehber gerekmektedir. Bu boşluğu Şehbender Zade Veliyettin Bey doldurur. Bir rehber hazırlar.

Bu rehberde neler, neler yok ki!

Hemen belirtelim, kitabın öyle çok sistematik bir yapısı yok. Önce, "Ankara'nın Türk İnkılâp Tarihinde Mevkii" üzerinde duruluyor, sonra "Ankara'nın Eski Tarihi" anlatılıyor. Arkasından "Ankara'nın İklimi ve Coğrafyası"na değinilip anlaşılabilir bir şekilde "Türkiye Maarifinin Bu Güncü Teşkilatı" üzerine bilgi veriliyor. Ardından

"Ankara'nın Vaziyet-i İktisadiye ve Ticariyesi" bölümü yer alıyor. Burada "Ankara Ticaret Odası'nın 929 Senesi Teşkilatı", "Ankara Memurin Kooperatifi", "Ankara'nın Vaziyet-i Züraiyesi", "Ankara'da Gazi Orman Çiftliği", "Ankara Vilâyetinde Bulunan Ormanlar" üzerinde duruluyor. Sonra "Ankara Adliye Teşkilatı" ve "Ankara Hapisesi" detaylarıyla anlatılıyor. Bütçeden dem vuruluyor!

Ve ardından muhteşem bir kısım başlıyor: kişilere ve meslek gruplarına göre adresler ve telefon numaraları. Burası tam bir hazine!!!

Reis-i Cumhur Hazretleri'nin telefonu 1526, Gazi Orman Çiftliği 1824. Falih Rıfki [Atay] Yenişehir'de oturuyor ve telefon numarası: 2468. Çankaya'da ikamet eden Ruşen Eşref [Ünaydın] Bey'in numarası da 2012.

Yine bu bölümde, o zamanlar Ankara'da 16 sefarethane ve konsoloshane bulunduğunu öğreniyoruz. Aynı bölümde, Ankara'da biri "hanım" olmak üzere 45 avukat, 10 bakırcı, 4 camcı, biri "hanım" 17 doktor, yine biri hanım 13 diş doktoru, 8 eczahane, 11 ekmekçi, 2 fotoğrafçı, 20 hazır elbiseci, 6 helvacı, 7 kabzımal, 2 itriyatçı, 3 kitapçı, 2 kırtasiyecisi, 5 kasap olduğu kaydedilmekte. Şehirde ayrıca 3 kuruyemişçi, 2 kunduracı, 11 lokantacı, 2 muhallebici, 5 matbaa, 40 otel, 2 pansiyon, 4 pastane, 5 sarraf, 3 sinema, 4 şekerci, 13 terzi bulunmaktadır.

Özellikle reklam sayfalarının dikkatle incelenmesi

dönemin Ankara'sının sosyal yapısı hakkında inanılmaz ipuçları vermekte. Kanımızca, bilimsel bir nitelik taşımaya bile, ki zaten öyle bir iddiası da yok, bu kitap Cumhuriyet'in ilk yıllarının Ankara'sı üzerine çalışmak isteyenler için vazgeçilmez bir kaynak.

M. Bülent VARLIK (ECON/STAT'OCAK-76)
mbvarlik@gmail.com

MART

1	(1-7 Mart) Yeşilay Haftası (1-7 Mart) Deprem Haftası (1-7 Mart) Girişimcilik Haftası Muhasebeciler Günü (1921) Türk-Afgan Dostluk Antlaşması'nın imzalanması		(1915) Çanakkale Zaferi / Şehitler günü <i>Dur yolculu bilmeden gelip bastığın Bu toprak, bir devrin battığı yerdir Eğil de kulak ver, bu sessiz yığın Bir vatan kalbinin attığı yerdir</i> (18-24 Mart) Yaşlılar Haftası	18
2	(1981) Dünya Gazetesinin yayına başlaması.		(1866) Osmanlı Hükümeti'nin, "Süveyş Kanalı"nın açılması hususunda resmen izin vermesi (1897) Osmanlı 1. Meclis-i Mebusan'ın açılışı (1970) Willi Brandt ile Willi Stoph'un biraraya gelerek iki Almanya arasında ilk üst düzey görüşmesini gerçekleştirmeleri (2003) ABD ve beraberindeki Koalisyon Kuvvetlerinin, "Irak'a Özgürlük" adlı operasyona başlaması	19
3	(1924) Hilafetin kaldırılması / Tevhid-i Tedrisat Kanununun kabulü. 3 Mart 1924 tarihli, "Hilafetin ilgasına ve Hanedan-ı Osmaniyeye'nin Türkiye Cumhuriyeti memalik-i haricitiesine çıkarılmasına dair kanun"la hilafet kaldırılmıştır. Aynı gün, bir diğer kanunla da Şer'iye ve Evkaf Vekaleti (Bakanlığı) kaldırılmıştır. Şer'iye ve Evkaf Vekaleti'nin kaldırılması sonucu, bu vekalet tarafından yönetilen okullar ve medreseler de kaldırılmıştır. Ayrıca aynı gün, Erkan-ı Harbiye-i Umumiye vekaleti de kaldırıldı. Böylece ordu siyaset çatışmasının da önüne geçilmiş oldu. (1924) Diyanet İşleri Başkanlığı kuruldu (1924) Vakıflar Genel Müdürlüğü kuruldu (1924) Türk-Alman Dostluk Antlaşması Ankara'da imzalandı		Tunus / Bağımsızlık Günü	20
4	(1934) Ankara Radyosunun yayına başlaması (1964) Güvenlik Konseyi'nin Kıbrıs'a uluslararası kuvvet gönderme kararı		Nevruz Bayramı Türk Dünyası ve Toplulukları Haftası Dünya Ormancılık Günü Dünya Şiir Günü Uluslararası İrk Ayrımı ile Mücadele Günü (1971) Falih Rıfkı Atay'ın ölümü (1973) Aşık Veysel'in ölümü	21
5	(1920) Türkiye Yeşilay Cemiyeti'nin Kuruluşu (1924) Genelkurmay Başkanlığı hükümetten ayrıldı (1924) İsmet Paşa yeni hükümeti kurdu		<i>Aldanma cahilin kuru lafına Kim okurdu, kim yazardı Kültürsüz insanın külü yalandır Bu düğümü kim çözerdi Hükmetse dünyanın her tarafına Koyun kurt ile gezerdi Arzusu hedefi yolu yalandır Fikir başka başk'olmasa</i>	
6	(1995) Gümrük Birliği antlaşmasının imzalanması		Dünya Su Günü (2001) Atatürk'ün manevi kızı ve dünyanın ilk kadın savaş pilotu Sabiha Gökçen, İstanbul'da yaşamını yitirdi	22
7	(1966) De Gualle'in, Fransa'nın, NATO'dan çekilişini açıklaması (1954) Petrol İşleri Genel Müdürlüğü kuruldu		Pakistan / Milli Gün Dünya Meteoroloji Günü Ziya Gökalp'in doğumu (1781) Uranüs Gezegeni'nin keşfi	23
8	Dünya Kadınlar Günü (8-14 Mart) Bilim ve Teknoloji Haftası		Dünya Tüberküloz Günü (2005) Kırgızistan'ın Güney Bölgelerinde Devlet Başkanı Askar Akayev'in istifası talebiyle ayaklanan muhalifler, başkent Bişkek'teki Devlet Başkanlığı Sarayını basarak denetimi ele geçirdi. Meclis, İçenbay Kadirbekov'u vekaleten Devlet Başkanlığına atadı ve Başbakanlığa Kurmanbek Bakiyev getirildi.	24
10	(1876) Telefon'un icadı ve ilk denemesinin yapılması		Yunanistan / Milli Gün (1912) Türk Ocakları'nın kuruluşu	25
12	(1921) Mehmet Akif Ersoy'un şiirinin TBMM tarafından İstiklal Marşı olarak kabulü <i>Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak</i> (1971) TSK'nın muhtrası ve bir geçiş dönemi		Bengladeş / Milli Gün (26-31 Mart) Kütüphane Haftası (26-31 Mart) Vergi Haftası (1979) Mısır - İsrail Barış Antlaşması (1975) Suudi Arabistan Kralı Faysal'ın, bir suikast sonucu öldürülüşü	26
14	Tıp Bayramı		Dünya Tiyatro Günü Dünya Demiryolu Çalışanları Günü	27
15	Dünya Tüketiciler Günü (1921) Talat Paşa'nın Ermenilerce katli (15-25 Mart) Denizli / Akköy Yağlı Pehlivan Güreşleri		(1430) Fatih Sultan Mehmet'in doğumu	30
16	(1920) İstanbul'un İtilaf Devletlerince (Başlangıçta İngiltere, Fransa ve Rusya) işgali (1948) Öğretmen Okullarının kuruluşu.		(1921) II. İnönü Zaferi (1909) 31 Mart Vakası : Meşrutiyetin muhafazası için Selanik'ten İstanbul'a getirilen Avcı taburlarının çıkardığı isyan - 13/4/1909'da olmasına rağmen, Rûmî takvimle 31 Mart 1325'te çıktığı için "Otuzbir Mart Hadisesi" diye anılmaktadır.	31
17	İrlanda / Milli Gün (1948) Belçika, Fransa, Hollanda, İngiltere ve Lüksemburg Dışişleri Bakanları arasında ekonomik, sosyal ve kültürel işbirliği ile kolektif bir savunmayı öngören 50 yıl süreli "Brüksel Anlaşması"nın imzalanması		Tanju Eryılmaz (ME'83)	

Engelsiz Yaşam için Fotoğraflar

Engelsiz Yaşam Derneği'nin koordinasyonu ve ODTÜ Mezunları Derneği Engelsiz Yaşam Komisyonu'nun desteği ile fotoğraf sanatçısı Erdal Kınacı tarafından gerçekleştirilen Engel(siz) Yaşam için Fotoğraflar Projesi'ne ait sergi 5 Ocak 2007 tarihinde Ankara Çağdaş Sanatlar Merkezi'nde açıldı. 6 Ocak 2007 tarihinde ise proje ve sergi ile ilgili olarak derneğimiz Vişnelik Salonu'nda da sanatçı tarafından bir sunum ve söyleşi yapıldı. Söyleşi sırasında engel, engellilik, fotoğraf ve engel kavramları tartışılarak, proje ile ilgili bilgiler verildi.

Erdal Kınacı projenin, toplumda engelliler konusunda bilinç ve duyarlılık yaratmayı amaçladığını, bu kapsamda yaklaşık bir yıllık bir sürede 80 aile, 300 engelli ile görüşüldüğünü, proje kapsamında Türkiye'yi dolaşan sergilerle toplumdaki gelen geri dönüşler kadar, proje fotoğraflarından birinin National Geographic Dergisi'nin açmış olduğu uluslararası yarışmada İnsan kategorisinde dünya birinciliği kazanmasının da, projenin hedeflerine ulaşması yönünde kendilerini memnun ettiğini belirtti. İzleyicilerden gelen sorular üzerine, Erdal Kınacı fotoğrafların izleyiciyi özellikle rahatsız etmeyi amaçladığını, fotoğraflarda yer alan yaşamların gerçeğin yalın biçimde dışavurumu olduğunu, fotoğraf çekilirken modellerin zengin ya da yoksul kesimden olması konusunda bir ayrıma gidilmediğini, ancak toplumda görünmeyen, sesi duyulmayan, gerekli koşullar sağlandığında engelsiz bir yaşam sürebilecek ancak mevcut koşullarda bunu gerçekleştiremeyen engelliler ve ortamlarını fotoğraflamaya çalıştığını, bu şekilde fotoğrafların bu insanların sesi olmasını hedeflediğini belirtti.

Ayrıca hem Türkiye fotoğraf ortamı hem de toplumun ülkenin yaşadığı sorunlara nasıl yaklaştığı, çözümlerin neler olabileceği tartışıldı. Sorunların çözümünde uzun vadeli, geniş kapsamlı çalışmaların yapılamamasının Türkiye olarak en büyük eksiğimiz olduğu, ancak toplumun her kesiminde her bireyin sorumluluk bilinci ile bir şeyler yapmasının da önemli olduğu ve gelecekte gerçekleştirilecek olası çözümlere altyapı hazırlayabileceği üzerinde duruldu.

Şule TÜZÜL (MAN'94)

50. Yılında ODTÜ Kütüphanesi

1956 yılında Emekli Sandığı binasında 6m²'lik bir odada kurulmuş olan Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kütüphanesi, ilk merkezî kampüs kütüphanesi olması, zengin koleksiyonu, yetiştirdiği yetenekli ve donanımlı kütüphanecilerle bugüne kadar, ülkemiz kütüphaneciliğine ve akademik yaşamına çok önemli katkılarda bulunmuştur.

Bu kısa yazıda, ODTÜ'nün kuruluşunun 50. yılında Kütüphane'nin Üniversitemizdeki özel konumu, ülkemiz kütüphaneleri ve akademik çevrelerdeki etkileri anlatılmaya çalışılacaktır.

Kütüphane'ye ODTÜ'nün kuruluş yıllarında büyük önem verilmiş ve gelişmesi için idari ve mali açıdan büyük kolaylıklar sağlanmıştır. 1957 yılında, o tarihlerde kurulmakta olan kampüse taşınan Kütüphane'de, 1958 yılında itibaren, UNESCO uzmanlarıyla birlikte ülkemizde ilk defa olarak, Amerikan Kongre Kütüphanesi (Library of Congress) Sınıflama Sistemi ile kitap ve dergi kataloglanmaya başlanılmıştır. 1959 - 1966 yılları arasında sırasıyla Natelle Isley, Donald Reymond, P. R. Kalia, William W. Bennett Kütüphane Müdürü olarak görev yapmışlardır. Bu yıllarda UNESCO, CENTO, Birleşmiş Milletler'den çeşitli desteklerle koleksiyon oluşturma çalışmaları başlatılmış; 1961 yılında üniversitede tek merkezli kütüphane kurulması fikri kabul edilmiş; 1963 yılında da kampüsün mimarı Behruz Çinici tarafından kütüphane binası ön çalışmalarına başlanılmıştır.

O zamanlarda üniversitelerde hizmet veren kütüphanelerin, daha çok fakülte ve kürsü kütüphaneleri şeklinde olduğu, merkezi kütüphane kurulması fikrinin ise, o zamana göre radikal bir görüş olarak kabul edildiği, Kemal Kurdaş'ın anılarında gerekçeleri ile anlatılmaktadır. O dönemde radikal olarak değerlendirilen bu düşünce, daha sonraki zaman dilimi içerisinde ülkemizdeki tüm üniversite kütüphaneleri tarafından uygulanmış; ayrıca, 2000'li yıllarda ortaya çıkan elektronik

kütüphane kavramıyla da büyük bir uyumluluk göstermiştir. 1966 yılına gelindiğinde, Kütüphane, Mimarlık Fakültesi'ndeki yerinden yeni yapılan binasına taşınmıştır. Türkiye'deki ilk modern kütüphane binası olarak tasarlanan ODTÜ Kütüphanesi 1967 yılında Bauen & Wohnen dergisinin sayısına kapak olmuştur.

Aynı yıllarda kütüphanede görev yapmakta olan kütüphaneciler yurtdışında yüksek lisans eğitim görmeleri için gönderilmiş ve 1967 yılında ilk Türk kütüphane müdiresi olarak Firuzan Olşen göreve başlamıştır. Bu yıllardan itibaren ODTÜ'nün kuruluş yıllarında, üniversite eğitiminin büyük ölçüde kütüphane, laboratuvar gibi çağdaş eğitim araçlarına dayanmakta olduğu görüşünden hareketle, kitap ve dergi koleksiyonunun geliştirilmesine önem verilmiş; 1960 yılında Amerikan Yardım Teşkilatı'nın beş yıl süreli 7.7 milyon dolarlık yardımının 3.2 milyon dolarlık kısmı Kütüphane'ye ayrılmıştır⁽¹⁾. Bu katkıların da etkisiyle, 1969 yılında Kütüphane'nin koleksiyonu 1700 güncel dergi, 26.000 ciltli dergi ve 107.000 kitaba ulaşmıştır. ODTÜ bu yıllarda bilgili ve donanımlı kütüphane personeliyle de ülkemizdeki çağdaş kütüphaneciliğin gelişimine büyük katkılar sağlamış, bu özelliğiyle adeta bir okul oluşturmuştur. 1981 yılında Firuzan Olşen'in kütüphane müdüreliğinden ayrılmasıyla 1981-1988 yılları arasında Tekin Aybaş, 1988 - 1993 yıllarında Filiz Çemren, Kütüphane Müdürlüğü görevlerini yürütmüşlerdir. 1983 yılından itibaren üniversitelerin Yükseköğretim Kurulu'na (YÖK) bağlanması ve YÖK Dokümantasyon Merkezi'nin kurulması, ülkemizdeki diğer kütüphaneler gibi, ODTÜ Kütüphanesi'nin de dergi koleksiyonuna büyük zararlar vermiştir. Bu yıllarda bütçe kısıtlamalarından dolayı dergi koleksiyonunda büyük çapta kesintilere gidilmek zorunda kalınmış, bütçenin tamamı dergi abonelikleri için harcanmak zorunda olduğundan bu yıllarda çok az sayıda kitap satın

alınabilmiştir. Bu arada çok sayıda yetenekli kütüphane personeli de ODTÜ'den ayrılmak zorunda kalmıştır. Doksanlı yıllarda Kütüphane'nin durumunu iyileştirmek amacıyla kurulan Kütüphane Komisyonu'nda çalıştığım dönemlerde sürüncemede olan kütüphane otomasyon sisteminin kurulmasıyla ilgili olarak, Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanı olarak görevlendirildiğim 1993 yılından bugüne kadar geçen zaman diliminde; yayıncılık ve kütüphaneciliğin basılı ortamdaki elektronik ortama geçişi gibi, Gutenberg'in matbaayı icadından sonra dünyanın yaşadığı en büyük devrimler gerçekleşti. Bu yıllarda ilk olarak, dergi koleksiyonu bütçeden ve çeşitli kaynaklardan desteklerle kesintisiz sürdürülmeye çalışıldı. Yine doksanlı yıllarda ülkemizde birçok ekonomik kriz yaşanmasına rağmen Üniversite olarak basılı dergi koleksiyonumuz korunduğu gibi, satın alınan kitap sayısında artışlar başladı. 1995 yılında ülkemizde ilk defa olarak, uluslararası standartlara uygun bir kütüphane otomasyon sistemi olan VTLS Kütüphane ve Bilgi İşlem Daire Başkanlığı işbirliğiyle ODTÜ'de kuruldu.

Bu yıllarda, YÖK Dokümantasyon Merkezi'nin dergi koleksiyonu kuruluşunda 10.000 iken hızla azalarak 3.000'lere düştü. Kısa sürede böyle bir yapılanmanın ne kadar yanlış olduğu görüldü. Bu yıllarda dünyadaki tüm kütüphaneler, yayınevlerinin dergi fiyatlarına uyguladıkları artışlarından şikayet ederek, elektronik dergi paketlerine abonelik şeklinde konsorsiyumlar kurmaya başladılar. Bu bağlamda, yine ülkemiz için ilk olarak, 2000 yılında 12 kütüphaneyle birlikte ODTÜ'nün önderliğinde, ANKOS (Anadolu Üniversite Kütüphaneleri Konsorsiyumu) (2) kuruldu ve zaman içinde çığ gibi büyüdü. Bugün, araştırmacılar ve öğrenciler, tüm üniversitelerin ve araştırma kurumlarının üyesi bulunduğu ANKOS aracılığıyla 30'dan fazla, dünyanın en büyük yayınevlerinin onbinlerce elektronik dergisine ulaşabilir hale geldiler ve 2005 yılında ANKOS üzerinden 10 milyondan fazla bilimsel makale indirdiler. ANKOS'un çeşitli uluslararası kuruluşlarla geliştirdiği işbirliği sayesinde Türkiye uluslararası kütüphanecilikte daha saygın bir konuma geldi. 2001 yılından itibaren her yıl düzenlenen ANKOS toplantılarına ülkemizden

çok sayıda kütüphane ve yurtdışından birçok yayıncı katılmaktadır. Bu bağlamda, ODTÜ 2003 yılında, IATUL'un (International Association of Technology Libraries) yıllık toplantısına son derece başarılı bir şekilde ev sahipliği yaptı. Bu gelişmelerin dışında Maliye Bakanlığı tarafından 2003 yılında Performansa Dayalı Bütçeleme Pilot Kurumu olarak seçilen ODTÜ Kütüphanesi, Üniversitemizde ilk stratejik plan çalışmalarına başlayan birim oldu. Bu yıllarda, basılı kitap ve dergi koleksiyonunun değerlendirilmesi yapıldı, kullanıcı memnuniyetini saptamak için 2003 yılında öğretim üyelerine ve öğrencilere anket uygulandı. Aynı yıl ODTÜ, ülkemizde bir ilke daha imza atarak açık erişimli elektronik tez arşivini kurdu. 2005 yılında kütüphane mekanlarının yenilenmesine başlandı ve giriş katı hariç diğer katların çalışmaları tamamlandı. 2006 yılında yeni kütüphane otomasyon sistemi Millennium'a geçildi. 2006 yılı itibarıyla Kütüphane'nin koleksiyonunda; 360.000 basılı kitap, 1500 basılı ve 22.000 elektronik dergi, 50 elektronik veritabanı, 170.000 ciltli dergi bulunmakta ve ayrıca, elektronik tez arşivinde 3000'den fazla tez yer almaktadır.⁽³⁾ Kütüphane, yıllık 3 milyon dolarlık koleksiyon bütçesiyle, ülkemizdeki devlet ve vakıf üniversitelerinin kütüphaneleri içerisinde en ön sırada gelmektedir.

21. yüzyılda kütüphaneler, koleksiyon büyüklüklerinin yanısıra kütüphane kullanımındaki performanslarıyla da değerlendirilmektedir. ODTÜ Kütüphanesi gerek mekan, gerekse basılı ve elektronik kaynakların kullanımı açısından ülkemizin en çok kullanılan üniversite kütüphanesidir. 2005 yılında 350.000 kitap ödünç verilmiş; kullanıcılar tarafından 770.000 tam metin elektronik makale, 320.000 elektronik referans kaynağı, 21.000 elektronik tam metin indirilmiş; kütüphane otomasyon sistemi 4 milyonun üzerinde taranmış, kullanıcılar için 3.5 milyon sayfa fotokopi çekilmiştir.

Kütüphanemizin bu konumunu koruyabilmesi, kuruluşundan bu yana Üniversite yönetimlerinin Kütüphane'ye verdikleri önem ve destek sayesinde olmuştur. Ayrıca, ODTÜ öğretim üyeleri, öğrencileri ve mezunları da Kütüphane'ye her zaman özel bir değer vermişlerdir.

ODTÜ Kütüphanesi, özel yerini koruyarak, yeniliklere açık bir şekilde, Üniversite'nin eğitim ve araştırma faaliyetlerine verdiği desteği ve ülkemiz kütüphaneciliğinin gelişmesi yolunda sergilediği değerli katkıları bugüne kadar olduğu gibi ileride de sürdürecektir.

Prof. Dr. Bülent KARASÖZEN
Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkan V.

[1] Kurdaş, Kemal. (1998). ODTÜ Yıllarım, "Bir Hizmetin Hikayesi", Ankara: METU PRESS, ss. 150-151.

[2] <http://www.ankos.gen.tr/>

[3] <http://ww2.lib.metu.edu.tr/index.php?lang=en>

ODTÜ'DEN BİR İLK DAHA: İŞ YAŞAMI TEMELLİ ÖĞRENME YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Bilgi Ekonomisi ve Üniversite

Bilgiye dayalı ekonomiden bilginin yönlendirdiği bir ekonomiye doğru geçişte, iş süreçlerinin ve çalışma yaşamının bu kavram ışığında gözden geçirilip yeniden örgütlenmesi, insan kaynaklarına yeni bir bakış ve yaşam boyu öğrenme yaklaşımının önemi, bu süreçlerde yer olan kurumlar tarafından tartışılması gereken olgular haline gelmiştir. Bilginin yönlendirdiği bir ekonomide ise, bilginin ekonominin dinamiklerine yaptığı katkı ve küresel ekonomi ile eğitim arasındaki yeni ilişki biçimi, üniversitenin geleneksel rolüne ve işlevine yeni anlamlar yükleyerek yeni öğretim modellerini/yöntemlerini gündeme getirmiştir. Yeni öğretim yöntemlerinin uygulanmasında ise bilginin etkin bir biçimde yayılması ve yeni unsurlar tarafından özümsemesi temel önemdedir. Bu noktada, "üniversitede öğrenilen bilgiye eşdeğer bir bilginin üniversite dışında üretilebileceği"yle ilgili tartışmalar gündeme gelmiştir. Bu bilgi ise kurumların iş süreçlerinde saklıdır.

Program, Kamu ya da özel sektörde en az 5 yıllık iş deneyimi olanları, kariyerini ve görüşünü geliştirmek isteyenleri, iş yaşamında edindiği bilgi ve becerilerin değerlendirilmesini ve onaylanmasını isteyenleri, çalışma ortamında önemli bir değişiklik yapıp bunları bilgiye dayalı bir işe dönüştürmek isteyenleri hedef almaktadır.

Ayrıca, adayların, İş Yaşamlarında edindikleri bilgi ve becerilerin kanıtlarını içeren bir portföy derlemeleri, ve Yükseköğretim Kurulu'nca belirlendiği üzere, LES ve İngilizce dil sınavından istenen notları almaları gerekmektedir.

Her öğrencinin gereksinim, beceri ve deneyimine göre özelleştirilebilen, yeni bir eğitim modeli olarak tanımlanan "İş Yaşamı Temelli Öğrenme" aşağıdaki başlıklarla açıklanmaktadır:

- ODTÜ ve Middlesex Üniversitesi'nin (İngiltere) işbirliğiyle yürütülen bir ortak diploma programıdır.
- Avrupa ülkelerinde ve Amerika'da örnekleri olmasına karşın, Türkiye'de ilk kez ODTÜ Enformatik Enstitüsü bünyesinde uygulanacaktır.
- Çalışma yaşamına yönelik bir proje gerçekleştirilmesini gerektiren, tezsiz ikinci öğretim yüksek lisans programıdır.
- Kişinin çalışma yaşamında edindiği bilgi ve deneyimin üniversite tarafından tanınmasını, değerlendirilmesini ve akredite edilmesini sağlayan bir programdır.
- Öğrenci, çalışma yaşamı ve üniversite arasında bir köprü işlevini görür.

Bu modelin ODTÜ Enformatik Enstitüsü'nde uygulanmasında da Türkiye'nin özgün koşulları, üniversitelerin ve yüksek lisans programlarının yapısı ve yasal çerçeve göz önünde bulundurularak öncelikle pilot alanlarda (e-iş, e-öğrenme, e-sağlık, bilişim) uygulanmasının, gerektiğinde ve uygun koşullar olması durumunda da programın öğrenci merkezli olma özelliği temel alınarak gerekli fakülte ve bölümlerle işbirliği içinde genişletilmesinin uygun olduğu düşünülmektedir.

Daha fazla bilgi için; ODTÜ Enformatik Enstitüsü telefonu (210 37 40), e-posta: wbl@ii.metu.edu.tr ile veya <http://www.wbl.ii.metu.edu.tr> adresine başvurulabilir.

*ODTÜ Enformatik Enstitüsü,
İngiltere Middlesex
Üniversitesi ile işbirliği içinde
İş Yaşamı Temelli Öğrenim
(Work-Based Learning) adlı,
Türkiye'de benzeri olmayan,
çift diplomalı ve iş
yaşamında edinilen bilgi ve
deneyimin üniversite
tarafından akredite
edilmesini sağlayan yeni bir
yüksek lisans programı açtı.*

Mimarlık Fakültesi'nin Üç Acı Kaybı

ODTÜ Mimarlık Fakültesi geçtiğimiz aylarda eğitim kadrosunun üç önemli ismini, Prof. Dr. Tekin Akalın, Prof. Dr. Feyyaz Erpi ve öğretim görevlisi Berrak Seren'i yitirdi. Tüm ODTÜ camiasına başsağlığı diliyoruz. Derlediğimiz birkaç anı yazısıyla hatıraları önünde saygıyla eğiliyoruz.

Prof. Dr. Feyyaz Erpi

Eylül 1966'dan günümüze tam 40 yıldır tanımdan şeref duyduğum sevgili hocam Prof. Dr. Feyyaz Erpi'nin öğretim üyesi olarak ders verdiği ilk sınıf bizdik. Organize, koruyucu, bilgili, sevecen ve mimarlığı sevdirmek için doğal bir kişiliği vardı. Herkes üzerinde derin ve çok olumlu izler bıraktı. Bizlere, mimarlığın insani yüzünü gösterdi ve böylece mesleğimizi sevdirdi. Tüm öğrencilerin farklılıklarına saygı duyup, herkesin gelişim eğilimine uygun bir şekilde destek vererek ve öğrenci ile bütün ilişkilerini belgelendirerek yaşadı, bu davranış kalıplarını bizlere de öğretmeye çalıştı. Feyyaz hocam çok boyutlu kişiliği ile de bizlere örnek oldu. İyi bir fotoğrafçı, iyi bir müzik kişisi ve uygulayıcısı, iyi bir tasarımcı, iyi bir deniz adamı, iyi bir yazar ve iyi bir iyi yaşam ustasıydı. Biz bunların özel olduğunu fark ediyorduk, ileri yaşlarında bütün bu boyutları sürdürebilmesinin ayrıcalıklı bir durum olduğunu anlıyorduk ve hocamızla daha yıllarca böyle devam edebileceğimizi düşünüyorduk. Ancak olmadı, onu, onun için genç bir yaşta kayıp ettik.

Prof. Dr. Haluk PAMİR Mimarlık Fakültesi Dekanı

Berrak Seren

Sevgili Berrak Seren'in aramızdan çok erken ayrıldığını üzüntü ile öğrendim. Ankara Üniversitesi'nde beraber çalıştık; acı, tatlı birçok anılarımız oldu. Biz 8 çaylak mimar için bazen sert, bazen yumuşacık, şefkatli bir şef idi. Mimari projelerde nasıl program hazırlanacağını, her projenin çizimden önce nasıl ince ince araştırılması gerektiğini ondan öğrendik. Oysa biz hemen tasarım yapmak istiyorduk, artık mimardık ya! Takım çalışmasını da tüm tartışmalarımıza karşın sürdürmemizi isterdi. Gençlere bir şeyler öğretmeyi çok seviyordu. Rahmetli Önder Ağabey de üniversitede en sevdiğim hocamdı, eşi Berrak da iş hayatımda hep bana yol gösterici oldu, ikisini de sevgi ile anıyorum.

Nesrin Aygün (Arch'79)

Tekin Akalın

1961 yılının Eylül ayı.

Tam 45 yıl olmuş bizim sınıfın Tekin Hoca ile tanışması.

TBMM'nin arka bahçesinde, Ayrancı sırtlarına doğru yerleştirilmiş son barakalardan birinde, mimarlık birinci sınıf stüdyomuzda. Bizim stüdyonun üç hocasının en genciydi; değilse bile öyle görünüyordu; Prof. Switser, Sevgili Dünder Elbruz (rahmetli) ve Tekin Hoca.

Üniversiteye başladığım ilk gün bir büyük şaşkınlıktı benim için. TBMM arkasında Meclis müstemilatının kullanılmayan yapıları arasına birkaç da baraka eklemişler, al sana üniversite.

Hâlbuki Ankara'daki diğer üniversiteyi, Ankara Üniversitesi'ni biliyorum, ne görkemli! Bir de bizimkine bak! Zamanla zarfın değil de içindekinin önemli olduğunu bize o barakalarda geçirdiğimiz günler ve bu hocalar öğretti. Sabırla, sevecenlikle ve en önemlisi esprî ile.

1961'in o şaşkın günlerimde sanki her şey bir mizah idi. İşte bizler bu şaşkınlık içindeyken Berrak'ın muzip mütebessim yüzüyle karşılaştık o kampusta. Onlar ikinci sınıftalardı ve barakalardan sabit binalara terfi etmişlerdi. Durumlarını kesinleştirmişlerdi sanki! Bizim gibi muvakkat değillerdi. Belki de muzip tebessümü bundandı diye düşünmüşümdür hep!

Nuri Arıkoğlu (Arch'66)

Sevgili Berrak'ın kaybının şaşkınlığı ve üzüntüsüne Tekin'le Feyyaz Hocalarınki de eklendi şimdi. Rahmetli Dünder Elbruz ve Tekin Akalın bizim sınıfın ODTÜ'deki birinci yarıyıl (1961 Ekim-Ocak) tasarım stüdyosunu apar topar Amerika'ya geri dönmek zorunda kalan Switser'den devralmışlardı. Doğru dürüst çizgi çizmeyi onlardan öğrendik. Kırk beş sene olmuş... Ne ODTÜ'deki ilk yılları ne de sonrasını Berrak'sız ve Önder'siz anmak olanaksız. Canlılık doluydular, sadece birbirleri için değil hepimiz için sevgi doluydular hep.

Okan Üstünkök (Arch'66)

Uğur Mumcu'yu anarken...

Gazeteci yazar Uğur Mumcu ölümünün 14. yılında, Adalet ve Demokrasi Haftası kapsamında, katledildiği evinin önünde anıldı. ODTÜ Mezunları Derneği olarak bizler de bu anma etkinliğinde onu sevenlerle birlikte, bir kez daha terörü lanetledik.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mezunları Derneği Eskişehir Şubesi ve Bahçelievler Deneme Lisesi Mezunları Derneği işbirliği ile "Bir Uzun Yürüyüş" okuma tiyatrosu etkinliği 28 Ocak 2007 akşamı Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Kültür Merkezi'nde gerçekleştirildi.

Etkinliği, "biz Uğur Mumcu'nun yaşadığını hatırlatmak için neler yapabiliriz diye biraraya geldik." diyen Grup Mumlar sundu.

.....
"Bugün hiç yazı yazmasam diyorum, gitsem bir dağ başına, gitsem, kır çiçekleri toplasam, bunları bir demet yapsam; desem ki, bu çiçeğin adı "Erdem", bunun "Onur", bunun "İnanç"..."

U.Mumcu 05/12/1981

6 Ocak'ı andık

68'liler Dayanışma Derneği işbirliği ile 6 Ocak 2007 günü, bundan 38 yıl önce ODTÜ'de ABD Büyükelçisi Robert Komer'in ODTÜ'ye gelişini protesto eden ODTÜ'lüler tarafından makam arabasının Rektörlük önünde ters çevrilerek yakıldığı gün, günün tanıklarının katılımıyla anıldı.

1968 Kasım ayında ABD, CIA görevlisi olup Vietnam'da "pasifikasyon" (sindirme) hareketinin sorumlusu Robert Komer'i Ankara'ya Büyükelçi olarak atamıştı. Robert Komer, Ankara'ya geldiğinde yoğun protestolarla karşılanmıştı.

ODTÜ'yü ziyaret etmekte ısrarlı olan Komer'in bu isteği daha fazla ertelenemedi ve 6 Ocak 1969 günü, Komer, 1969 model siyah Chevrolet makam arabasıyla ODTÜ'ye geldi. Rektörlükte verilen öğle yemeği sırasında Rektörlük önünde toplanan ODTÜ'lü öğrenciler, arabayı ters çevirip ateşe verdi. Devrimci basın bunu, "ikinci Kurtuluş Savaşımızın meşalesi ODTÜ'de yakıldı" şeklinde verdi. "Vietnam Kasabı" Komer'i ABD, Mart 1969'da geri çekti. Komer'in arabasını yakmakta öncülük edenler tüm ODTÜ öğrencilerinin, Rektörlükten nizamıyeye kadar oluşturdukları kortej ile alkışlar arasında teslim oldular.

Yargılandıkları madde, "Türkiye'nin müttefiki bir ülke ile arasını bozmak" idi ve cezası, savaş çıkarsa idam, çıkmazsa ömür boyu hapis idi. Dışişleri Bakanlığı, ABD'ye bir yazı yazarak bu olayın, Türkiye ile ABD'nin arasını açmış olup olmadığını sordu. Gelen yanıtta olayın tersine, ilişkilerimizi daha da güçlendirdiği yazılıydı. Sanık ODTÜ'lüler, kamu malına zarar vermekten birkaç ay tutuklu kaldıktan sonra salıverildiler. Onlar bugün hala, bağımsızlık meşalesini en önde taşıyanlar olarak genç nesillere örnek oluyorlar.

ULUDAĞ GEZİSİ

Etkinlikler komisyonunun, ODTÜ Sosyal İşler Müdürlüğü ile ortaklaşa düzenlediği 2 günlük Uludağ gezisi 19-21 Ocak günlerinde yapıldı.

19 Ocak akşamı Vişnelikten hareket eden otobüsümüz yoğun ilgi nedeniyle tıklım tıklım dolu, içindekiler böyle bir fırsatı değerlendirmekten dolayı çok keyifliydi. Sivrihisar ve Bozüyük'teki molalardan sonra hiç durmadan Uludağ'a kadar giderken, yolculuk boyunca en çok ılık giden havalar nedeniyle Uludağ'da kar olup olmadığı konuşuldu. Yaklaşık 6 saat sonra Bursa'ya geldiğimizde hala en ufak bir yağış olmaması, kayak takımlarıyla bol bol kayacağını düşünenlerin morallerini bozuyordu. Neyse ki, dağa tırmanmaya başladıktan sonra başlayan yağmur kısa bir süre sonra kar'a dönüştü ve bastıran sis eşliğinde iki saat boyunca virajlı yolları tırmanıp ODTÜ Eğitim ve Dinlenme Tesisleri'ne vardığımızda, lapa lapa yağın kar'ın güzelliği ve ertesi gün keyifle kayak yapacak olmanın mutluluğu birbirine karıştı

Ertesi sabah bembeyaz kar örtüsünün yanı sıra, burnumuzun ucunu bile göremediğimiz yoğun bir sis tabakası bizi bekliyordu. Ne dağın zirvesi, ne oteller, ne de kayak pisti doğru dürüst görülmediği için ortam hoşumuza gitmese de, sisin dağılmasını ummaktan ve günü değerlendirmekten başka yapacak bir şey yoktu. Kimimiz yürüyüş, kimimiz kayak yaptı, acıkanlar bir şeyler atıştırdıktan sonra yine karlar üstünde günü geçirmeye devam etti. Fakat ne yazık ki o boğucu sis tabakası gün boyunca hiç dağılmadı. Akşam

yorgun bir halde ODTÜ tesisine dönenler akşam yemeğini yerken, sise rağmen o gün neler yaptıklarını birbirlerine anlattılar.

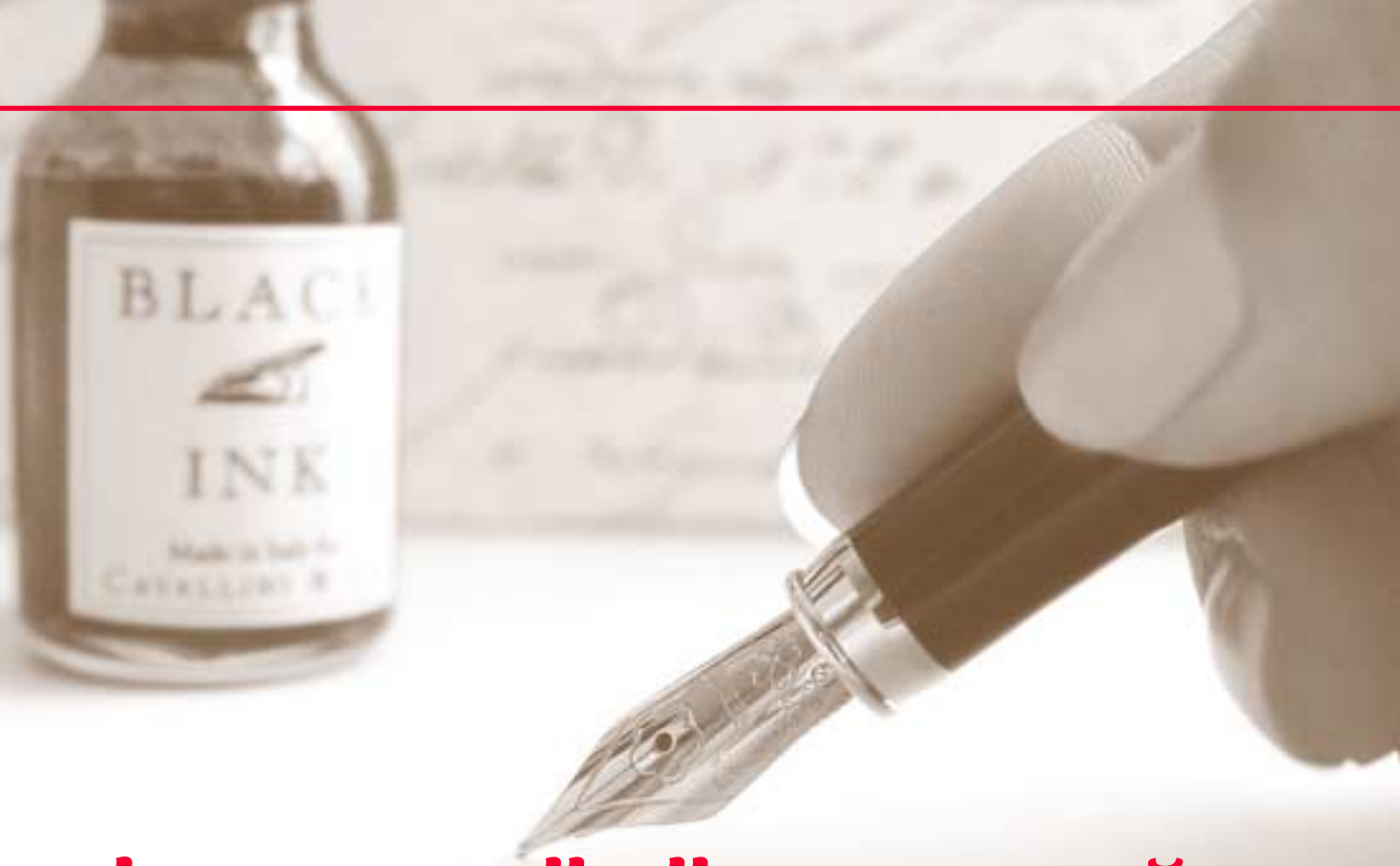
Sabah, dünkü göz gözü görmeyen ve iç karartan o yoğun sisi başışlatmak için olsa gerek, bizi masmavi bir gökyüzü eşliğinde gülümseyen güneş karşılayınca hepimiz kahvaltımızı hemen bitirip kaymak, yürümek veya güneşin altında açık hava kafelerinden birinde oturup kayak yapanları seyretmek üzere kendimizi dışarı attık. Böylesine berrak bir günü kaçırmak istemiyorduk. Meğer dağın zirvesine ne kadar yakınmışız, meğer etrafta daha ne kadar çok görülecek yer varmış, meğer otobüsler dolusu ziyaretçi akınına uğrayan Uludağ sis olmayınca ne kadar keyifli olabiliyormuş.

Öğleye kadar kara ve güneşe doyduktan sonra bizi bekleyen sucuk- ekmek mangal partisine katılmak üzere ODTÜ tesislerine geri geldik. Kar üzerinde neşeye yenen enfes yemekten sonra Ankara'ya dönmek üzere yola çıktığımızda, hafta sonunun tadı damağımızda kalmıştı.

Pazar akşamı Ankara'ya vardığımızda, herkes yorgun ama keyifli bir hafta sonu geçirmişti. İki günlük bu neşeli kar tatili sona ererken, daha otobüsten inmeden yeni bir Uludağ gezisinin planları çoktan yapılmaya başlanmıştı bile...

Şule ŞAHİN (PSY'85)

EDEBİYAT KULÜBÜNDEN ÇAĞRI

“ Artık ODTÜ Mezunlar Derneği çatısı altında Edebiyatseverlerin bir araya geleceği bir EDEBİYAT KULÜBÜ var. ”

Edebiyat Kulübü tanışma toplantısı yoğun bir katılımı 25 Ocak Perşembe akşamı yapıldı. Kitap okumaktan zevk alan ve kitap dostlarıyla okuduklarını paylaşmak isteyen katılımcılar, derneğimizde böyle bir kulübe büyük ihtiyaç duyulduğunu ve bu ortamda bulunmaktan dolayı çok mutlu olduklarını ifade ettiler.

Edebiyat Kulübünün çalışma prensipleri ve yol haritası katılımcılarla paylaşıldıktan sonra, okunacak kitaplar, toplantı gün ve saatleri konusunda ortak kararlar alındı.

Buna göre; Edebiyat Kulübü'nün bundan sonra iki haftada bir pazartesi akşamları saat 19.15'te toplanmasına (bazı romanlar için üç hafta 'da bir) ve ilk okunacak kitabın; **"Sancılı Yıllar ve Türkiye"** başlığı altında, kitabın yazıldığı dönemin de araştırılmasıyla, **Füruzan'ın "47'liler"** isimli romanı olmasına karar verildi.

Romanların gizemli dünyasına hep beraber çıkacağımız yolculukta, 12 Şubat 2007 Pazartesi akşamı saat 19.15'te belirlenen roman, yazarı ve dönemini konuşacağımız sıcacık edebiyat sohbetine tüm edebiyat dostlarını davet ediyoruz. İlk romanlardan günümüze kadar olan süreçte, belli yapı taşlarını göz önünde bulundurarak belirlenen romanlar hakkında yapılacak Edebiyat sohbetlerinde; Roman yazarının hayatı ve diğer yapıtları hakkında

araştırmalar yapılarak, romanın yazıldığı dönemde yaşanan sosyal, politik, teknolojik olaylar, kıtlık, açlık, maddi krizler ve çöküşler, savaşlar, sanayi devrimleri, soğuk savaş dönemleri veya ülkelere ait hayati değişimler, yönetimlerin alt üst olması gibi gelişmeler incelenecektir. Romanın yazıldığı dönemde yaşayan ve yazarın çağdaşları olan diğer ünlü yazarlar ve romanları araştırılarak, okunan roman kurgu, üslup, dil, güzel cümleler bakımından incelenecek ve edebiyata katkıları tartışılacaktır. Zaman zaman, okunan romanın yazarı, edebiyat sohbetleri yapmak ve roman hakkında geniş bilgi almak üzere Derneğimize davet edilecektir.

Ayrıca, **"Edebiyat Kulübü"** üyelerinin iki haftada bir toplanmaları ve bu toplantılarda daha önceden belirlenen ve okunan romanların yukarıda yazılan incelemeler dâhilinde sohbetlerinin yapılmasının yanı sıra, evvelce belirlenen konu ya da kelimelerden yazılacak öyküler de isteğe bağlı olarak grupça değerlendirilebilecektir.

Hayata baktığımız pencereyi renklendirmek ve farklı yorumlarla oluşturulacak keyifli bir edebiyat ortamına katılmak üzere sizleri de Edebiyat Kulübü toplantılarına bekliyoruz.

Şule ŞAHİN (PSY' 85)

FELSEFE TARTIŞMALARI ETKİNLİĞİ

"Felsefe Tartışmaları" 13 Ocak günü saat 14.00'de Vişnelik'te Yaman Örs hocamızın sunucu olduğu toplantı ile tekrar başladı. Amacımız, uzun bir ara verdiğimiz "Kahvede Felsefe" adı altındaki toplantılarımızın oturum yöntemini değiştirerek; onları daha geniş katılımlı ve "tartışmalı söyleşi" etkinliği halinde yılda üç, belki dört kez gerçekleştirmek. Bu yeni dönem söyleşilerimizde sevgili hocamız ya sunuculuk yapacak; ya da kendisi eskiden olduğu gibi yönlendirici olup "konuşmacı-sunucu" konumu dışında kalarak önceden katılımcılarla birlikte belirlenen "tema"ların bir sonraki toplantıda yine katılımcıların hazırlıklarıyla sunulmasını ve tartışılmasını sağlayacak. Ancak her durumda beklentisi, gerek konu seçiminde gerekse tartışmaların yürütülmesinde eskisine oranla daha nitelikli bir toplantı ortamının sağlanabilmesi.

"Türkiye'yi Hangi Felsefe Kurtarır?" temalı ilk toplantımızda esas olarak "Post Modern Felsefe" ele alındı. İlk olarak sanatsal alanda "biçim-dışı" bir anlayışla ortaya çıkan bu akımın felsefe alanında yarattığı etkileşimin giderek "kaotik" bir toplum düzeni yarattığına dair örnekler veren Hocamız, başta A.B.D. olmak üzere dünyadaki diğer egemen güçlerin bu durumu siyasal alanda kendi yararlarına kullandıklarına dikkat çekti. Fazlaca görecelilik içeren bu felsefi akımın hemen her alanda ama özellikle siyasal alanda giderek büyük bir **anlaşılmazlık** yarattığı; bu durumun "**kaotik**" bir ortam oluşturduğu; az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde bu ortamın bir "alıklık" psikozu doğurduğu; ayrıca bu yolla "**ahlak-dışı**" olmanın önünün açıldığı ve neredeyse özendirildiği; dolayısıyla kavram ve fikirlerin gelişen ve değişen toplum hayatı içinde sağlam, elle tutulur esaslara dayandırılmasını sağlayacak

olan "uygar ortamların" engellendiği; böylelikle de "böl-yönet" taktiğinin uygulanmasına imkan verdiği vurgulandı.

Bilim ve felsefe, temel olarak yaşadığımız dünyayı ve algıladığımız evreni, ve insanoğlu ile bunlar arasındaki ilişkiyi anlama ve açıklama etkinliği olarak; her ne kadar beraber yola çıkmış olsalar da; modern zamanlarda bilimin giderek öne çıkmış olduğu ve felsefenin yalnızlaştığı gerçeği bir kez daha değerlendirildi. Gelişmiş Batı'nın bilimsel alanda elde ettiği üstünlüğü ekonomik çıkarları doğrultusunda sürdürmeye çalıştığı; ancak zamanla bu bilimsel ayrıcalıklı konumun bir güç odağı olmanın dışındaki (örneğin; demokratik açılımlarla tüm insani değerlerin ve hakların savunulması gibi) tüm kaygılarını da bir kenara bıraktığı gerçeği tartışıldı. Bu dengesizliğin "bilimin" yerini "kargaşa" içinde başka olgulara terk etmesine yol açtığını; bunda bilim insanlarının da payının bulunduğunu belirten katılımcılara Hocamız, felsefenin yeniden bilimin yanında kaybettiği yerini alması gerektiğini hatırlattı. Çözüm arayışlarına bir örnek olarak da, Avrupa'da felsefenin bu işlevini yeniden üstlenmesini benimseyen "Viyana Çevresi" ve benzer olarak; bu çevrenin Türkiye'deki izleyicisi olan "Bilim ve Bilimsel Felsefe Çevresinin" etkinlikleri ve yaklaşımlarından söz etti.

Bugünün tartışmalarının esin kaynağı olmasıyla bir sonraki toplantı teması "**ideolojiler öldü mü?**" başlığıyla tanımlanarak; 3 Mart Cumartesi 2007 saat 14.00'da tekrar buluşmak üzere etkinlik sona erdi.

Ahmet ARAPKİRLİOĞLU (EE'84)

çevre

Çankaya Ankara
Turan Güneş Bulvarı 54/B
0312-442 43 43

Balgat Ankara
Cetin Ermeç Bulvarı 62.Sk.1/A
0312-285 17 76

Alsancak İzmir
Vasıf Çınar Bulvarı 3/D
0232-463 80 30

www.cevre.com.tr
info@cevre.com.tr

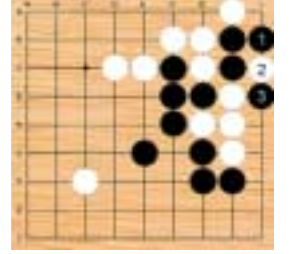
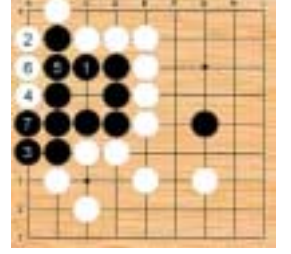
GO KÖŞESİ

Geçen Sayıdaki (Kasım'06)

Problemin Yanıtı:

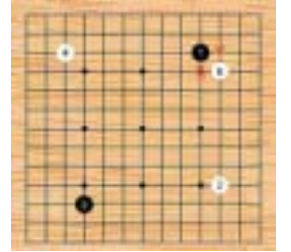
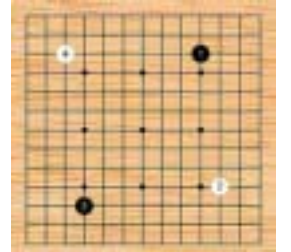
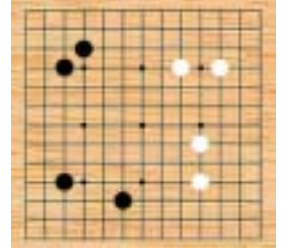
Geçen sayıdaki ilk problemimizin yanıtı yandaki şekildeki gibi olacaktır. Siyah taşlarını kurtarmak için öncelikle taşları arasındaki bağlantıyı kurmalı, daha sonrada aşağıdan gelecek tehditleri engellemelidir. Bu nedenle (1) ve (3) no'lu hamlelerini yapar. Şekilde görüldüğü gibi Beyazın yaptığı hamleler siyahı esir almak için yeterli olmayacaktır.

İkinci problemin yanıtı ise yandaki şekildeki gibi olacaktır. Oynama sırası kendisinde olan siyah, taşlarını kurtarmak için ilk olarak (1) ve (3) no'lu hamleleri yapacaktır.

Kural :

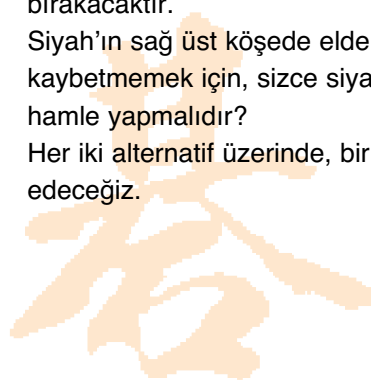
Bugüne kadar 9 x 9 tahtada başlıca GO stratejilerini anlayabilmek amacıyla yaptığımız süreci tamamlayıp, 2007 yılında, artık gerçek GO tahtası (19 x 19) üzerindeki stratejilere geçiş yapmayı hedefliyoruz. Bu kapsamda, öncelikle tahta büyüdüğü zaman stratejilerin nasıl etkilendiğini görmek için 13 x 13 tahta zerinde çalışmaya başlayacağız. Yandaki şekilde 13 x 13 bir tahtada yapılabilecek muhtemel açılış hamlelerini görüyorsunuz. Burada dikkat çeken durum, büyük tahtalarda, yandaki şekilde görüldüğü gibi, oyunun başında her iki oyuncu da rakip taşlardan uzak noktalarda ve köşeleri elde etme amacıyla hamleler yapacaklardır. Yandaki şekilde bir oyun açılışı görülmektedir. Bu noktada aşağıdaki şekildeki beyazın 6 no'lu hamlesi, aslında büyük tahtalar için başlangıçta rakibe çok yakın bir hamle olarak adlandırılabilir. Ancak bu hamle siyahı, o köşede oyuna hangi yönde devam etmesi gerektiğine karar vermek zorunda bırakacaktır.

Siyah'ın sağ üst köşede elde etmek istediği hâkimiyeti kaybetmemek için, sizce siyah X yönünde mi? Yoksa Y yönünde mi hamle yapmalıdır?

Her iki alternatif üzerinde, bir sonraki sayıda çalışmaya devam edeceğiz.

Eren AKDUR (METE'97)
erensmail@yahoo.com

Mesa Hastanesi'nden Haberler

SCHÜCO

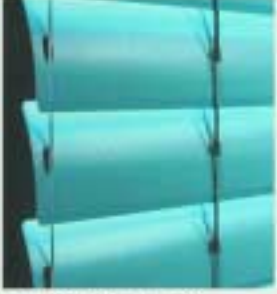
Giydirme Cephe

Kapı-Pencere

Işıklık

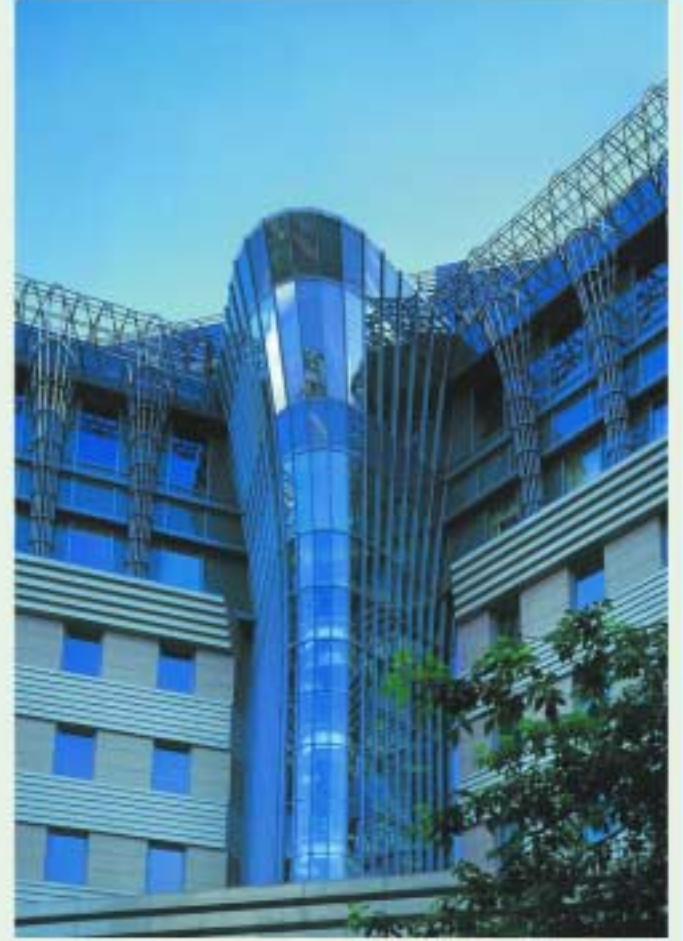
Harici Tip Jaluzi

Güneş Kırıcı

Kış Bahçesi

UZAL®
ALÜMİNYUM

29. Sokak No:153 Ostim / Ankara
Tel : (0 312) 385 11 40 (pbx)
Fax : (0 312) 354 79 71
www.uzal.com.tr - uzal@uzal.com.tr

DORMA

Kapı Kontrol Sistemleri

Güvenlik Sistemleri

Otomatik Kapı Sistemleri

Cam Aksesuarları

Hareketli Bölme Duvar Sistemleri

UZAKS
OTOMATİK KAPILAR &
BAKIMCI HİZMETLERİ

Alınteri Bulvarı No:200 Ostim / Ankara
Tel : (0 312) 385 02 82 (pbx)
Fax : (0 312) 385 12 32
www.uzaks.com.tr - uzaks@uzaks.com.tr